

**НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ТРЕЋЕГ
ЦИКЛУСА СТУДИЈА НА ЕКОНОМСКОМ ФАКУЛТЕТУ
УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ**

Бања Лука, август 2015. године

САДРЖАЈ

Увод.....	3
1. НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СТУДИЈА ТРЕЋЕГ ЦИКЛУСА	6
1.1. Утемељеност студијског програма трећег циклуса студија	7
1.2. Структура студијског програма.....	7
1.3. Сврха студијског програма	8
2. МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА	9
3. НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДАЈУ СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ	11
4. ВРСТА СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА	11
4.1. Врсте студија.....	11
4.2. Исходи процеса учења.....	11
4.3. Излазне компетенције студената.....	12
5. АКАДЕМСКИ НАЗИВ	14
6. УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	14
7. ЛИСТА ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА	15
7.1. Истраживачки пројекат – приступни рад	16
7.2. Табеларни преглед предмета на студијском програму	17
7.3. Описи, односно спецификације предмета (књига предмета)	21
8. НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА.....	22
8.1. Начин извођења студија – традиционално	27
8.2. Непосредна настава	33
8.3. Оцјењивање студента	33
9. БОДОВНА ВРИЈЕДНОСТ ПРЕДМЕТА У СКЛАДУ СА ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ПРЕНОСА БОДОВА – ECTS.....	34
10. ПРЕДВИЂЕНИ БРОЈ САТИ ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРЕДМЕТЕ	35
11. КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА	38
12. НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	38
13. КРИТЕРИЈИ И НАЧИНИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА.....	38
14. УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	40
15. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА.....	40
16. САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА III ЦИКЛУСА СТУДИЈА – СИЛАБУСИ	41
16.1. Табеларни преглед предмета на студијском програму	41

Увод

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је високошколска институција у саставу Универзитета у Бањој Луци чија је основна дјелатност научно-наставни и научноистраживачки рад. Економски факултет у Бањој Луци основан је Рјешењем Скупштине општине Бања Лука бр. 01-012/75 од 06.02.1975. године. Факултет се развио из Одјељења Економског факултета у Сарајеву, које је почело с радом 1. новембра 1974. године. Данас, након усвајања Закона о високом образовању Републике Српске, Факултет посједује све неопходне дозволе за рад и у потпуности испуњавања услове прописане Законом (Рјешење о утврђивању услова за почетак рада високоакадемске установе, број рјешења 07.1-4462/07, од 02.07.2007. године; Рјешење о упису у судски регистар, број рјешења 1-587-00, од 13.09.2007. године, дозволу за рад, број дозволе 07.23/602-3900/09, од 22.06.2009. године и Рјешење о акредитацији Универзитета у Бањој Луци (УНИБЛ), издато од стране ЈУ “Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске”, број: 178/13 од 15.08.2013. године).

Мисија Економског факултета је едукација и оспособљавање високообразовног академског и стручног кадра, развој тржишно оријентисаних компетенција студената¹, као и научноистраживачки рад и сарадња на државном, регионалном и међународном нивоу са научноистраживачким институцијама, владиним и невладиним институцијама и привредом.

Визија Економског факултета:

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је модеран, развијен, прогресиван и отворен факултет који представља главну окосницу економског развоја Републике Српске.

Главни циљ Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је да постане лидер из области високог образовања и научноистраживачког рада у оквирима Републике Српске и Босне Херцеговине, и шире, у регионалном контексту.

Специфични циљеви Економског факултета Универзитета у Бањој Луци су:

1. Континуирано унапређење квалитета наставног процеса на I, II и III циклусу студија, усклађеног захтјевима реалног сектора и принципима болошког процеса.
2. Побољшање компетенција наставног и сарадничког особља и излазних компетенција студената сталним иновацијама у наставном процесу и научноистраживачком раду и учествовањем у међународним пројектима.
3. Јачање међународне сарадње и позиције Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у иностранству.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци лидер је у Републици Српској по квалитету својих студијских програма, наставног особља и излазних профила студената. Иако је неповољна демографска слика Републике Српске у посљедњој деценији и велика конкуренција приватних високошколских установа довела до пада заинтересованих студената за наш факултет у периоду од 2007. до 2011. године, тај тренд је заустављен и у посљедње три године је повећан број новоуписаних студената. Дипломирани студенти Економског факултета Универзитета у Бањој Луци данас су генерални директори банака,

¹ У даљем тексту користићемо термине студент, кандидат, наставник, менаџер и остале стручне термине као родно неутралне термине који се односе и на женски и на мушки род (прим. аут.).

осигуравајућих друштава, микрокредитних институција, менаџери у приватним и јавним малим, средњим и великим предузећима, главни ревизори, водеће рачуновође, економски аналитичари, стручњаци за међународну економију, маркетинг, менаџмент и предузетништво. У последње двије деценије нашом дипломом могли су се поносити председник Републике Српске, премијери, министри, вицегувернери.

Од оснивања до данас на Економски факултет Универзитета у Бањој Луци уписало се 12.103 студената, просјечно 302,57 нових студената сваке године. Од тога броја, закључно са 25.08.2015. године, дипломирало је 5350 студената, или 44,20%, мастер студиј успјешно је завшило 20 студената, магистрирало је 233 кандидата, а звање доктора економских наука, стекло је 63 кандидат. На Економском факултету Универзитета у Бањој Луци на студију I и II циклуса у академској 2014/2015. години студирало је 2544 студената (са 25.08.2015. године).

У академској 2014/2015. години наставу на студију I циклуса изводило је 40 наставника (13 редовних професора, 10 ванредних професора, 17 доцената), 1 наставник страних језика и 18 сарадника (10 виших асистената и 8 асистената). Од овог броја, тј. од 59 наставника и сарадника, у сталном радном односу је 54 запослених (53 стално запослена наставника и сарадника са Економског факултета Универзитета у Бањој Луци и један запослени наставник са осталих организационих јединица Универзитета у Бањој Луци), док су пет наставника и сарадника запослени у допунском радном односу. На студију II циклуса студија, уз домаће предаваче, обезбиједили смо и еминентне гостујуће професоре са економских факултета из Љубљане, Загреба, Београда, Сарајева, Мостара, Источног Сарајева, Крагујевца, Ниша, Бијељине и Подгорице. Економски факултет Универзитета у Бањој Луци има потписане уговоре о пословно-техничкој сарадњи са 19 универзитета и високих школа из Велике Британије, Холандије, Њемачке, Португалије, Србије, Хрватске, Црне Горе и Босне и Херцеговине. Наставно особље са партнерских универзитета играће значајну улогу у реализацији студија III циклуса студија.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци посједује све техничко-просторне и кадровске претпоставке за школовање студената на сва три циклуса студија. Од академске 2014/2015. године омогућили смо школовање студентима на једном студијском програму I циклуса студија под називом *Економија и пословно управљање* и студију II циклуса студија на шест студијских програма:

1. *Финансије, банкарство и осигурање;*
2. *Финансије и ревизија јавног сектора;*
3. *Међународна економија;*
4. *Пословна економија;*
5. *Актуарство.*

Студијски програми оба циклуса студија лиценцирани су од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске.

На основу наведених чињеница, потреба тржишта рада као и потреба академске заједнице, од академске 2015/2016. године омогућили смо школовање студентима на једном студијском програму III циклуса студија под називом *Економија*, у оквиру четири сљедећа модула:

1. *Пословне финансије, банкарство и осигурање,*

2. *Менаџмент и предузетништво,*
3. *Економска анализа и политика, и*
4. *Међународна економија.*

Студијски програм на III циклусу студија компатибилан је са лиценцираним студијским програмима I и II циклуса студија Економског факултета Универзитета у Бањој Луци. Реализацијом студијског програма на III циклусу студија *Економија*, студенти који су успјешно савладали претходна два циклуса студија и стекли академско звање мастера економије – 300 ECTS бодова, стекли би могућност наставка академског образовања на докторским студијама, тј. на III циклусу студија.

Студенти са дипломом Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, са изграђеним компетенцијама и међународно признатом дипломом (велики број наших студената наставио је школовање на студијама II и III циклуса студија у Аустрији, Њемачкој, Великој Британији, Мађарској, Италији, Канади, Сједињеним Америчким Државама, Србији, Црној Гори, Хрватској, Словенији и другим земљама, према евиденцији Студентске службе Економског факултета Универзитета у Бањој Луци) могу се запослити у јавном сектору, пословном нефинансијском и финансијском сектору, samozapošljavaњем и запошљавањем у трећем сектору.

Диплома Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је бренд. То потврђују и дипломирани економисти, мастери економије, магистри економских наука и доктори економских наука који обављају високе државничке дужности у Републици Српској и Босни и Херцеговини, али и управљају финансијским институцијама, институцијама Владе Републике Српске, те јавним и приватним предузећима.

Драматичне промјене након глобалне финансијске и економске кризе и захтјева привредне праксе за новим профилима стручњака, условили су и брзи одговор Економског факултета Универзитета у Бањој Луци који кроз овај студијски програм нуди нови модел високог образовања на трећем циклусу студија, усклађен са захтјевима болоњске декларације и исказаним потребама реалног сектора.

Услови у којима је Факултет постојао и опстајао перманентно су наметали потребу школовања стручњака из области савременог пословања као што су: менаџмент, предузетништво, банкарство, маркетинг, рачуноводство, ревизија, пословне финансије, осигурање, људски ресурси, пословна информатика, економска анализа и политика, међународна економија, итд. Упоредо са тиме, Факултет је давао потребна знања за научна истраживања у разним областима савремене економске науке. Са тежњом ка успостављању изврности у високом образовању, студиј на III циклусу студија, тј. на докторским студијама будуће докторе економских наука оспособиће за напредна истраживања и примјену савремене математичко-статистичке апаратуре за спровођење сложених, мултидисциплинарних истраживања, као и за критички осврт и анализу постојећих теорија из области економије и менаџмента, с циљем откривања нових сазнања и развоја науке. Са научним звањем доктора економских наука, свршени студенти биће оспособљени за самостални и тимски научноистраживачки рад у научноистраживачким институтима, институцијама високог образовања, развојним центрима, институцијама и организацијама владиног и невладиног сектора, међународним пројектним тимовима као и у реланом

финансијском и нефинансијском пословном сектору. Такође, биће оспособљени да управљају развојним пројектним тимовима и да руководе предузећима и институцијама у свим секторима.

1. НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СТУДИЈА ТРЕЋЕГ ЦИКЛУСА

Трећи циклус студија, тј. докторски студиј организује се на вишемодуларном студијском програму под називом *Економија*. Студијски програм III циклуса студија садржи четири модула, и то:

1. *Пословне финансије, банкарство и осигурање,*
2. *Менаџмент и предузетништво,*
3. *Економска анализа и политика, и*
4. *Међународна економија.*

Основни циљ сва четири модула студијског програма *Економија* је образовање одговарајућих стручњака на III циклусу студија из одређене области на нивоу докторских студија, који ће бити оспособљени за укључивање у научноистраживачки рад у академским и научноистраживачким институцијама из области друштвених наука, конкретније из економије и пословног управљања. Генерални циљ програма је да се студенти оспособе за рад на рјешавању конкретних проблема у пословној економији и економској анализи, као и за даља примијењена и фундаментална научна истраживања. Студијски програм омогућава стицање знања и овладавање вјештинама које су неопходне за обављање врло сложених управљачких и аналитичких послова из различитих области економске науке. Студијски програм је мултидисциплинарно конципиран и усмјерен на припремање студената за самостални и тимски научноистраживачки рад на високом нивоу, у складу са међународним стандардима научноистраживачког рада.

Циљеви студијског програма су оспособљавање будућих доктора економских наука за:

- Самосталан научноистраживачки рад за потребе академских институција, привреде и друштва у цјелини;
- примјену напредних и сложенијих метода анализирања узрочно-последичних односа и веза у економској теорији и економској стварности, као и могућности примјене савремених метода квантитативних и квалитативних истраживања као основе за емпијска истраживања и доношење пословних одлука, уз минимизирање ризика у неизвјесном и турбулентном окружењу владиних, профитних и непрофитних организација;
- развијање индивидуалних вриједности кроз мотивацију, креативно размишљање, планирање и постављање циљева, доношење одлука неопходних у научно-истраживачким активностима,
- јачање способности за тимски и индивидуални научноистраживачки рад из области економије, посебно из ужег усмјерења;
- промовисање значаја и улоге научно-истраживачког рада у оквиру економске професије значајне с аспекта укупног привредног и друштвеног развоја,

- развој вјештина комуникације с корисницима услуга и способности употребе додатних знања и вјештина (информационе технологије) у реализацији научноистраживачких пројеката.

1.1. Утемељеност студијског програма трећег циклуса студија

Студијски програми трећег циклуса студија утемељени су на:

- Закону о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12. и 108/13);
- Статуту Универзитета у Бањој Луци, Статуту Економског факултета Универзитета у Бањој Луци и на другим нормативно-правним документима ових установа;
- Правилима студирања на III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци;
- Правилнику о ванредном студију Универзитета у Бањој Луци;
- Магна карти: Magna Charta Universitatum;
- Болоњској декларацији: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th of June 1999;
- Прашком комуникеу: Towards the European Higher Education Area – Communiqué of the meeting of European ministers in charge of higher Education i Prague on 19th of May 2001;
- Сорбонској декларацији: Joint declaration on harmonisation of the architecture of the European higher education system (Sorbone, Paris, 25th of May, 1998);
- Изјави из Саламанке: Message from the Salamanca Convention of European Higher Education Institutions;
- Оквиру за високоакадемске квалификације у Босни и Херцеговини: Bosnia and Herzegovina (BiH) higher education qualification framework;
- Оквиру квалификација у европском простору високог образовања (QF ENEA);
- Европском оквиру квалификација за цјеложивотно учење (EQF);
- Конвенцији о признавању квалификација у области високог образовања у европском региону (Лисабонска конвенција);
- Стандардима и смјерницама за осигурање квалитета у европском простору високог образовања (ESG).

1.2. Структура студијског програма

Студијски програм трећег циклуса студија (докторски студиј) траје три студијске године са укупно 180 ECTS бодова. Настава и ваннаставне активности организују се у шест семестара, који имају по 30 ECTS бодова. Ријеч је о студијском програму, који је креиран у складу с најновијим достигнућима економске науке, савременом праксом реномираних факултета у Европи и свијету, као и потребама наше привреде и друштва.

Студијски програм трећег циклуса студија *Економија* дефинисан је тако да буде свеобухватан и усаглашен са другим програмима Факултета (на студијима I и II циклуса студија) према моделу 4 + 1 + 3, односно укупно 480 ECTS бодова.

Програм има јасно дефинисану сврху и улогу у систему високог образовања Републике Српске. Циљеви студијског програма, исходи учења, знања и вјештине који се његовим

савладавањем стичу, прецизно су одређени и усклађени са стратешким циљевима Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.

На нивоу студијског програма и у оквиру појединих модула, обезбијеђен је одговарајући проценат изборности, што трећем циклусу (докторским) студијама даје неопходну флексибилност. Од укупно девет предмета и завршног рада, три предмета, укључујући завршни рад, изборни су предмети, што чини 30,00% од укупног броја предмета. У структури студијског програма заступљене су, у одговарајућим пропорцијама, три групе предмета, и то: теоријско-методолошки, стручни и ускостручни предмети.

Изборне предмете бирају студенти прије почетка академске године, с тим да одлуку о избору изборних предмета доноси Наставно-научно вијеће, на приједлог Комисије за постдипломске студије и докторате и менторске комисије. Коначну одлуку о изборним предметима, на приједлог Наставно-научног вијећа Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, усваја Сенат Универзитета у Бањој Луци.

Настава на сва четири модула реализоваће се према плану извођења наставе и уз примјену разноврсних метода, како би се код студената развиле различите способности и вјештине и како би се свима омогућило да, без обзира на различите стилове учења, под приближно истим условима усвајају нова знања. План извођења наставе усаглашен је са *Правилима студирања на трећем циклусу студија Универзитета у Бањој Луци (доступно на http://www.unibl.rs/sr/uni/doc/pravila_studiranja_na_III_ciklusu.pdf)* и Одлуком о начину праћења и валоризовања знања студената на трећем циклусу студија, који усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци непосредно прије почетка академске године.

1.3. Сврха студијског програма

Визија студијских програма III циклуса студија је да комплементарним приступом и вишим нивоом образовања студената који су завршили II циклус студија одрже и унаприједи лидерску позицију Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

Студијски програм на III циклусу студија представља одговор на потребе тржишта рада и потребе Републике Српске за развојем и прогресом. Сврха вишемодуларног студијског програма на III циклусу студија је да прати динамичне промјене у економском окружењу, излазећи у сусрет потребама за новим научним компетенцијама, знањима, али и вјештинама које се од доктора економских наука захтијевају, како од научно-истраживачких установа и привреде, тако и од државних институција.

Студијски програм је вишедимензионално конципиран и структуриран, а фокусиран је на појединачна, специфична и ускодисциплинарна знања која се нуде из следећих ужих научних области: *актуарство, економетрија, економско планирање и развој, економска политика, фискална економија, монетарна економија, међународна економија, операциона истраживања, пословне финансије, маркетинг, предузетничка економија, рачуноводство и ревизија, теоријска економија, статистичка анализа, менаџмент и пословна информатика.*

Поред креирања и стварања компетентних и тражених образовних профила на тржишту рада, који би се ефикасно запошљавали и доприносили развоју друштва, сврха овог студијског

програма је и оспособљавање студената за самосталан научноистраживачки рад у оквиру високошколских установа и научноистраживачких организација и института.

Сврха модула **Пословне финансије, банкарство и осигурање** је оспособљавање и образовање научних радника, будућих доктора економских наука, за обављање научноистраживачког рада из области рачуноводства, ревизије и пословних финансија и управљања финансијским институцијама у свим секторима. Сврха модула **Менаџмент и предузетништво** је унапређење научних сазнања и вјештина, и обављање руководећих послова у сложеним пословним и непословним системима, као и за обављање научноистраживачког рада из области менаџмента, предузетништва, корпоративног управљања, управљања квалитетом, маркетингом и пословним процесима. Модул **Међународна економија** обухвата унапређење научних знања и вјештина савременог управљања међународним пословним операцијама, као и упознавање концепција и стратегија пословања на регионалном и глобалном тржишту. Сврха модула **Економска анализа и политика** је пружање научних сазнања будућим докторима економских наука из области економске анализе, економске политике и економске теорије, односно њихово оспособљавање за научноистраживачки рад и унапређење горе наведених области у пракси, посебно из области макроекономије и микроекономије.

2. МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Модел студијских програма је 4 + 1 + 3. Студиј III циклуса (докторски студиј) траје три године, односно шест семестара, укупно 180 ECTS бодова. Студијски програм трећег циклуса студија *Економија* дефинисан је тако да буде свеобухватан и усаглашен са другим програмима Факултета (на студијима I и II циклуса студија) према моделу 4 + 1 + 3, односно укупно 480 ECTS бодова.

Слика 1. Портфолио Болоњског програма студирања на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци

3. НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДАЈУ СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ

Студијски програм III циклуса студија припада научној области 5.0.0. Друштвене науке, научном пољу 5.2.0. Економија и пословање.

Студијском програму припадају сљедеће научне области, категоризоване у уже научне области према Номенклатури поља и ужих научних области Правилника о измјени правилника о научним и умјетничким областима, пољима и ужим областима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 27/2010) и Одлуком Сената Универзитета у Бањој Луци број: 02/04-3-2082-64/12 од 13. 9. 2012. године:

Актуарство, Економетрија, Економско планирање и развој, Економска анализа, Фискална економија, Маркетинг, Међународна економија, Монетарна економија, Операциона истраживања, Пословне финансије, Предузетничка економија, Рачуноводство и ревизија, Теоријска економија, Статистичка анализа, Менаџмент и Пословна информатика.

1.0.0 Природне науке, 1.1.0 Математика, 1.1.1 Математичка анализа и примјена

5.0.0 Друштвене науке, 5.5.0 Право, 5.5.8 Пословно право и право друштава

5.0.0 Друштвене науке, 5.4.0 Социологија, 5.4.1 Теоријска социологија

4. ВРСТА СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА

4.1. Врсте студија

Студијски програм III циклуса студија (трогодишњи докторски студиј) траје шест семестара, 180 ECST бодова, односно укупно на сва три циклуса студија 480 ECST бодова.

4.2. Исходи процеса учења

- Студиј III циклуса студија *Економија* студентима ће омогућити стицање квалификација којима ће стећи компетенције за познавање и примјену методологије самосталног и тимског научноистраживачког рада и примјену специфичних метода научноистраживачког рада, као што су методе синтезе и анализе, историјске методе, методе класификације, методе аналогije, графичке методе, методе идукције и дедукције, и других метода.
- Овај студијски програм је специфичан, јер развија способности критичког размишљања, анализе проблема и предвиђања посљедица међусобног односа посматраних независних и зависних варијабли, те на основу анализе чињеница тражити оптимално рјешење проблема. Студенти ће бити оспособљени да креирају и имплементирају мјере економске политике пословних и непословних ентитета у правцу подстицања укупног економског раста и развоја предузећа, организација и институција, па самим тиме и земље у измијењеним условима на глобалном нивоу.
- Након завршетка студијског програма, студент ће постати компетентан у погледу могућности праћења најсавременијих сазнања из области теоријске економије, али и практичног рјешавања проблема из реалног сектора. Студентима ће се током студија

развијати креативне способности размишљања и разматрања проблема формирањем образаца размишљања „узрок-последица“.

- Академски садржај студијског програма се концентрише на мотивисање студента да логички закључује и охрабрује се за преузимање одговорности одлучивања у турбулентном и неизвјесном окружењу.
- Специфичност студијског програма је модуларност програма скупином заједничких предмета, уз грађење фундамента за будућа истраживања из специфичних ускостручних и дисциплинарних предмета, са којим ће студент бити оспособљен да овлада и усвоји рецентна сазнања из области савремене економије уз истовремену примјену теоријских сазнања у пракси. Анализом актуелних економских појава и процеса долази се до рјешења и квалитативних предвиђања даљих трендова у области монетарне економије, проширивањем теоријских и практичних знања из ове области економске науке.
- Најкорисније практичне вјештине, технике и способности које се развијају овим студијским програмом су вјештине комуницирања са колегама, са широм академском заједницом и друштвом, као и способности пројектовања и спровођења оригиналних истраживања којима дају властити допринос помјерању граница знања. С тиме у вези, као обавезни дио студијског програма студенти ће бити квалификовани да публикују резултате властитих истраживања у престижним научним часописима

4.3. Излазне компетенције студената

Током студија на III циклусу студија, студенти ће унаприједити одређене преносиве вјештине које су стекли током школовања на II циклусу студија. Студенти употпуњују знања стечена на академским студијама другог циклуса у циљу примјене стечених знања и вјештина за рјешавање конкретних проблема у пословном окружењу на нивоу економских субјеката, као и припреме за даљи научноистраживачки рад.

Свршени студенти би окончањем студија били у могућности да вербално, графички, математички и економетријски представљају економске идеје и анализе, укључујући и њихов међусобни однос. Поред тога, били би оспособљени да расправљају, анализирају и процјењују политике влада и да процијене економске перформансе наше привреде, других привреда и глобалне економије.

Излазне компетенције (learning outcomes, енгл.) студената додатно су профилисане студијским програмом који студент изабере и заврши, тј. избараним модулом који студенти бирају приликом уписа на трећи циклус студија.

Након окончања студијског програма докторског студија и у оквиру модула **Пословне финансије, банкарство и осигурање** студенти ће бити оспособљени да обављају послове извођења наставног процеса на високошколским установама из свих наставних дисциплина које покривају уже научне области *пословне финансије, рачуноводство и ревизија, и актуарство*. Такође студенти ће бити оспособљени за самосталан научноистраживачки рад кроз припрему и реализацију научноистраживачких пројеката, писање научних радова и израду научних студија. Студенти ће бити квалификовани за послове консалтинга у областима рачуноводства, ревизије и пословних финансија у привредним и непривредним организацијама. Послови консалтинга ће укључивати разне анализе оправданости

инвестиционих пројеката, портфолио анализа и послове финансијске анализе као и процјене вриједности предузећа и посредника и заступника у осигурању. Поред знања стечених из појединих научних дисциплина, студенти стичу и вјештине мјерења перформанси предузећа, припремања и састављања екстерних финансијских извјештаја, примјене управљачко-рачуноводствених техника и инструмената у циљу управљања перформансама предузећа.

Студенти који заврше студијски програм докторског студија, у оквиру модула **Међународна економија**, након завршетка овога модула овладаће специфичним и проширеним знањима у односу на студиј II циклуса студија из области међународног пословања, конкретно, за обављање научноистраживачког рада из међународне економије. Поред тога, студенти добијају напредна знања из међународне трговине и спољнотрговинске политике, тако да могу обављати послове извођења наставног процеса на високошколским установама из свих наставних дисциплина које покрива ужа научна област *међународна економија*. Такође студенти ће бити оспособљени за самосталан научноистраживачки рад кроз припрему и реализацију научноистраживачких пројеката, писање научних радова и израду научних студија. Студенти ће бити квалификовани за послове консалтинга у областима међународних финансија, гдје ће студенти бити оспособљени за рјешавање проблема и имплементацији одлука из домена међународне економије кроз процјену ризика и управљање промјенама у савременим међународно оријентисаним организацијама.

Такође студент ће бити оспособљен за консултантске послове у надлежном министарству за економске односе са иностранством, за спољнотрговинска плаћања у банкама, царинског пословања, шпедитерским фирмама, послове у кредитном и инвестиционом сектору, сектору за процјену ризика, послове економског консалтинга, аналитике и предвиђања макроекономских кретања, у централној банци и послове економисте аналитичара.

Уколико се студенти определиле да заврше студијски програм докторског студија, у оквиру модула **Пословна економија**, усмјерење **Менаџмент и предузетништво**, требало би након завршетак овога одсјека да овладају специфичним и проширеним знањима у односу на студиј II циклуса студија. Поред тога, студенти добијају напредна знања из области менаџмента, маркетинга и предузетничке економије, тако да могу обављати послове извођења наставног процеса на високошколским установама из свих наставних дисциплина које покрива ужа научна област *менаџмент, предузетништво и маркетинг*. Такође, студенти ће бити оспособљени за самосталан научноистраживачки рад кроз припрему и реализацију научноистраживачких пројеката, писање научних радова и израду научних студија. Студенти ће бити квалификовани за послове управљања сложеним пословним системима, али и непрофитним и владиним организацијама. Студенти ће бити оспособљени да самостално и у тиму, покрећу и воде високоризичне нове и иновативне пословне подухвате.

Уколико се студенти определиле да заврше студијски програм докторских студија у оквиру модула **Економска анализа и политика**, након завршетка III циклуса студија овог студијског програма моћи ће обављати послове извођења наставног процеса на високошколским установама из свих наставних дисциплина које покривају уже научне области *теоријске економије, економске анализе, економске политике, монетарне и фискалне економије*. Такође, студенти ће бити оспособљени за самосталан научно-истраживачки рад кроз припрему и реализацију научноистраживачких пројеката, писање

научних радова и израду научних студија. Студенти ће бити оспособљени и за послове консалтинга у областима анализе економских показатеља у реалном нефинансијском сектору, у финансијском сектору, банкама и осигуравајућим друштвима, пензионим и здравственим фондовима, јавном сектору кроз анализу и оцјену макроекономских показатеља, кретања, предвиђања и прогнозирања макроекономских варијабли. Такође, биће оспособљени за извођење квантитативних и квалитативних анализа и предвиђања у научноистраживачким пројектима кроз успјешно кориштење метода квантитативне анализе приликом доношења инвестиционих и других одлука стратешког карактера. Такође, обављаће широк спектар послова из анализе података свих врста и успјешно користити стандардне софтвере за статистичку обраду података и оспособљени за самосталан и тимски научноистраживачки рад.

5. АКАДЕМСКИ НАЗИВ

Након завршетка III циклуса студија кандидат стиче академско звање доктор економских наука са додатком дипломе и назнаком модула – 480 ECTS бодова.

На енглеском језику, *Doctor of Economics Science with diploma supplement with indicated module – 480 ECTS points.*

Скраћеница

Др, написана испред имена и презимена.

PhD, написана иза имена и презимена.

6. УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Упис кандидата на прву годину III циклуса студија врши се на основуведеног јавног конкурса који расписује надлежно Министарство просвјете и културе Владе Републике Српске. Одлуку о броју кандидата за упис у прву годину III циклуса студија доноси Влада Републике Српске на приједлог Сената Универзитета и Наставно-научног вијећа Економског факултета за сваки модул појединачно.

Општи услов за аплицирање на конкурс за упис кандидата је завршен трогодишњи или четворогодишњи студиј I циклуса или основни додипломски студиј на акредитованим Универзитетима у земљи и иностранству, и да је кандидат:

- завршио једногодишњи или двогодишњи студиј II циклуса студија и стекао академско звање *мастера економије* (60 ECTS бодова) стечено на акредитованим Универзитетима у земљи и иностранству на којима се изводи настава из научног поља економија и пословање, односно са укупно остварених 300 ECTS бодова, те објављена два научна рада из одговарајуће економске научне области у научним часописима од националног и међународног значаја.
- завршио двогодишњи дипломски студиј према одредбама Закона о универзитету и ранијих законских рјешења прије усвајања Закона о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12. и 108/13), да има објављена два научна рада из одговарајуће економске научне области у научним часописима од

националног и међународног значаја и да има научно звање *магистра економских наука* уз претходно спроведени поступак еквиваленције раније стеченог звања са новим звањима. Поступак еквиваленције се спроводи за свако звање појединачно сходно поступцима дефинисаних *Правилником о поступку еквиваленције раније стечених звања, поступку вредновања високошколских исправа и за потребе наставка школовања на Универзитету у Бањој Луци* (доступно на <http://www.unibl.org/uni/sajt/doc/File/dokumenti/Pravilnik-o-postupkuekviv.ranije-stecenih-zvanja.postupku-vrednovanja-visokos.-ispraa-i-nastavak-skolovanja-1.pdf>).

Поред општих услова за упис кандидата на III циклус студија, посебним Правилником о докторском студију Економског факултета Универзитета у Бањој Луци усклађеним са Правилима студирања на трећем циклусу студија Универзитета у Бањој Луци, а које ће усвојити Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, биће дефинисани начини и посебни услови уписа и рангирања кандидата за упис у прву годину III циклуса студија за текућу академску годину, за сваки појединачан модул.

Захтјев кандидата за пријаву на конкурс треба да садржи:

- мотивационо писмо намјере кандидата о студирању на докторском студију;
- попуњен пријавни образац који садржи подручје интересовања кандидата за научну област из које жели да студира на трећем циклусу студија (назив модула, образложен приједлог избора изборних предмета у складу са студијским програмом и модулом),
- биографске и библиографске податке кандидата,
- диплому о завршеном четворогодишњем студију првог циклуса односно основном студију,
- диплому о стеченом звању мастера економије или еквивалента мастеру економије,
- списак објављених научних радова и одштампане радове,
- све горе наведене обрасце и документе скениране и достављене на CD-у.

За упис на III циклус студија кандидати поред достављених доказа о стеченом образовању подносе и образложени приједлог интересовања за научно истраживање у оквиру студијског програма *Економија* (уже научне области интересовања, приједлог изборних предмета и образложење научне и теоријске заснованости подручја интересовања за студиј трећег циклуса студија). Кандидат се опредељује за одређени модул докторских студија, а приједлог докторског истраживања мора одговарати самом модулу за који се лице определило.

7. ЛИСТА ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

Листа – преглед обавезних и изборних студијских предмета дата је у оквиру табеларног прегледа предмета на сва четири модула у оквиру студијског програма *Економија* III циклуса студија за сваки поједини одсјек и усмјерење (анекс Табела 7.1.).

Сви предмети у студијском програму разврстани су према своме статусу. Зависно од тога да ли је студент обавезан да их упише, предмети се дијеле на обавезне (О) и изборне (И). Студенти на почетку академске године, односно семестра, уписују обавезне предмете и од понуђених изборних предмета бирају и уписују потребан број изборних предмета. Изборни предмети се бирају на начин да студент прије почетка семестра подноси захтјев менторској

Комисији за избор изборног предмета. Менторску комисију формира декан Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, након усвајања састава Комисије од стране Наставно-научног вијећа.

Студент бира изборне предмете искључиво из области која је предмет израде докторске дисертације. Менторска комисија предлаже Комисији за постдипломске стидије и докторате и Наставно-научном Вијећу листу изборних предмета за сваког кандидата појединачно. Одлуку о избору изборних предмета и листу одговорних наставника на III циклусу студија усваја Сенат Универзитета у Бањој Луци.

Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, на приједлог продекана за наставу и продекана за научно-истраживачки рад, предлаже Сенату Универзитета у Бањој Луци измјену и допуну листе одговорних наставника, којом се верификује избор изборног предмета и одговорни наставници.

Заједнички обавезни предмети налазе се на сва четири модула студијских програма трећег циклуса студија. Студенти неће бити у могућности да пријављују и полажу остале обавезне и изборне предмете док не положе ова три заједничка предмета.

У структури сва четири модула другог циклуса студија изборни предмети обухватају укупно 27 ECTS бодова (студенти бирају три изборна предмета у 3. семестру) што у односу на укупан број (180) ECTS бодова чини 15,00% ECTS бодова или 33% предмета, неукључујући докторску дисертацију.

На овај начин обезбијеђена је флексибилност студијског програма која показује у којој мјери је заступљена могућност студената да учествују у креирању сопственог образовања. Овакав концепт студија – "усмјерен према студентима" прихвата студента као партнера и подразумева његово активно учествовање током читавог процеса студија.

Студенти уписују, извршавају предиспитне обавезе и полажу испит из сваког обавезног предмета. Уколико у току академске године не положе испит из обавезног предмета, поново га уписују наредне академске године, а према одредбама *Закона о високом образовању* и *Правила студирања на III циклусу Универзитета у Бањој Луци*.

У погледу предиспитних обавеза и испита из изборних предмета, студенти извршавају предиспитне обавезе и полажу испит из предмета које су изабрали и уписали на почетку академске године, односно на почетку семестра, а према одредбама *Правилника о докторском студију Економског факултета Универзитета у Бањој Луци*, који усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, непосредно прије почетка сваке академске године.

7.1. Истраживачки пројекат – приступни рад

Од сваког студента очекује се да учествује у изради истраживачког пројекта у форми писаног приступног рада. Пројекат ће бити рађен у току семестра уз менторску помоћ предметних наставника. Циљ рада је да помогне студентима да развију вјештине научноистраживачког рада, као и способност самосталног истраживања, анализе проблема и способности предлагања практичних рјешења. Истраживање на пројекту треба да буде широко и свеобухватно, да

укључи различите релевантне изворе информација које могу бити од користи у анализи теме. Студенти се охрабрују да у својим истраживањима искораче из оквира материјала дефинисаних силабусом модула, да демонстрирају оригиналност, флексибилност и иновативност у раду, али да предложене теме буду у складу са главним циљем модула.

Сваки студент ће наставнику код којег полаже испит електронским путем или на усменим консултацијама, предложити назив теме рада. Када тема приступног истраживачког рада буде одобрена, студент приступа изради рада, а коначну верзију рада шаље електронским путем најкасније десет дана прије испитног рока на којем ће студент полагати испит. Приступни рад мора да задовољи минимум критерија научноистраживачког рада, прописаних Упутством за израду стручних и научних радова које усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.

Предуслов за излазак на завршни усмени испит је самостални истраживачки приступни рад који је одобрио одговорни наставник.

Приступни рад мора имати јасно дефинисан проблем и предмет истраживања, циљ истраживања, дефинисане хипотезе, зависне и независне варијабле, описану примјену методологију истраживања, очекиване резултате истраживања, преглед литературе, ако се ради о емпиријском истраживању и описан метод, узорак и резултате истраживања са дискусијом, концизан закључак у којем се постављене хипотезе потврђују или одбацују, као и технички обрађен текст према Упутству. Рад треба да садржи до максимално 10.000 ријечи, Times New Roman, justified, font 12, spacing 1,5) укључујући сажетак, увод, табеле, слике, списак литературе и анекс са подацима из емпиријског истраживања, уколико такво истраживање буде саставни дио рада.

7.2. Табеларни преглед предмета на студијском програму

Студиј Економског факултета на III циклусу (докторски студиј) студија организује се на четири модула:

1. *Пословне финансије, банкарство и осигурање,*
2. *Менаџмент и предузетништво,*
3. *Економска анализа и политика и*
4. *Међународна економија*

На студијском програму *Економија* сва четири модула имају шест обавезних и три изборна предмета. Од укупног броја обавезних предмета три су заједничка за све модуле, а преостала три предмета обавезна су за сваки модул појединачно.

Изборне предмете студент, бира или му се додјељују, приликом уписа на студиј трећег циклуса.

Заједнички обавезни предмети носе по 10 ECTS бодова. Ови предмети имају за циљ овладавање одговарајућим методолошким знањима, неопходним за самостални научно-истраживачки рад. На сваком предмету, а на основу консултација студента са менторском комисијом, одговорни наставници (у складу са листом одговорних наставника и сарадника на трећем циклус студија) утврђују теме које студент детаљније изучава током наставе на предмету.

Табела 1. Заједнички обавезни предмети докторских студија

Назив предмета	П	С	П	С	ECTS
Методе истраживања у економској науци	4	3			10
Економска анализа	4	3			10
Економетрија	4	3			10
УКУПНО:	12	9			30

Легенда:

П – Предавања седмично у семестру (15 седмица)

С – Студијско истраживачки рад (15 седмица)

На студијском програму *Економија*, на сва четири модула студент има шест обавезних и три изборна предмета. У наредним табелама, представимо вам листу предмета и студентских обавеза током докторских студија на сва четири модула

Табела 1.1. Модул: ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Монетарна економија и савремено банкарство			4	3	2. семестар	9
Политике финансијског извјештавања			4	3	2. семестар	9
Политика добити			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Изборни предмети на модулу Пословне финансије банкарство и осигурање:

Савремена финансијска интермедијација и инвестиционо одлучивање
 Финансирање непрофитних организација
 Стратејско управљачко рачуноводство
 Напредна ревизија II
 Управљање корпоративним финансијама
 Ризици у осигурању

Табела 1.2. Модул: МЕНАЏМЕНТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Савремене теорије предузетништва			4	3	2. семестар	9
Стратегија и корпоративно управљање			4	3	2. семестар	9
Управљање маркетингом			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Изборни предмети на модулу Менаџмент и предузетништво:

Иновативност јавног сектора
 Организациони дизајн и понашање
 Стратешко планирање
 Лидерство у економији
 Савремене корпоративне финансије
 Стратегија компензацијског менаџмента
 Квалитет и управљање пословним процесима
 Управљање развојем МСП и предузетничке стратегије
 Економија за менаџере

Табела 1.3. Модул: ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА И ПОЛИТИКА

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Економија регулације			4	3	2. семестар	9
Макроекономска анализа			4	3	2. семестар	9
Микроекономска анализа			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Изборни предмети на модулу Економска анализа и политика:

Фискална економија
 Економија јавног сектора
 Теорија међународне трговине
 Монетарна економија
 Теорија игара
 Теорија и политика развоја

Табела 1.4. Модул: МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Међународна економија			4	3	2. семестар	9
Развојна и регионална економија			4	3	2. семестар	9
Институционална економија, глобализација и транзициони процеси			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Изборни предмети на модулу Међународна економија:

Међународна трговина – теорија и политика
 Међународне финансије
 Међународно банкарство
 Конкурентност националних привреда
 Свјетски привредни циклуси
 Свјетски привредни системи

Списак обавезних и изборних предмета је у прилогу табела 7.1. Детаљан наставни програм за сваки предмет је у прилогу у обрасцу 7.2.

7.3. Описи, односно спецификације предмета (књига предмета)

Сваки одговорни наставник обавезан је да у складу са усвојеним обрасцем, а на основу одлуке Катедре, сачини детаљан план и садржај предмета непосредно прије почетка наставе по семестрима, у складу са Одлуком о усвајању академског календара Сената Универзитета.

Минимум садржаја књиге предмета је:

- информације о одговорним наставницима, распоред обавезних консултација и термин одржавања наставе и студијско-истраживачког рада;
- силабус предмета са описом наставних јединица и датумима одржавања наставе, студијско-истраживачког рада и предиспитних обавеза;
- списак испитних питања;
- списак обавезне и допунске литературе.

8. НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА

Трећи циклус студија (трогодишњи докторски) траје шест семестара са укупно 180 ECTS бодова. Организује се као редовни и ванредни студиј, а састоји се од часова предавања и студијско-истраживачког рада у току 15 седмица у зимском и љетном семестру, у складу са одлуком Сената Универзитета у Бањој Луци о академском календару.

Настава на трећем циклусу студија студијског програма Економија изводи се у сједишту, односно на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци. Настава ће се организовати за редовне и ванредне студенте. Студиј траје три године, односно шест семестара и изводи се према сљедећој динамици:

Прва година студија – 60 ECTS бодова:

Студент прве године докторских студија полаже шест предмета од којих:

1. три предмета су обавезни заједнички предмети која носе по 10 ECTS бодова (1. семестар),
2. три предмета су обавезни предмети специфични за сваки модул и који носе по 9 ECTS бодова (2. семестар),
3. студент пише и јавно брани један истраживачки рад (из једног од предмета из 2. семестра) који носи 3 ECTS бода.

Друга година студија – 60 ECTS бодова:

Студент друге године докторских студија:

1. полаже три изборна предмета који носе по 9 ECTS бодова (3. семестар),
2. подноси пријаву докторске дисертације и учествује у првој радионици (3 ECTS бода) (3. семестар),
3. учествује у другој радионици (5 ECTS бодова), (4. семестар),
4. учествује у трећој радионици (5 ECTS бодова), (4. семестар),
5. врши истраживања у вези са одобреном дисертацијом, на основу којих припрема и један чланак за објављивање (4. семестар, укупно 30 ECTS бодова).

Трећа година студија – 60 ECTS бодова:

Трећа година студија у цјелини посвећена је раду на докторској дисертацији, закључно са њеном одбраном (5. семестар и 6. семестар, укупно 30+30 ECTS бодова)

Студент докторских студија укупно стиче 84 ECTS бодова а на основу положених испита и 96 ECTS бодова на основу активности везаних за израду докторске дисертације: саопштења, презентације закључака, припрема чланака, одбрана и др.

Услов да студент докторских студија упише 4. семестар студија, односно приступи раду на докторској дисертацији је да је претходно остварио 84 ECTS бода, односно положио предмете из прва три семестра студија и пријавио тему докторске дисертације.

Табела 1.5. Синтетизована структура студијског програма *Економија*

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Обавезни предмет 1			4	3	2. семестар	9
Обавезни предмет 2			4	3	2. семестар	9
Обавезни предмет 3			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Образложење садржаја студијског програма *Економија*

Структура извођења наставе на студијском програму *Економија* је иста на сва четири модула (*Пословне финансије, банкарство и осигурање; Менаџмент и предузетништво; Економска анализа и политика; Међународна економија*). Разлика између модула је у избору обавезних и изборних предмета и у избору проблема истраживања за израду докторске дисертације.

I година докторских студија

I семестар: 30 ECTS бода

Предмети

Сви модули у оквиру студијског програма *Економија* имају шест обавезних предмета. Заједнички обавезни предмети носе по 10 ECTS бодова, док обавезни предмети по модулима носе 9 ECTS бодова. Ови предмети имају за циљ овладавање одговарајућим методолошким знањима, неопходним за самостални научно-истраживачки рад. На сваком предмету, а на

основу консултација са менторском комисијом студента, одговорни наставници утврђују теме које студент детаљније изучава током наставе на предмету.

Табела 1.6 Заједнички обавезни предмети докторских студија за сва четири модула

Назив предмета	П	С	П	С	ECTS
Методе истраживања у економској науци	4	3			10
Економска анализа	4	3			10
Економетрија	4	3			10
УКУПНО – 1. семестар:	12	9			30

II семестар: 27 ECTS бодова + 3 ECTS бода (истраживачки рад)

Предмети

Кандидат слуша и полаже по три обавезна предмета који носе по 9 ECTS бодова.

Модул: *Пословне финансије, банкарство и осигурање*

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Монетарна економија и савремено банкарство			4	3	2. семестар	9
Политике финансијског извјештавања			4	3	2. семестар	9
Политика добити			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА – 2. семестар:						30

Модул: *Менаџмент и предузетништво*

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Савремене теорије предузетништва			4	3	2. семестар	9
Стратегија и корпоративно управљање			4	3	2. семестар	9
Управљање маркетингом			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА – 2. семестар:						30

Модул: *Економска анализа и политика*

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Економија регулације			4	3	2. семестар	9
Макроекономска анализа			4	3	2. семестар	9
Микроекономска анализа			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА – 2. семестар:						30

Модул: Међународна економија

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Међународна економија			4	3	2. семестар	9
Развојна и регионална економија			4	3	2. семестар	9
Институционална економија, глобализација и транзициони процеси			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА – 2. семестар:						30

Истраживачки рад

Кандидат пише семинарски истраживачки рад који јавно брани из једног од положених предмета или (уз сагласност менторске комисије) неког другог предмета из I семестра студија. Семинарски истраживачки рад носи 3 ECTS.

II година докторских студија

III семестар: 30 ECTS бодова

Предмети

Студенти бирају 3 предмета. Предмети носе по 9 ECTS бодова.

Два предмета која се бирају морају бити из изабраног модула, а трећи може бити из једног од три остала модула студијског програма Економија (по одлуци менторске комисије – у случају да је ријеч о теми која је интердисциплинарна). Предмети треба да су ближе повезани са ужом научном области у оквиру које студент намјерава да обави своја истраживања потребна за докторску дисертацију.

Крајем семестра студент подноси Комисији за постдипломске студије и докторате разрађен приједлог теме и садржаја докторске дисертације у писаном облику – 3 ECTS бода у унапријед дефинисаној форми, према Правилнику о докторским студијама).

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА – 3. семестар:						30

IV семестар: 30 ECTS бодова

Услов: Студент може да упише IV семестар пошто је испунио све предвиђене обавезе из прва три семестра.

1. Одбрана приједлога пројекта дисертације (10 ECTS бодова)

Почетком семестра студент брани приједлог пројекта докторске дисертације пред Комисијом.

2. Извјештај и саопштење резултата рада пред комисијом (10 ECTS бодова)

Студент једанпут мјесечно извјештава менторску комисију о раду на пројекту дисертације и оствареним резултатима.

3. Припремљен чланак за објављивање (10 ECTS бодова)

Студент је обавезан да у току семестра припреми чланак за објављивање у часопису у коме ће саопштити прве резултате својих истраживања. Предфиналну верзију чланка студент упућује свим кандидатима из генерације и свим члановим менторских комисија и саопштава основне налазе на заједничком скупу (први докторантски *colloquium*) свих кандидата и свих комисија. По сваком раду води се дискусија.

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА – 4. семестар:						30

III година докторских студија

V семестар: 30 ECTS бодова

Рад, извјештаји о раду на дисертацији и саопштавање резултата

1. Студент ради на изради своје дисертације о чему једном мјесечно подноси извјештај менторској комисији (20 ECTS бодова)
2. На крају семестра организује се заједнички скуп свих кандидата и свих чланова менторских комисија (други докторантски *colloquium*) на коме кандидат подноси извјештај и презентује резултате свог рада на дисертацији (10 ECTS бодова)

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА – 5. семестар:						30

VI семестар: 30 ECTS бодова

Оцјена и одбрана докторске дисертације

Кандидат може израђену докторску дисертацију поднијети на оцјену након што је испунио обавезе предвиђене студијским програмом (остварио 150 ECTS бодова) и испунио услов да има најмање један рад објављен или прихваћен рад за објављивање у међународном референтном часопису или домаћем часопису прве категорије са листе Министарства науке и технологије.

Студент завршава, предаје и јавно брани своју докторску дисертацију (30 ECTS бодова).

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА – 6. семестар:						30
УКУПНО ECTS БОДОВА ДОКТОРСКИ СТУДИЈ						180

8.1. Начин извођења студија – традиционално

Студије на студијском програму III циклуса студија изводе се на традиционалан (класичан) начин. Традиционалан начин извођења студија представља организовање студија у сједишту високоакадемске институције и одвија се непосредним контактом наставника и студента у форми предавања, као и непосредним контактом сарадника и студената у форми студијско истраживачког рада.

Настава се у току академске године организује у два семестра. Један семестар студија вреднује се са 30 ECTS бодова.

Сви предмети су једносеместрални. Наставни план садржи највише три предмета по семестру, укључујући обавезне радионице, докторске колоквије и израду докторске дисертације.

Облици извођења наставе на Факултету су стандардизовани. Укупно ангажовање студента обухвата:

- 1) непосредна настава;
- 2) консултације с наставницима
- 3) консултације са студентима
- 4) самостални рад студента.

Докторске студије су студије трећег циклуса високог образовања. Докторске студије се организују у складу са Европским системом преноса и акумулације бодова (у даљем тексту: ECTS) на акредитованим студијским програмима. За стицање академског степена доктора економских наука потребно је током докторских студија стећи најмање 180 ECTS бодова, уз услов да је лице претходно остварило 300 ECTS бодова (завршен I и II циклус студија). Докторска дисертација је оригиналан и самосталан научни рад кандидата у научној области из које се реализују студије III циклуса на Факултету.

Студије III циклуса на Факултету организују се на студијском програму Економија који се изводи у оквиру четири модула: *Пословне финансије, банкарство и осигурање и Менаџмент и предузетништво, Економска анализа и политика и Међународна економија.*

- Организацију и реализацију трећег циклуса студија на Факултету прати Комисија за постдипломске студије и докторате (у даљем тексту: Комисија) коју чине декан Факултета, продекан за научноистраживачки рад и шефови катедри.
- Комисијом руководи продекан за научноистраживачки рад.
- Приједлоге одлука Комисије разматра и коначну одлуку доноси Наставно-научно веће Факултета.

Упис кандидата на прву годину III циклуса студија врши се на основуведеног јавног конкурса. Одлуку о броју кандидата за упис у прву годину III циклуса студија за текућу

академску годину доноси Влада Републике Српске на приједлог Сената Универзитета и Наставно-научног вијећа Економског факултета за сваки модул појединачно.

Општи услов за апликацију на конкурс описани су у одјелку VI Елабората.

Поред општих услови уписа кандидата на трећи циклус студија, посебним Правилником биће дефинисан начин и поступак рангирања кандидата за упис у прву годину III циклуса студија за текућу академску годину за сваки појединачан модул. Правилник о условима уписа и рангирању кандидата за упис у прву годину III циклуса студија за текућу академску годину доноси Наставно-научно вијеће Економског факултета.

Кандидат се опредељује за одређени модул докторских студија, а приједлог докторског истраживања мора одговарати самом модулу за који се определио.

На основу прикупљених пријава кандидата, Комисија за упис на III циклус студија предлаже прелиминарну менторску комисију за сваког пријављеног кандидата. Састав ове комисије мора одговарати предложеном предмету докторског истраживања, као и ужој научној области потенцијалног ментора и чланова комисије.

Кандидати дају усмено образложење приједлога докторског истраживања пред Комисијом за упис на III циклус студија и менторском комисијом која је одређена. На основу оцјене приједлога истраживања, и усменог образложења приједлога, као и успјеха током студирања, завршеног студијског програма на I и II циклусу студија и искуства у научно-истраживачком раду, менторска комисија даје оцјену и приједлог о пријему кандидата на докторске студије Комисији за упис на III циклус студија.

Пријем кандидата у прву годину III циклуса студија спроводи се на основу јавног конкурса које расписује Сенат Универзитета у Бањој Луци.

Поступак рангирања кандидата који су испунили услове за упис на докторске студије Факултет ће уредити посебним актом.

За лица која су магистри економских наука, а испунили су услове за упис, приликом рангирања бодује се поред успјеха на основним студијама и успјех на постдипломским – магистарским, односно мастер студијама.

Комисија за упис на III циклус студија саставља ранг-листу кандидата за упис на III циклус студија и објављује је на огласној табли и интернет страници Факултета у року који је утврђен конкурсом.

Кандидат има право приговора комисији на резултат објављен на ранг-листи у року од 24 сата од момента објављивања ранг-листе.

Наставно-научно вијеће може одредити минималан број поена за упис на трећи циклус студија.

Право уписа стиче кандидат који је испунио услове из члана 6. овог Правилника, а на ранг листи је рангиран у оквиру броја утврђеног за упис кандидата.

Ако кандидат који има право на упис не изврши упис у року предвиђеном конкурсом, умјесто њега се уписује наредни кандидат са ранг-листе, који испуњава услове.

Са лицима који уписују III циклус студија Декан Факултета по овлаштењу ректора Универзитета закључује уговор о правима и обавезама студирања.

Студиј III циклуса на студијском програму Економског факултета носи 180 ECTS бодова, а траје три студијске године (шест семестара).

Рок за окончање докторских студија утврђен је Законом о високом образовању и Статутом Универзитета у Бањој Луци.

Кандидат који је стекао право на упис на III циклус студија уписује се на студијски програм, при чему се одређује за модул односно бира уже научне област из које жели да изради докторску дисертацију.

Наставно-научно веће Факултета одређује менторску комисију, а на приједлог Комисије за постдипломске студије и докторате. Састав менторске комисије мора да испуњава услове из члана 8. став 2. овог правилника. Менторску комисију чини ментор и коментор.

У току студија, Наставно-научно вијеће може студенту на образложени приједлог Комисије за постдипломске студије и докторате промјенити менторску комисију.

Менторска комисија усмјерава студента III циклуса студија, у научне садржаје које је потребно да савлада, даје сагласност приликом избора изборних предмета.

Чланови менторске комисије могу бити и чланови Комисије за оцјену подобности кандидата и теме, оцјену и одбрану докторске дисертације.

У првом семестру на свим модулима трећег циклуса студија похађају се 3 (три) обавезна заједничка предмета. Предмети носе по 10 ECTS бодова. Ови предмети имају за циљ овладавање одговарајућим методолошким знањима, неопходним за самостални научно-истраживачки рад студента. На сваком предмету, а на основу консултација са менторском комисијом студента, предметни наставници утврђују теме које студент детаљније изучава током наставе на предмету.

Студент стиче право да полаже предмете из првог семестра након што је окончао похађање наставе, у првом званичном испитном року.

У другом семестру студент слуша и полаже 3 (три) обавезна предмета са модула. Предмети другог семестра носе по 9 ECTS бодова. Студент пише и јавно брани истраживачки рад из једног од изборних предмета које похађа (уз сагласност менторске комисије). Одбрањен истраживачки рад носи 3 ECTS бода.

У трећем семестру студент, у консултацији са менторском комисијом, бира 3 (три) изборна предмета. Предмети носе по 9 ECTS бодова.

Изабрани предмети су ближе повезани са облашћу у оквиру које студент намјерава да обави своја истраживања потребна за докторску дисертацију.

Након што положи испите, крајем семестра, студент подноси концептуални дио пријаве докторске дисертације Комисији за постдипломске студије и докторате написан у складу са Упутством за писање научних и стручних радова и презентује их у оквиру прве радионице. Кандидат на првој радионици излаже концептуални дио пријаве.

Концептуални дио пријаве обухвата: тему дисертације, проблем, предмет, циљеве и хипотезе истраживања, те преглед главних теоријских и практичних истраживања везаних за истраживачки проблем. Предсједник Комисије за постдипломске студије и докторате саставља извјештај о прихваћању или одбијању концептуалног дијела пријаве дисертације и обавјештава кандидата. Уколико је докторант успјешно презентовао концептуални дио пријаве добија 3 ECTS бода.

Студент стиче право уписа у четврти семестар трећег циклуса студија након што је испунио све предвиђене обавезе из прва три семестра (да је претходно остварио 90 ECTS бодова).

Почетком четвртог семестра студент на другој радионици излаже операциони дио пријаве дисертације. Пријава обухвата: оцјену репрезентативности узорка из области истраживања (за примјењена истраживања), представљање зависних, независних и контролних варијабли истраживања, представљање примјенљивости метода истраживања с обзиром на проблематику истраживања.

Кандидат који је успјешно завршио другу радионицу остварује 5 ECTS бодова и учествује у трећој радионици и излаже очекивани научни допринос дисертације. Код очекиваног научног доприноса дисертације, кандидат треба да укаже: на очекивани оригинални допринос дисертације економској науци, да ли ће резултати дисертације утицати на напредак научне области на коју се дисертација односи и да ли ће резултати имати посредан или непосредан утицај на економску струку (5 ECTS бодова).

Кандидат након трећег позитивног извјештаја доставља коначну пријаву теме докторске дисертације Комисији за постдипломске студије и докторате, у складу са Упутством за писање научних и стручних радова.

Комисија за постдипломске студије и докторате предлаже Наставно-научном вијећу Факултета да прихвати предложену тему и предлаже Комисију за оцјену подобности кандидата и теме докторске дисертације. Комисију сачињавају ментор, коментор и један наставник са другог Универзитета.

Комисија може од кандидата тражити да допуни садржај пријаве, или учини тражене корекције. Коригована пријава студента уз мишљење Комисије упућује се у даљу процедуру. Уколико су неопходне веће промјене пријаве докторске дисертације, као и уколико студент не пружи одговарајућа објашњења током радионица, поступак се понавља у дијелу који се односи на приједлог и одбрану теме.

Задатак Комисије за подобности кандидата и теме докторске дисертације рада је да, у року до 60 дана, од дана именовања Комисије сачини Извјештај о оцјени подобности кандидата и теме докторске дисертације и исти потписан од свих чланова комисије у писаном облику (четири примјерка) и скенирани потписани извјештај у електронском облику достави Наставно-научном вијећу Економског факултета на разматрање.

Уколико неко од чланова Комисије није сагласан са урађеним извјештајом, дужан је да сачини издвојено мишљење које је саставни дио извјештаја.

Извјештај о оцјени подобности кандидата и теме докторске дисертације ставља се на увид јавности 15 дана прије слања Наставно-научном Вијећу Факултета на даљи поступак.

Одлука Факултета о прихватању Извјештаја постаје правоснажна након добијања сагласности Сената Универзитета.

Студент једном мјесечно извјештава менторску комисију о раду на пројекту дисертације и оствареним резултатима (10 ECTS бодова).

Студент је обавезан да у току четвртог семестра припреми чланак за објављивање у референтном међународном или домаћем часопису прве категорије, у коме ће саопштити прве резултате својих истраживања. Предфиналну верзију чланка студент упућује свим кандидатима из генерације и свим члановим менторских комисија и саопштава основне налазе на заједничком скупу (први докторантски *colloquium*) свих кандидата и свих комисија (10 ECTS бодова). По сваком раду води се дискусија.

За упис у пети семестар докторских студија, услов је да је студенту Сенат Универзитета одобрио тему докторске дисертације.

Током петог семестра студент ради на изради своје дисертације о чему једном мјесечно подноси извештај менторској комисији (20 ECTS бодова). На крају петог семестра организује се заједнички научни скуп за све кандидате и све чланове менторских комисија (други докторантски *colloquium*) на коме кандидат подноси извјештај и презентује резултате свог рада на дисертацији (10 ECTS бодова).

Рад студената у савладавању предмета докторских студија континуирано се прати током наставе, а коначна оцјена провјере знања студената из сваког предмета студија утврђује се на испиту.

Коначна позитивна оцјена се формира уколико су предиспитне активности (приступни и истраживачки рад) и испит оцијењени позитивно.

Без полагања завршног испита студент не може добити позитивну оцјену.

Испити се одржавају у испитним роковима прописаним Законом о високом образовању.

Испити се одржавају у току радног времена од 8 до 20 часова, у просторији Факултета која је наведена у списку пријављених студената.

Испити су јавни. Јавност се обезбјеђује објављивањем времена и мјеста одржавања испита, као и могућношћу присуства других студената на испиту.

Студент завршава, предаје и јавно брани своју докторску дисертацију (30 ECTS бодова). Оцјени и одбрани докторске дисертације може се приступити у шестом семестру студија.

Кандидат може израђену докторску дисертацију поднијети на оцјену након што је испунио обавезе предвиђене студијским програмом (остварио 150 ECTS бодова) и испунио услов да има најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у међународном или домаћем научном часопису прве категорије.

1. Кандидат је дужан на протокол Факултета доставити:

- три неукоричена примјерка докторске дисертације, уз пропратно писмо;
- сагласност ментора да се рад стави у поступак оцјене;
- потписану изјаву којом потврђује да је његова докторска дисертација оригинално дјело студента.

2. Комисија за Постдипломске студије и докторате предлаже Вијећу Факултета комисију за оцјену урађене докторске дисертације. Ову комисију чине најмање 3 (три) члана из уже научне области из које је тема докторске дисертације (укључујући ментора и коментора), од којих најмање један није у радном односу на Универзитету.
3. Чланови комисије, сваки понаособ, анализирају рад, након чега у писаној форми дају оцјену квалитета докторске тезе са аспекта њене подобности за вршење свих даљих радњи за одбрану, укључујући и евентуалне сугестије за корекције и допуне. Своје мишљење чланови ове комисије достављају у писменој форми ментору а ментор кандидату.
4. Кандидат је дужан да поступи у складу са мишљењем чланова комисије за оцјену докторске дисертације у координацији са ментором.
5. Задатак Комисије за оцјену урађене докторске дисертације је да, у року до 60 дана од дана именовања Комисије, сачини Извјештај о оцјени урађене докторске дисертације и исти потписан од свих чланова достави у писаном (четири примјерка) и електронском облику достави Наставно-научном вијећу Економског факултета на разматрање.
6. Уколико неко од чланова Комисије није сагласан са урађеним извјештајем дужан је да сачини издвојено мишљење које је саставни дио извјештаја.
7. Извјештај о оцјени подобности кандидата и теме докторске дисертације ставља се на увид јавности 15 дана прије слања Наставном научном Вијећу Факултета на даљи поступак.
8. Када прихвати позитиван извјештај о дисертацији кандидата, Вијеће Факултета, на приједлог декана именује Комисију за јавну одбрану докторске дисертације.
9. Одлука Факултета о прихватању Извјештаја постаје правоснажна након добијања сагласности Сената Универзитета.
10. Након тога, кандидат је дужан да Факултету преда укоричену докторску дисертацију у писаној форми у 5 примјерака, као и на електронском медију (CD).
11. Предсједник Комисије за јавну одбрану докторске дисертације заказује јавну одбрану дисертације.
12. Јавна одбрана се заказује у року од најмање 15 дана након добијања сагласности Сената Универзитета. Преко веб странице Факултета и Универзитета, као и преко дневне штампе, заказује се термин и мјесто јавне одбране дисертације, гдје се наводи име и презиме кандидата, назив докторске дисертације као и термини могућег увида у дисертацију кандидата.
13. На јавној одбрани дисертације води се записник који садржи мишљење комисије, оцјену докторске дисертације и стечени број ECTS бодова

Када Комисија за одбрану докторске дисертације одлучи да је кандидат с успјехом одбранио дисертацију, сматра се да је студент завршио студије трећег циклуса. Лице које заврши докторске студије стиче научни назив *доктор економских наука*.

Студенту се издаје диплома о завршеном III циклусу студија и додатак дипломи.

8.2. Непосредна настава

Непосредна настава остварује се сталним контактом студената с наставницима, а према наставном календару и семестралном распореду предиспитних и испитних обавеза као саставног дијела утврђеног годишњег програма рада, који Факултет доноси за сваку школску годину. На III циклусу студија минимално 50 посто непосредне наставе треба да буду часови предавања, а остатак студијско-истраживачки рад и други облици непосредне наставе.

Непосредна настава остварује се у виду:

- предавања,
- студијско-истраживачког рада,
- консултација.

8.3. Оцјењивање студента

Испитивање и оцјењивање су усаглашени са исходима учења и осмишљени су с циљем да се утврди јесу ли исходи учења постигнути или нису. Успјешност студента у савлађивању сваког предмета на студијском програму изражава се поенима у складу са одредбама одлуке о начину праћења и валоризовања знања студената коју усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци непосредно прије почетка сваке академске године и континуирано се прати током наставе у семестру.

Наставник оцјењује студента на основу исказаног знања, изнесених чињеница и његовог разумијевања материје, стечених вјештина и показане способности да исказано примијени у реалним ситуацијама. Своје захтјеве базира на приступачности свих средстава неопходних при савладавању утврђеног наставног плана и програма (Кодекс наставничке етике, члан 7).

Одлука о начину праћења и валоризовања знања студената мора бити усклађена са смјерницама и општим одредбама Правила студирања на III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци.

Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише 100 (стотину) поена. У формирању коначне оцјене о успјешности студента у савлађивању предмета, предиспитне обавезе учествују с највише 50 поена, а испит такође учествује с највише 50 поена.

Вредновање предиспитних обавеза:

- присуствовање свим облицима наставе, два (2) поена,
- обавезни приступни рад, од 0 до 48 поена.

Завршни испит се полаже усмено. Завршни испит полаже се јавно, уз присуство најмање једног студента и сарадника. Није дозвољено полагање завршног испита иза затворених врата с једним кандидатом. Уколико завршни испит пријави блиски сродник одговорног наставника (син, кћерка, супружник, дијете од брата или сестре, први рођак), студент ће полагати испит код другог одговорног наставника.

Укупан остварени број поена преводи се у **коначну оцјену** која показује успјешност савладаности предмета, а може бити од **5 (није положио)** до **10 (одличан - изврсан)**. Начин превођења укупног броја поена, кога чини збир поена остварен на предиспитним обавезама и на испиту, у коначну оцјену, приказан је у наредној скали (табели) оцјењивања:

Табела 1.7. Распоред поена и коначних оцјена

БРОЈ ПОЕНА	ОПИСНА ОЦЈЕНА	ОЦЈЕНА
0 – 50	није положио	пет (5)
51– 60	довољан	шест (6)
61– 70	добар	седам (7)
71– 80	врло добар	осам (8)
81– 90	одличан	девет (9)
91–100	одличан – изузетан	десет (10)

Након завршетка академске године и окончањем јесењих испитних рокова предметни наставник објављује ранг-листу свих студената који су остварили предвиђени минимум од 51 поена из укупних обавеза и положили завршни испит. Додјела оцјена вршиће се на основу те листе, према проценту успјешности, примјеном слиједећег критеријума:

Табела 1.8. Ранг-листа студената који су положили завршни испит

РЕДОСЛИЈЕД	ОЦЈЕНА
ПРВИХ 1% –10%	А
СЉЕДЕЋИХ 11% –35%	В
СЉЕДЕЋИХ 36% –65%	С
СЉЕДЕЋИХ 66% –90%	Д
СЉЕДЕЋИХ 91% –100%	Е

Студенти који су по основу укупних обавеза остварили од 35 до 50 поена добијају оцјену ФХ (потребан додатни рад за успјешно окончање испита), а за мање од 35 поена оцјену Ф (потребно знатно више рада за окончање испита).

9. БОДОВНА ВРИЈЕДНОСТ ПРЕДМЕТА У СКЛАДУ СА ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ПРЕНОСА БОДОВА – ECTS

Додјела ECTS бодова заснива се на тежини предмета у смислу оптерећења које ће студент уложити да постигне планиране исходе учења у формалном облику. Укупан број бодова додијељених квалификацији је распоређен на поједине предмете пропорционално њиховом учешћу у укупном оптерећењу потребном да се постигну планирани исходи учења.

Бодови су додијељени за укупно вријеме потребно да се постигну планирани исходи учења, а оно се састоји од:

- броја сати контакт наставе,
- времена потребног за припрему за наставу и израду наставних задатака (припрема и сређивање грађе с наставе, вјежби или с праксе; писање есеја, израда пројеката и семинарских радова; прикупљање и проучавање додатне грађе; практичан рад изван сати у наставном плану, итд.),
- припрема испита и излазак на испит.

Предмети разврстани по бодовној вриједности приложени су у табели 9.1. у прилогу.

10. ПРЕДВИЂЕНИ БРОЈ САТИ ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРЕДМЕТЕ

Ниво студија: Трећи циклус (Докторске студије)

Студијски програм: *Економија*

Табела 1.9. Предмети разврстани по бодовној вриједности

Студијски програм: **Економија**
Ниво студија: **Трећи циклус (Докторске студије)**

Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање

Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
1	1	Методе истраживања у економској науци	О	абвг	4	3	10
	2	Економска анализа	О	абвг	4	3	10
	3	Економетрија	О	абвг	4	3	10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
2	1	Монетарна економија и савремено банкарство	О	а	4	3	9
	2	Политике финансијског извјештавања	О	а	4	3	9
	3	Политика добити	О	а	4	3	9
	4	Истраживачки рад	О	а			3
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
3	1	Изборни предмет 1	И	а	3	3	9
	2	Изборни предмет 2	И	а	3	3	9
	3	Изборни предмет 3	И	а	3	3	9
		Савремена финансијска интермедијација и инвестиционо одлучивање	И	а	3	3	9
		Финансирање непрофитних организација	И	а	3	3	9
		Стратегијско управљачко рачуноводство	И	а	3	3	9
		Напредна ревизија II	И	а	3	3	9
		Управљање корпоративним финансијама	И	а	3	3	9
		Ризици у осигурању	И	а	3	3	9
	4	Пријава докторске дисертације - прва радионица		абвг			3
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
4	1	Друга радионица		абвг			5
	2	Трећа радионица		абвг			5
	3	Реферисање о напретку истраживања		абвг			10
	4	Научни чланак и први докторантски колоквиј		абвг			10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
5	1	Мјесечно реферисање о напретку истраживања		абвг			20
	2	Други докторантски колоквиј		абвг			10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
6	1	Докторска дисертација		абвг			30
							30
УКУПНО ECTS БОДОВА							180

Модул: Менаџмент и предузетништво

Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
1	1	Методе истраживања у економској науци	О	абвг	4	3	10
	2	Економска анализа	О	абвг	4	3	10
	3	Економетрија	О	абвг	4	3	10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
2	1	Савремене теорије предузетништва	О	б	4	3	9
	2	Стратегија и корпоративно управљање	О	б	4	3	9
	3	Управљање маркетингом	О	б	4	3	9
	4	Истраживачки рад	О	б			3
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
3	1	Изборни предмет 1	И	б	3	3	9
	2	Изборни предмет 2	И	б	3	3	9
	3	Изборни предмет 3	И	б	3	3	9
		Иновативност јавног сектора	И	б	3	3	9
		Организациони дизајн и понашање	И	б	3	3	9
		Стратешко планирање	И	б	3	3	9
		Лидерство у економији	И	б	3	3	9
		Савремене корпоративне финансије	И	б	3	3	9
		Стратегија компензацијског менаџмента	И	б	3	3	9
		Квалитет и управљање пословним процесима	И	б	3	3	9
		Управљање развојем МСП и предузетничке стратегије	И	б	3	3	9
		Економија за менаџере	И	б	3	3	9
	4	Пријава докторске дисертације - прва радионица		абвг			3
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
4	1	Друга радионица		абвг			5
	2	Трећа радионица		абвг			5
	3	Реферисање о напретку истраживања		абвг			10
	4	Научни чланак и први докторантски колоквиј		абвг			10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
5	1	Мјесечно реферисање о напретку истраживања		абвг			20
	2	Други докторантски колоквиј		абвг			10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
6	1	Докторска дисертација		абвг			30
							30
УКУПНО ECTS БОДОВА							180

Модул: Економска анализа и политика

Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
1	1	Методе истраживања у економској науци	О	абвг	4	3	10
	2	Економска анализа	О	абвг	4	3	10
	3	Економетрија	О	абвг	4	3	10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
2	1	Економија регулације	О	в	4	3	9
	2	Макроекономска анализа	О	в	4	3	9
	3	Микроекономска анализа	О	в	4	3	9
	4	Истраживачки рад	О	в			3
							30

Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
3	1	Изборни предмет 1	И	в	3	3	9
	2	Изборни предмет 2	И	в	3	3	9
	3	Изборни предмет 3	И	в	3	3	9
		Фискална економија	И	в	3	3	9
		Економија јавног сектора	И	в	3	3	9
		Теорија међународне трговине	И	в	3	3	9
		Монетарна економија	И	в	3	3	9
		Теорија игара	И	в	3	3	9
		Теорија и политика развоја	И	в	3	3	9
	4	Пријава докторске дисертације - прва радионица		абвг			3
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
4	1	Друга радионица		абвг			5
	2	Трећа радионица		абвг			5
	3	Реферисање о напретку истраживања		абвг			10
	4	Научни чланак и први докторантски колоквиј		абвг			10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
5	1	Мјесечно реферисање о напретку истраживања		абвг			20
	2	Други докторантски колоквиј		абвг			10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
6	1	Докторска дисертација		абвг			30
							30
УКУПНО ECTS БОДОВА							180

Модул: Међународна економија

Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
1	1	Методе истраживања у економској науци	О	абвг	4	3	10
	2	Економска анализа	О	абвг	4	3	10
	3	Економетрија	О	абвг	4	3	10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
2	1	Међународна економија	О	г	4	3	9
	2	Развојна и регионална економија	О	г	4	3	9
	3	Институционална економија, глобализација и транзициони процеси	О	г	4	3	9
	4	Истраживачки рад	О	г			3
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
3	1	Изборни предмет 1	И	г	3	3	9
	2	Изборни предмет 2	И	г	3	3	9
	3	Изборни предмет 3	И	г	3	3	9
		Међународна трговина – теорија и политика	И	г	3	3	9
		Међународне финансије	И	г	3	3	9
		Међународно банкарство	И	г	3	3	9
		Конкурентност националних привреда	И	г	3	3	9
		Свјетски привредни циклуси	И	г	3	3	9
		Свјетски привредни системи	И	г	3	3	9
	4	Пријава докторске дисертације - прва радионица		абвг			3
							30

Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
4	1	Друга радионица		абвг			5
	2	Трећа радионица		абвг			5
	3	Реферисање о напретку истраживања		абвг			10
	4	Научни чланак и први докторантски колоквиј		абвг			10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
5	1	Мјесечно реферисање о напретку истраживања		абвг			20
	2	Други докторантски колоквиј		абвг			10
							30
Сем.		Предмет	Статус	Модул	П	С	ECTS
6	1	Докторска дисертација		абвг			30
							30
УКУПНО ECTS БОДОВА							180

П: Предавања
С: Студијско-истраживачки рад

Модули

- а: Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање
- б: Модул: Менаџмент и предузетништво
- в: Модул: Економска анализа и политика
- г: Модул: Међународна економија

11. КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА

Услови преноса ECTS бодова са једног студијског програма на други унутар Универзитета као и између Универзитета у Бањалуци и других универзитета дефинисани су Правилима студирања на III циклусу студија.

12. НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Нема преклапања предмета између модула. Критерији и начин избора изборних предмета детаљно је описан у 7. поглављу овог Програма: Листа обавезних и изборних предмета.

13. КРИТЕРИЈИ И НАЧИНИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса путем анкетања студената. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма. Поред тога, изводе се анализе пролазности и успјеха и прати напредовање студената током студија. У току је израда стратегије квалитета која ће разрадити и друге видове евалуације као и процедуре за отклањање пропуста и подизање квалитета студијских програма.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци периодично, у сарадњи с Канцеларијом за осигурање квалитета и са Савезом студената Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, врши евалуацију наставног процеса и наставног особља, те спроводи разна анкетања

студената и запослених, укључујући анкете преко веб-странице Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.

Обезбјеђење квалитета студијског програма проводи се у оквиру процесâ:

- анализе података атрактивности постојећих студијских програма,
- ревизије постојећих студијских програма,
- развоја нових студијских програма,
- увођења новог предмета,
- анализе успјешности завршавања студија,
- анализе података о запошљавању након завршетка студија,
- анкетирања свршених студената,
- анкетирања послодаваца стручних тијела и удружења.

Обезбјеђење и унапређење квалитета наставног процеса остварује се путем:

- 1) дефинисања правила и критерија за оцјењивање студената,
- 2) поступка по жалби студента на оцјену,
- 3) анализе успјешности полагања испита,
- 4) анализе података о броју уписаних студената у вишу годину студија,
- 5) анализе података о броју студената и наставника,
- 6) студентске евалуације наставе и наставника,
- 7) самоевалуације наставника,
- 8) дефинисање структуре колегија, исхода учења, оптерећења студената, садржаја и плана извођења по седмицама, метода образовања, обавеза студената и начина провјере стечених знања и вјештина – усклађеност с квалификацијским оквиром.

Обезбјеђење квалитета ресурса за подршку студентима проводи се:

- 1) поступком за континуирано побољшање и повећање ресурса за подршку студирању,
- 2) евалуацијом рада студентске службе,
- 3) набавком обавезне литературе из свих предмета из које се изводи настава,
- 4) претплатом на научне базе са цјеловитим текстом из подручја економије и студијских програма,
- 5) претплатом на референтне научне часописе.

Поступци анализе успјешности система квалитета проводе се:

- поступком израде SWOT анализе,
- интерним оцјењивањем обезбјеђења квалитета.

Обезбјеђење квалитета научноистраживачке дјелатности наставног особља проводи се путем:

- 1) стратегије научног рада,
- 2) креирања позитивног окружења за истраживање и појачавање научног профила институције,
- 3) сарадње са другим институцијама и привредом у сврху унапређења научноистраживачке и наставне дјелатности,
- 4) вредновања квалитета научноистраживачке дјелатности.

14. УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Према Правилима студирања на III циклусу студија, услове преласка са једног студијског програма на други утврђује Сенат Универзитета на приједлог Вијећа факултета/академије.

Прецизнији услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних студија биће дефинисани правилником о усаглашавању наставних планова и програма који ће усвојити Научно-наставно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци прије почетка академске 2015/2016. године.

15. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА

Обавезе студената и динамика студирања дефинисани су Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Економског факултета и Правилима студирања на III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци.

16. САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА III ЦИКЛУСА СТУДИЈА – СИЛАБУСИ

16.1. Табеларни преглед предмета на студијском програму

Студиј Економског факултета на III циклусу (докторски студиј) студија организује се на четири модула:

1. *Пословне финансије, банкарство и осигурање,*
2. *Менаџмент и предузетништво,*
3. *Економска анализа и политика и*
4. *Међународна економија*

На студијском програму *Економија* сва четири модула имају шест обавезних и три изборна предмета. Од укупног броја обавезних предмета три су заједничка за све модуле, а преостала три предмета обавезна су за сваки модул појединачно.

Изборне предмете студент, бира или му се додјељују, приликом уписа на студиј трећег циклуса.

Заједнички обавезни предмети носе по 10 ECTS бодова. Ови предмети имају за циљ овладавање одговарајућим методолошким знањима, неопходним за самостални научно-истраживачки рад. На сваком предмету, а на основу консултација студента са менторском комисијом, одговорни наставници (у складу са листом одговорних наставника и сарадника на трећем циклус студија) утврђују теме које студент детаљније изучава током наставе на предмету.

Табела 1. Заједнички обавезни предмети докторских студија

Назив предмета	П	С	П	С	ECTS
Методе истраживања у економској науци	4	3			10
Економска анализа	4	3			10
Економетрија	4	3			10
УКУПНО:	12	9			30

Легенда:

П – Предавања седмично у семестру (15 седмица)

С – Студијско истраживачки рад (15 седмица)

На студијском програму *Економија*, на сва четири модула студент има шест обавезних и три изборна предмета. У наредним табелама, представимо вам листу предмета и студентских обавеза током докторских студија на сва четири модула

Табела 1.1. Модул: ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Монетарна економија и савремено банкарство			4	3	2. семестар	9
Политике финансијског извјештавања			4	3	2. семестар	9
Политика добити			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Изборни предмети на модулу Пословне финансије банкарство и осигурање:

Савремена финансијска интермедијација и инвестиционо одлучивање
 Финансирање непрофитних организација
 Стратегијско управљачко рачуноводство
 Напредна ревизија II
 Управљање корпоративним финансијама
 Ризици у осигурању

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Методе истраживања у економској науци			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ФМИЕ	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање знања и вјештина о метода и техникама научног истраживања и њиховој примјени. Израда и презентовање научних радова у научним публикацијама. Побољшање комуникације и тимског рада са колегама истраживачима. Савладавање технологије израде докторске дисертације.

Исходи учења (стечена знања):

Показати систематично разумјевање методологије научног истраживања и овладати методама и техникама истраживања. Показати способности да проведу оригинално научно истраживање и да представе резултате кроз објављивање научних радова у водећим часописима. Показати способност критичке анализе, процјене и синтезе нових и сложених идеја. Оспособити се за рад у истраживачким тимовима и побољшати комуникацију са колегама из струке, широм научне заједнице и друштва у цјелини. Оспособити се за презентовање и промовисање резултата научног истраживања.

Садржај предмета:

Истраживачки приступи, стратегије и планирање. Описивање проблема истраживања. Формулисање хипотеза. Преглед литературе (претраживање публикација) и процес израде теоријског дијела. Мјерење економски варијабли и њихова операционализација. Методологија истраживања: квантитативна, квалитативна и мјешовита. Примјена адекватних метода истраживања код: дефинисања проблема, прегледа литературе, дефинисања, хипотеза, прикупљања података, обраде података, анализирања података, тестирања хипотеза, провођења дискусије и представљања закључака. Технологија израде докторске дисертације. Технологија израде научних радова. Презентација научних резултата. Комуникација са колегама истраживачима. Тимски рад.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се изводи кроз предавање, вјежбе, и студијско-истраживачки рад. Предавања укључују и дискусије које омогућавају интерактивност. Као специфичан вид наставног рада предвиђено је учешће доктораната у истраживачким тимовима појеката које раде на Факултету. Кроз пристпне и семинарске радове студенти треба да користе и презентују одређене научно-истраживачке методе кроз анализи појединих економских проблема. У току наставног процеса презентовање се примјена научно-истраживачких метода у водећим економским часописима.

Литература:

Singh, Y. K. (2006). *Fundamental of Research methodology and Statistics*. New Delhi: New age international publishers.
Тодоровић, З. и Тодоровић, И. (2014) *Технологија научног истраживања*. Бања Лука: Економски факултет.
Ketchen, D.J. (2004). *Research methodology in Strategy and Management*. New York: Elsevier.
Blaug, M. (1992). *The Methodology of Economics: Or How Economists Explain. (2nd ed.)*. London: Cambridge University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Економска анализа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ФЕАН	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Економска анализа, у својој историјској и у савременој димензији, представља основу од које мора почети свако економско истраживање. Онај ко жели да се бави економијом као науком мора темељно упознати Економску анализу како би одредио смисао, мјесто и метод свог истраживања. Изучавање Економске анализе има за циљ комплексно сагледавање генезе економских идеја и економског метода анализе, одређење мјеста и природе економских истраживања у оквиру друштвеног система, уочавање издвајања објективне димензије економских појава кроз историју различитих друштвених система, сагледавање условљености модерне економске анализе аналитичким доприносом из прошлости, препознавање развојне димензије економске анализе и њене кореспонденције са развојем друштва и економског система. Посебан циљ изучавања огледа се у тежњи да стечена знања буду толико широка и чврсто поткријељена логичком и математичком аргументацијом да кандидати самостално могу извршити селекцију прогресивних у односу на историјски превазиђене економске идеје у широком спектру економских истраживања.

Исходи учења (стечена знања):

Изучавање Економске анализе допринијеће систематизовању економског знања кандидата, олакшати праћење и разумијевање других курсева у оквиру докторског студија, оспособити их за селекцију метода економског истраживања, развити критички начин приступања економским појавама, повећаће способности кандидата за дефинисање адекватне економске политике и метода њеног провођења према природи економске појаве, оспособити кандидате да анализом текућих економских појава идентификују опште тенденције, омогућити им једноставнији и стручнији начин избора властитих истраживања и метода њиховог провођења.

Садржај предмета:

Теорија вриједности, теорија фактора производње, максимирајуће понашање, теорија профита, теорија доходака, парцијална равнотежа, општа равнотежа, теорија тржишних структура, теорија конкуренције, основни модели микроекономске оптимизације, микроекономске интервенције државе, основни макроекономски агрегати, новац, инфлација – дефлација, запосленост – незапосленост, платни биланс, мултипликатори, модели раста, основни модели макроекономске оптимизације, макроекономске политике, макроекономске интервенције државе.

Методѐ наставѐ и савладавања градива:

Предавања, рад у семинару и самостални рад кандидата.

Литература:

P., Samuelson. (1983). *Foundations of Economic Analysis*. Harvard University Press
 R.B., Ekelund and Jr.R.F. Hebert. (2007). *A History of Economics Theory and Method*. McGraw-Hill, Inc.
 K.K., Dewett. (2006). *Modern Economic Theory*. Shyam Lal Charitable Trust
 J. E., Stiglitz and Hoff., K. (2008). *Modern Economic Theory and Development*. World Bank, Policy Research Working Paper 4478

Облици провјере знања и оцјењивања:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Томаш, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Економетрија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ФЕКО	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	
Циљеви изучавања предмета: Циљ предмета је упознавање кандидата са кључним економетријским методама и моделима који су посвећени анализи података временских серија и података панела. Излажу се теоријске основе економетријских модела и њихова улога у конкретним економским истраживањима. Како је примјена економетријских модела основ савремене методологије закључивања у економији, овај предмет даје потребна методолошка знања да се на основу емпиријских података у пракси обављају сложене анализе, како у микроекономској тако и макроекономској области.	
Исходи учења (стечена знања): Кандидати усвајају принципе економетријског моделирања података временских серија и података панела. Кроз практичне примјере и употребу одговарајућег економетријског софтвера, кандидати овладавају потребним знањима за самостална економетријска истраживања. Стечена знања оспособљавају кандидате за примјену моделирања у привреди, банкарству, државним установама, и свуда гдје је потребно аргументовано закључивање на основу теоријских поставки и емпиријских података. Та знања садрже: методологију економетријског моделирања ради квантификовања економских међузависности код упоредних података (земаља, фирми, домаћинства, итд.), технику рада са панелима (више јединица посматрања кроз вријеме), моделе бинарног и вишеструког избора, вјештине у раду са савременим рачунарским програмима, у извођењу доказа и презентовању резултата.	
Садржај предмета: Економетријска анализа података временских серија: основни концепти, обична и парцијална аутокорељациона функција, линеарни процес, модели стационарних временских серија, модели за временске серије са јединичним кореном, тестови јединичног корена, коинтеграција и модел са корекцијом равнотежне грешке, практично моделирање употребом софтвера Eviews. Економетријска анализа података панела: модели фиксних и случајних ефеката – спецификације, претпоставке и методи оцењивања, тестирање индивидуалних и временских ефеката, статистичко закључивање при нарушеним претпоставкама статичких модела панела, динамички модели панела, јединични корен и коинтеграција у панелу, тестови јединичног корена и коинтеграције, практично моделирање употребом софтвера Stata.	
Методе наставе и савладавање градива: Настава се састоји од предавања и вежби. На часовима предавања обрађују се теоријске основе економетријских метода и модела. Вежбе се изводе у рачунском центру коришћењем компјутерских програма Eviews i Stata.	
Литература: Baltagi, B.H. (2008). Econometric Analysis of Panel Data. 4th edition John Wiley & Sons Heij, C., P de Boer, P.H.Franses, T. Kloek and H.Kvan Dijk (2004). Econometric Methods with Applications in Business and Economics Oxford University Press Јовичић, М., Драгутиновић, Р. (2011). Економетријски методи и модели ЦИД. Економски факултет: Београд Matyas, L. and Sevestre, P. (2008). The Econometrics of Panel Data, Fundamentals and Recent Developments in Theory and Practice. 3rd edition Springer Verlag Младеновић, З., Нојковић А. (2012) Примењена анализа временских серија ЦИД. Економски факултет: Београд Tsay, R.S. (2010). Analysis of Financial Time Series. 3rd edition Wiley	
Облици провјере знања и оцењивање: Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.	
Посебна назнака за предмет: Нема	
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Жељко Рачић, доц.	

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Политике финансијског извјештавања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ФПФИ	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

По завршетку овог студијског програма, студенти ће бити оспособљени да разумију рачуноводствене политике које се могу примијенити за потребе признавања и вредновања позиција у финансијским извјештајима ентитета у приватном и јавном сектору, као и да процијене на који начин изабране рачуноводствене политике утичу и доприносе унапријед утврђеном циљу финансијског извјештавања неког извјештајног ентитета. Осим указивања на сличности и разлике у погледу примјене рачуноводствених политика у јавном и приватном сектору, студентима ће се указати и на специфичности у погледу избора рачуноводствених политика са аспекта карактера финансијских извјештаја (финансијски извјештаји опште намјене, специјални биланси, консолидовани биланси и сл.)

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног савладавања градива из овог предмета, студенти ће бити у стању да идентификују рачуноводствене политике које су допуштене према међународним рачуноводственим стандардима/међународним стандардима финансијског извјештавања и да изаберу оне политике које су у складу са утврђеном политиком финансијског извјештавања.

Садржај предмета:

Политика финансијског извјештавања као дио укупних пословних политика извјештајног ентитета. Подручје и предмет политике финансијског извјештавања. Циљеви политике финансијског извјештавања. Носиоци и допустивост политика. Рачуноводствене политике признавања и вредновања сталних средстава. Рачуноводствене политике признавања и вредновања обртних средстава. Рачуноводствене политике признавања и вредновања обавеза. Специфичности рачуноводствених политика признавања и вредновања средстава и обавеза у јавном сектору. Специфичности рачуноводствених политика признавања и вредновања прихода и расхода у јавном сектору. Однос рачуноводствених политика и политика финансијског извјештавања. Инструменти политика финансијског извјештавања.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, Студијско истраживачки рад

Литература:

Jermakowicz, E. (2010). *Interpretations and Application of IFRSS*. Wiley Finance.
Шкарић-Јовановић, К. (2014). *Финансијско рачуноводство*. 7. издање. Београд: Економски факултет Универзитета у Београду.
Међународни рачуноводствени стандарди/Међународни стандарди финансијског извјештавања. (2002). СРРС, СРРРС, ИОРЦГ, Београд-Бања Лука-Подгорица
Међународни рачуноводствени стандарди за јавни сектор. (2010). СРРС, СРРРС, ИОРЦГ, Београд-Бања Лука-Подгорица, 2010. год.,
Међународни стандард финансијског извјештавања за мале и средње ентитете, СРРС, СРРРС, ИОРЦГ, Београд-Бања Лука-Подгорица.
Ранковић, Ј. (2006). *Теорија и политика биланса*. Београд: Центар за издавачку дјелатност Економског факултета
Шњегота, Д. (2010). *Примјена МСФИ кроз биланси контини оквир*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар.

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душко Шњегота, ванр.проф. и др Јелена Пољашевић, доц.

1 година студија Економски факултет у Бањој Луци - Наставни план и програм III циклуса студија

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, рачуноводство и осигурање	

Назив предмета	Монетарна економија и савремено банкарство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Укупан фонд часова	Број ECTS бодова
3014ФМЕС	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да се студенти упознају са савременим међународним монетарним системом, његовим субјектима, развојем и механизмима координације у којем доминира савремено банкарство. Веома је значајно упознати се са трансмисионим механизмима монетарне политике и улогом централних банака у промијењеном финансијском окружењу. Континуирано праћење савремених промјена и трендова у области банкарства, разрада и имплементација модела управљања банкарским ризицима, банкарском активом и каматним стопама је предуслов стабилности и успјешности сваког савременог банкарског система. Незаобилазни сегмент је управљање ризицима банкарског портфолија, посебно портфолиом неперформансних кредита као кључног узрока банкарских криза, чијим узроцима, посљедицама и механизмима рјешавања ће бити посвећена посебна пажња. У контексту наведеног, разматраће се кључно питање регулације у банкарству, посебно са аспекта ефеката примјене Базел III стандарда. Један од кључних аспеката савременог банкарства је питање концентрације у банкарству, па му је битно посветити одређену пажњу у погледу ефеката и посљедица, односно утицаја на успешност пословања сложених банкарских облика и стабилност укупног финансијског система.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да успјешно прати савремене промјене и трендове у оквиру међународног монетарног система и банкарских система. Оспособљен је да успјешно контролише потенцијалне ризике који прате савремено банкарство и ефикасно реагује у циљу квалитетног управљања банкарским системима у глобалном међународном амбијенту савременим методама управљања у домену општих регулаторних оквира и контролних механизма. Студент добива јасну теоријску основу неопходну за успјешно праћење савремених међународних финансијских токова и трендова у банкарству и оспособљен је за успјешно укључивање у домаће и међународне истраживачке пројекте и доношење адекватних закључака о појавама из дотичне области, као предуслова за успјешну обраду и одбрану постављене докторске тезе.

Садржај предмета:

Међународни монетарни систем. Међународне финансије и монетарна политика. Централно банкарство и провођење монетарне политике. Финансијске институције: Економска анализа финансијске структуре. Основе савременог банкарства и стратегије и модели управљања финансијским институцијама. Модел оптималне структуре портфолија. Структура банкарског сектора и конкуренција., Економска анализа и аспекти регулације и контроле банака. Механизми управљања банкарским кризама. Концентрација у банкарству: пракса, ефекти и фактори утицаја на стабилност монетарног система. *Дејство финансијских тржишта:* Разумијевање каматних стопа. Понашање каматних стопа. Ризична и рочна структура каматних стопа, Теорија рационалних очекивања и хипотеза ефикасног тржишта.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, студијско истраживачки рад, дискусије и анализе случајева.

Литература:

1. Плакаловић, Н.; Алихоџић, А. (2013). *Савремено управљање финансијама: са примјеном у MS Excel-у*, Београд: Институт економских наука.
2. Башић, Д. (2012). *Савремено банкарство*. Бања Лука: Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци
3. Живковић, А. и Кожетинац, Г. (2012). *Монетарна економија*. Београд: Економски факултет
3. Mishkin, F. S. (2010). *Економија новца, банкарства и финансијских тржишта*. VIII издање. Загреб: Мате.
4. Mishkin, F. S. (2006). *Монетарна економија, банкарство и финансијска тржишта*. VII издање. Београд: Дата статус.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгана Башић, ванр. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Политика добити предузећа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ФПДО	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Продубљивање знања и стицање вјештина за њихову примјену у процесу креирања и спровођења политике добити предузећа, све у функцији разумијевања алтернативних рјешења из области финансијске политике. Управљање ефектима тих одлука, с посебним нагласком на препознавање и коришћење рачуноводствених и финансијских техника у сврху избора оптималних рјешења.

Исходи учења (стечена знања):

Садржај предмета је усмјерен на ефикасну припрему полазника за усвајање и примјену знања о значају, улози и садржини политике добити као дијела финансијског одлучивања у предузећу. Посебна пажња се посвећује савременим специфичностима и изазовима, са аспекта утицаја политике расподеле добити на избор оптималног рјешења, које доводи до постизања циљне добити као крајњег исхода одлучивања.

Садржај предмета:

Концепти добити предузећа. Мјесто, улога и садржина политике добити предузећа. Теорије о трошковима капитала предузећа као подлоге политике добити. Политика циљне добити предузећа – формулисање, проблеми и импликације. Политика расподеле добити предузећа – политика дивиденди и политика резерви. Савремени рачуноводствени изазови политике добити предузећа. Мјесто добити у рачуноводственом информационом систему – стање и перспективе. Рачуноводствена опрезност као изазов политике исказивања и расподеле добити у условима неизвјесности. Специфични рачуноводствени изазови у области расподеле добити.

Методе наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, самостални радови под менторством наставника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предност наставним методама даје јасно структурирана настава, са наглашеним заједничким радом и комуникацијом.

Литература:

Малинић, Д. (2007). *Политика добити корпоративног предузећа*. Београд: Економски факултет
Van Horne J.C. (1993). *Финансијско управљање и политика (Финансијски менаџмент)*. превод, Загреб: Мате

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. проф

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Савремена финансијска интермедијација и инвестиционо одлучивање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Укупан фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ФСФИ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да се студенти упознају са кључним токовима савремене финансијске интермедијације и основама инвестиционог одлучивања. Студент се упознаје са развојем савремене финансијске интермедијације и факторима утицаја, основним финансијским интермедијарима и карактером њиховог финансијског потенцијала, као и облицима пласмана. Веома је значајно спознати улогу финансијских интермедијара у финансијској трансмисији у промјењеном финансијском окружењу и њихов значај у рационалној реалокацији оскудних финансијских ресурса, односно допринос у одржавању опште финансијске стабилности система. Спознаја трендова који се непосредно вежу за домен финансијске интермедијације, попут рецимо феномена финансијске дисинтермедијације, доприноси исправном расуђивању доносиоца кључних одлука у погледу избора адекватног инвестиционог портфолиа са аспекта приноса и ризика као и других фактора утицаја.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да успјешно прати савремене промјене и трендове у оквиру финансијске интермедијације и инвестиционог одлучивања. Стечена знања ће му омогућити доношење исправних одлука у погледу пласмана оскудног финансијског потенцијала финансијских интермедијара са аспекта формирања оптималне структуре портфолиа и инвестиција. Студент добива јасну теоријску основу неопходну за успјешно праћење дешавања у области савремене финансијске интермедијације и инвестиционог одлучивања и оспособљен је за успјешно укључивање у домаће и међународне истраживачке пројекте и доношење адекватних закључака о појавама из дотичне области, као предуслова за успјешну обраду и одбрану постављене докторске тезе.

Садржај предмета:

Савремени финансијски системи. Облици и типови савремене финансијске интермедијације. Учесници, организационе структуре, регулаторно окружење. Савремени модели и технике финансирања. Финансијске, реалне и неопипљиве инвестиције. Значење појединих финансијских институција и финансијских тржишта у савременим финансијама. Формирање финансијског потенцијала и облици пласмана (консеквенце у погледу стабилности финансијског система). Трендови у савременим финансијама, узроци и посљедице (феномен финансијске дисинтермедијације, секјуритизација активе, финансирање посебних намјена – извоз, стамбено збрињавање, студентски кредити, пољопривреда, лично и међудржавно банкарство, финансијске конструкције у вањској трговини и др.). Планирање у финансијским институцијама. Финансирање SME. Финансирање друштвених дјелатности. Аспекти инвестиционог одлучивања. Дугорочни карактер инвестиционих пројеката и временски раскорак улагања и учинака. Проблеми процјене токова готовине инвестиционих пројеката. Међузависност инвестирања и финансирања. Класификација финансијске активе и процес инвестирања. Инвеститори и инвестициони процес. Утврђивање оптималног састава портфолиа финансијских институција. Порези, инфлација и стратегија инвестиција. Опорезивање финансијских институција.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, студијско истраживачки рад, дискусије и анализе случајева.

Литература:

1. Bodie, Z., Kane, A. and Marcus, A. (2009). *Основи инвестиција* (6. издање) The McGraw-Hill Companies, Београд: Дата статус (превод).
2. Horne, V. i James, C. (1997). *Finansijsko upravljanje i politika*. Zagreb: Mate.
3. Mishkin, F. S. (2010). *Економија новца, банкарства и финансијских тржишта*. (8. издање). Загреб: Мате (превод).
4. Peterson, S. (2012). *Investment Theory and Risk Management*. Wiley Finance.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који су припремили податке: Др Драган Микеревић, ред. проф. и др Драгана Башић, ванр. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Финансирање непрофитних организација			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ФФНО	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Продубљивање знања и стицање одређених вјештина у контексту финансирања непрофитног сектора, у функцији разумијевања постојећих и могућности креирања алтернативних рјешења. У ширем смислу, циљ изучавања овог предмета је примјена стечених знања из ове области у конкретном пословном окружењу, на основу теоретских и практичних рјешења које нуди финансијски менаџмент.

Исходи учења (стечена знања):

Садржај предмета фокусиран је на специфичне аспекте инвестиционих и финансијских одлука у непрофитним организацијама, уз поштивање ограничења и могућности које нуди окружење. Посебан проблем на који је усмјерено изучавање овог предмета су извори финансирања непрофитних организација, одговарајуће рачуноводствене евиденције и финансијско извјештавање, као и специфичан порески третман ових организација и могућност побољшања њиховог финансијског положаја коришћењем пореских олакшица и изузеђа.

Садржај предмета:

Појмовно одређење и специфичности непрофитних организација. Друштвени контекст дјеловања и изазови пословања непрофитних организација. Планирање, организовање и управљање непрофитним организацијама. Значај и улога јавних предузећа у непрофитном сектору. Мјесто и улога финансијског менаџмента у непрофитним организацијама. Извори финансирања непрофитних организација. Рачуноводствене евиденције и финансијско извјештавање непрофитних организација. Порески третман непрофитних организација.

Методе наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, самостални радови под менторством наставника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предност наставним методама даје јасно структурирана настава, са наглашеним заједничким радом и комуникацијом. Примјеном портфолио методе као интелектуалне обједињености наставе и учења, постиже се стално унапређење процеса наставе и омогућава полазницима брзо овладавање техникама истраживања.

Литература:

Anheier, H.K. (2014). *Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy*. Routledge
Young, D. (2013). *Financing nonprofit: putting theory into practise*. The Rowman and Littlefield Publishing Group.
Махачек, Д., Мијоч, И. и Хрушка, З. (2012). Финансирање непрофитних организација. *Правни вијесник*. 28 (1), 173-180
Скупина аутора. (2011). Рачуноводство непрофитних организација, VI. Измијењена и допуњена наклада. Загреб: Библиотека рачуноводство, доступно на http://www.rrif.hr/Racunovodstvo_neprofitnih_organizacija-180-knjiga.html

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. проф

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Стратегијско управљачко рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
ЗИ14ФСУР	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет има за циљ да представи одговарајуће рачуноводствене инструменте који ће омогућити дефинисање и примјену одговарајућих корпоративних и конкурентских стратегија и стратегијског позиционирања. Посебно се анализирају најновија теоријска и практична достигнућа у вези са припремом релевантних информација о предузећу али и о његовој конкуренцији, како би се утицало на ефективност употребе сопствених ресурса.

Исходи учења (стечена знања):

Студент треба да разумије: системски приступ изградњи стратегијски оријентисаног управљачког рачуноводства и његову повезаност са процесима у предузећу; могућности побољшања конкурентске позиције на тржишту; слабости конвенционалних система обрачуна трошкова; елементе и детерминанте стратегијски оријентисаног управљачког рачуноводства; информационе потребе и нове инструменте стратегијског менаџмента; стратегијске концепте управљања трошковима попут управљања трошковима квалитета, ланца вриједности, животног циклуса производа и сл.

Садржај предмета:

Домети и ограничења конвенционалног управ. рачуноводства; Информациони захтјеви стратегијског менаџмента и развој концепта стратегијског управљачког рачуноводства. Проблеми дизајнирања стратегијског оријентисаног система управљачког рачуноводства; Употреба ланца вриједности у стратегијској. анализи трошкова; Управљање залихама – традиционални и савремени концепт (управљање залихама према концепту управо на вријеме); Стратегијска анализа активности предузећа; Обрачун трошкова квалитета и управљање укупним квалитетом, Обрачун циљних трошкова и каизен концепт; Обрачун трошкова животног циклуса производа; Обрачун трошкова атрибута производа; Анализа профитабилности пословних сегмената, производа и купаца; Конкурентско рачуноводство.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавање и самостални истраживачки рад. Израда и излагање приступних и семинарских радова уз обавезну примјену методологије за израду стручних и научних радова.

Литература:

Милићевић В. (2003). *Стратегијско управљачко рачуноводство*. Београд: Економски факултет.
Atkinson, A., Kaplan, R., Matsumura, E., M. and Young, M. (2012). *Management Accounting: Information for Decision Making and Strategy Execution*. Boston, USA: Pearson Education Limited, ,
Blocher, J. E., Stout, D. E., Cokins, G. and Chen, K. (2008). *Cost Management A Strategic Emphases*. New York, USA: McGraw Hill.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Снежана Раковачки-Тубић, ванр. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Напредна ревизија II			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3И14ФНР2	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање студената са садржајем и импликацијама Међународних стандарда ревизије које доноси и ревидира Међународна федерација рачуновођа (IFAC). Овај предмет у оквиру III циклуса студија упознати ће студента са свим аспектима ревизијске професије и са савременим трендовима у свијету. Овај предмет ће студентима омогућити да савладају све препреке и ограничења која се дешавају у поступку реализације поступка ревизије и са научног аспекта сагледати све позитивне и негативне стране ревизије и омогућити успостављање адекватног модела за успјешно провођења поступка ревизије у јавном и приватном сектору уклађеног са међународним стандардима.

Исходи учења (стечена знања):

Схватање потребе настанка и континуираних измјена међународних стандарда ревизије и оспособљавање студената да их користе у ревизорској пракси на специфичним подручјима ревизије финансијских извјештаја, главни је исход учења. Студент ће бити оспособљен да обавља послове извођења наставног процеса из свих наставних дисциплина из области ревизије. Биће оспособљен за самосталан научноистраживачки рад кроз припрему и реализацију научноистраживачких пројеката, писање научних радова и израду научних студија, као и самостално извођење послова консалтинга у областима ревизије у привредним и непривредним организацијама. Студент ће стећи вјештине учешћа у састављању значајних извјештаја у области рачуноводства, њихове анализе, презентовања и интерпретације различитим корисницима. Након савладавања овога предмета, студент ће познавати, разумјети и бити у могућности да примјењује бројне сегмента контроле и ревизије, обрачуна и контроле пореза, као и међународне ревизорске регулативе. Разумјеће природу, сврху и обим ревизије, моћи ће да спроведе одговарајуће процедуре ревизије, изведе правилне закључке на основу резултата ревизорских тестова и припреми нацрт извјештаја о ревизији финансијских извјештаја.

Садржај предмета:

Професионална регулатива екстерне ревизије. Међународни стандарди ревизије и Кодекс етике за професионалне рачуновође. Међународне ревизорске фирме. Модел поступка ревизије финансијских извјештаја: прихватање клијента, планирање процеса ревизије, вредновање рачуноводственог система и система интерне контроле, доказни тестови, завршни поступци (ивјештавање партнера и управног одбора) и врсте и елементи извјештавања главног ревизора. Одговорности независног ревизора: законске према клијентима, колегама и јавности.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и студијско истраживачки рад

Литература:

Божић, Р. и Кондић, Н. (2012). *Ревизија финансијских извјештаја-водич кроз практичну ревизију*, 3. измијењено и допуњено издање. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар.
 Bansal, S. (2014). *Advanced Auditing and Professional Ethics*. 10th ed. USA, CA (Final) Examinations of ICAI.
 Carmichael, D.R. i Willingham, J.J. (2000). *Pojmovi i metode revizije*. 5. izdanje. Zagreb: Mate.
 Резултати емпиријских истраживања и објављени научни радови из области ревизије.

Облици провере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Управљање корпоративним финансијама			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ФУКФ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Циљеви изучавања предмета: Продубљивање знања и стицање вјештина у примјени одговарајућих аналитичких техника у процесу управљања корпоративним финансијама, у функцији разумијевања алтернативних рјешења из области улагања, финансирања и расподеле ефеката активности на достизање циљева (вриједности) у конкретном пословном окружењу.	
Исходи учења (стечена знања): Посебно структурисан садржај предмета фокусиран је на дугорочне (стратешке) аспекте инвестиционих и финансијских одлука, са циљем оспособљавања полазника за разумијевање веза и интеракција окружења и предузећа, принципа максималне вриједности пословног субјекта и импликација управљачких одлука из области финансија на ту вриједност.	
Садржај предмета: Менаџмент заснован на вриједности. Максимизирање вриједности предузећа. Алтернативни циљеви предузећа. Ефикасност тржишта. Акционарско и стејкхолдер вођење корпорације и циљ максимизирања вриједности. Евалуација стратешких одлука о улагањима. Ризици и теорија структуре капитала. Дугорочно финансирање. Управљање корпоративним ризиком. Експанзија и реструктурирање предузећа. Специфичности финансирања малих и средњих предузећа. Корпоративна реорганизација и облици реструктурирања. Одржива стопа раста.	
Методе наставе и савладавање градива: Облици наставе су предавања, самостални радови под менторством наставника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предност наставним методама даје јасно структурирана настава, са наглашеним заједничким радом и комуникацијом. Примјеном портфолио методе као интелектуалне обједињености наставе и учења, постиже се стално унапређење процеса наставе и омогућава полазницима брзо овладавање техникама истраживања.	
Литература: Микеревић, Д. (2015). <i>Корпоративне финансије</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар. Arnold, G. (2005). <i>Corporate finance</i> . Prentice-Hall International. Inc Brigham, E. (2002). <i>Financial management</i> .(tenth edition), USA: South-Western Thomson learning Van Horne J.C. (2002). <i>Financial management and policy</i> . (twelfth edition), Prentice-Hall International. Inc Damodaran, A. (2010). <i>Applied Corporate Finance</i> . 3 rd ed. Wiley Finance.	
Облици провјере знања и оцјењивање: Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.	
Посебна назнака за предмет:	
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. проф	

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Пословне финансије, рачуноводство и осигурање	

Назив предмета	Ризици у осигурању			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Укупан фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ФРОС	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да се свршени студенти припреме за бављење пословима из области осигурања као што је: организација, руковође и едукације нових кадрова на једном вишем нивоу. За оне који се већ баве тим пословима у привреди, државној управи или образовном процесу, то је начин за унапређења знања из тог подручја- једне од битних дјелатности сваког друштва. Неки се, пак, путем проучавања ове научне дисциплине упознају са специфичностима управљања ризицима. Посебно је важно сазнање из традиционалних подручја: животног, пензионог и здравственог осигурања, као могућим рјешењем односа ризик-губитак прихода. Студентима се омогућава да систем социјалног осигурања и ризике у вези стим успјешно практично примјену при планирању заштите прихода од разних ризика.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да успјешно одређује значење неодређеног исхода у свим областима друштвеног живота чији је исход упитан, имајући у виду да за постојање ризика и свакој области морају постојати барем два могућа исхода. Како је најмање један од могућих исхода непожељан студенти који успјешно имплементирају градиво из ове дисциплине уз примјену савремених метода управљања ризицима постају способни да препознају тај непожељни исход. Овладавање методама препознавања и процјене ризика у вези са власништвом имовине и законске одговорности код обавезних осигурања посебно добија на значају код ових још увијек дефицитарних научних и стручних дисциплина код нас.

Садржај предмета:

Значење и приступ дефинисању ризика. Неизвјесност. Опасност. Хазард. Непосредни узрок. Класификација ризика. Типови чистог ризика. Осигурљивост и величина ризика. Значење ризика за друштво. Приступ класификацији ризика друштва за осигурање. Методе за анализу, идентификацију и процјену ризика. Солвентност II. Приступ моделирању ризика. Анализа специфичних ризика. Основни и оперативни ризици. Ризик од пожара. Ризик од експлозије. Еколошки ризик. Ризици од катастрофа. Ризици у животном, пензијском и здравственом осигурању. Ризици у осигурању имовине. Ризици опасности на радном мјесту. Ризици у саобраћају. Методе управљања ризиком у осигурању. Фазе процеса управљања ризиком у осигурању. Интегрално управљање ризиком. Управљање личним ризицима. Предности процеса управљања ризицима у осигурању. Контрола програма управљања ризиком у осигурању. Осигурање као метод управљања ризиком. Управљање ризиком путем расподеле ризика: у саосигурању и реосигурању.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, студијско истраживачки рад, дискусије и анализе случајева.

Литература:

1. Авдаловић, В. и Петровић, Е. (2011). *Менаџмент ризика и осигурање*. Ниш: Економски факултет.
2. Ђукић, Ђ. (2007). *Управљање ризицима и капиталом*. Београд: Београдска берза.
3. Rejda, G.E. and McNamara, M. (2014). *Principles of Risk Management and Insurance*. 12th ed. Pearson Series in Finance.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет: нема

Име и презиме наставника који су припремили податке: Др Драгутин Шипка, ред.проф.

Табела 1.2. Модул: МЕНАЏМЕНТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Савремене теорије предузетништва			4	3	2. семестар	9
Стратегија и корпоративно управљање			4	3	2. семестар	9
Управљање маркетингом			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Изборни предмети на модулу Менаџмент и предузетништво:

Иновативност јавног сектора
 Организациони дизајн и понашање
 Стратешко планирање
 Лидерство у економији
 Савремене корпоративне финансије
 Стратегија компензацијског менаџмента
 Квалитет и управљање пословним процесима
 Управљање развојем МСП и предузетничке стратегије
 Економија за менаџере

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Методе истраживања у економској науци			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ПМИЕ	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање знања и вјештина о метода и техникама научног истраживања и њиховој примјени. Израда и презентовање научних радова у научним публикацијама. Побољшање комуникације и тимског рада са колегама истраживачима. Савладавање технологије израде докторске дисертације.

Исходи учења (стечена знања):

Показати систематично разумјевање методологије научног истраживања и овладати методама и техникама истраживања. Показати способности да проведу оригинално научно истраживање и да представе резултате кроз објављивање научних радова у водећим часописима. Показати способност критичке анализе, процјене и синтезе нових и сложених идеја. Оспособити се за рад у истраживачким тимовима и побољшати комуникацију са колегама из струке, широм научне заједнице и друштва у цјелини. Оспособити се за презентовање и промовисање резултата научног истраживања.

Садржај предмета:

Истраживачки приступи, стратегије и планирање. Описивање проблема истраживања. Формулисање хипотеза. Преглед литературе (претраживање публикација) и процес израде теоријског дијела. Мјерење економски варијабли и њихова операционализација. Методологија истраживања: квантитативна, квалитативна и мјешовита. Примјена адекватних метода истраживања код: дефинисања проблема, прегледа литературе, дефинисања, хипотеза, прикупљања података, обраде података, анализирања података, тестирања хипотеза, провођења дискусије и представљања закључака. Технологија израде докторске дисертације. Технологија израде научних радова. Презентација научних резултата. Комуникација са колегама истраживачима. Тимски рад.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се изводи кроз предавање, вјежбе, и студијско-истраживачки рад. Предавања укључују и дискусије које омогућавају интерактивност. Као специфичан вид наставног рада предвиђено је учешће доктораната у истраживачким тимовима појеката које раде на Факултету. Кроз пристпне и семинарске радове студенти треба да користе и презентују одређене научно-истраживачке методе кроз анализи појединих економских проблема. У току наставног процеса презентовање се примјена научно-истраживачких метода у водећим економским часописима.

Литература:

Singh, Y. K. (2006). *Fundamental of Research methodology and Statistics*. New Delhi: New age international publishers.
Тодоровић, З. и Тодоровић, И. (2014) *Технологија научног истраживања*. Бања Лука: Економски факултет.
Ketchen, D.J. (2004). *Research methodology in Strategy and Management*. New York: Elsevier.
Blaug, M. (1992). *The Methodology of Economics: Or How Economists Explain. (2nd ed.)*. London: Cambridge University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Економска анализа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ПЕАН	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Економска анализа, у својој историјској и у савременој димензији, представља основу од које мора почети свако економско истраживање. Онај ко жели да се бави економијом као науком мора темељно упознати Економску анализу како би одредио смисао, мјесто и метод свог истраживања. Изучавање Економске анализе има за циљ комплексно сагледавање генезе економских идеја и економског метода анализе, одређење мјеста и природе економских истраживања у оквиру друштвеног система, уочавање издвајања објективне димензије економских појава кроз историју различитих друштвених система, сагледавање условљености модерне економске анализе аналитичким доприносом из прошлости, препознавање развојне димензије економске анализе и њене кореспонденције са развојем друштва и економског система. Посебан циљ изучавања огледа се у тежњи да стечена знања буду толико широка и чврсто поткријељена логичком и математичком аргументацијом да кандидати самостално могу извршити селекцију прогресивних у односу на историјски превазиђене економске идеје у широком спектру економских истраживања.

Исходи учења (стечена знања):

Изучавање Економске анализе допринијеће систематизовању економског знања кандидата, олакшати праћење и разумијевање других курсева у оквиру докторског студија, оспособити их за селекцију метода економског истраживања, развити критички начин приступања економским појавама, повећаће способности кандидата за дефинисање адекватне економске политике и метода њеног провођења према природи економске појаве, оспособити кандидате да анализом текућих економских појава идентификују опште тенденције, омогућити им једноставнији и стручнији начин избора властитих истраживања и метода њиховог провођења.

Садржај предмета:

Теорија вриједности, теорија фактора производње, максимирајуће понашање, теорија профита, теорија доходака, парцијална равнотежа, општа равнотежа, теорија тржишних структура, теорија конкуренције, основни модели микроекономске оптимизације, микроекономске интервенције државе, основни макроекономски агрегати, новац, инфлација – дефлација, запосленост – незапосленост, платни биланс, мултипликатори, модели раста, основни модели макроекономске оптимизације, макроекономске политике, макроекономске интервенције државе.

Методѐ наставѐ и савладавања градива:

Предавања, рад у семинару и самостални рад кандидата.

Литература:

P., Samuelson. (1983). *Foundations of Economic Analysis*. Harvard University Press
 R.B., Ekelund and Jr.R.F. Hebert. (2007). *A History of Economics Theory and Method*. McGraw-Hill, Inc.
 K.K., Dewett. (2006). *Modern Economic Theory*. Shyam Lal Charitable Trust
 J. E., Stiglitz and Hoff., K. (2008). *Modern Economic Theory and Development*. World Bank, Policy Research Working Paper 4478

Облици провјере знања и оцјењивања:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Томаш, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Економетрија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ПЕКО	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање кандидата са кључним економетријским методама и моделима који су посвећени анализи података временских серија и података панела. Излажу се теоријске основе економетријских модела и њихова улога у конкретним економским истраживањима. Како је примјена економетријских модела основ савремене методологије закључивања у економији, овај предмет даје потребна методолошка знања да се на основу емпиријских података у пракси обављају сложене анализе, како у микроекономској тако и макроекономској области.

Исходи учења (стечена знања):

Кандидати усвајају принципе економетријског моделирања података временских серија и података панела. Кроз практичне примјере и употребу одговарајућег економетријског софтвера, кандидати овладавају потребним знањима за самостална економетријска истраживања. Стечена знања оспособљавају кандидате за примјену моделирања у привреди, банкарству, државним установама, и свуда гдје је потребно аргументовано закључивање на основу теоријских поставки и емпиријских података. Та знања садрже: методологију економетријског моделирања ради квантификовања економских међузависности код упоредних података (земаља, фирми, домаћинства, итд.), технику рада са панелима (више јединица посматрања кроз вријеме), моделе бинарног и вишеструког избора, вјештине у раду са савременим рачунарским програмима, у извођењу доказа и презентовању резултата.

Садржај предмета:

Економетријска анализа података временских серија: основни концепти, обична и парцијална аутокорељациона функција, линеарни процес, модели стационарних временских серија, модели за временске серије са јединичним кореном, тестови јединичног корена, коинтеграција и модел са корекцијом равнотежне грешке, практично моделирање употребом софтвера Eviews. Економетријска анализа података панела: модели фиксних и случајних ефеката – спецификације, претпоставке и методи оцењивања, тестирање индивидуалних и временских ефеката, статистичко закључивање при нарушеним претпоставкама статичких модела панела, динамички модели панела, јединични корен и коинтеграција у панелу, тестови јединичног корена и коинтеграције, практично моделирање употребом софтвера Stata.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се састоји од предавања и вежби. На часовима предавања обрађују се теоријске основе економетријских метода и модела. Вежбе се изводе у рачунском центру коришћењем компјутерских програма Eviews и Stata.

Литература:

Baltagi, B.H. (2008). *Econometric Analysis of Panel Data*. 4th edition John Wiley & Sons
Heij, C., P de Boer, P.H.Franses, T. Kloek and H.Kvan Dijk (2004). *Econometric Methods with Applications in Business and Economics* Oxford University Press
Јовичић, М., Драгутиновић, Р. (2011). *Економетријски методи и модели ЦИД*. Економски факултет: Београд
Matyas, L. and Sevestre, P. (2008). *The Econometrics of Panel Data, Fundamentals and Recent Developments in Theory and Practice*. 3rd edition Springer Verlag
Младеновић, З., Нојковић А. (2012) *Примењена анализа временских серија ЦИД*. Економски факултет: Београд
Tsay, R.S. (2010). *Analysis of Financial Time Series*. 3rd edition Wiley

Облици провјере знања и оцењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Жељко Рачић, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Савремене теорије предузетништва			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ПСТП	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да упознају нове научне парадигме о савременом предузетништву, овладају кључним принципима савремених теорија предузетништва, принципима иновативности, креативности и савременим методама доласка до пословних идеја. При томе ће се посебно изучавати специјални облици предузетништва: технолошко предузетништво, лидерско предузетништво, женско предузетништво, рурално предузетништво, омладинско предузетништво и др. Студенти ће спознати нове предузетничке стратегије: стратегије коришћења новог уласка, управљање иновацијама и експоненцијалним растом, нови приступ и креирање унутрашњих и спољњих ресурса за раст и развој предузетничких организација и друго. Отвориће се нове спознаје о перспективама развоја предузетништва и о неопходним будућим изучавањима предузетништва јер постоји потреба за редизајнирањем истраживања у овој области због његове изузетне динамичности и неизвјесности у развоју. Додатни циљ изучавања предмета је да студенти науче како да поштујући принципе савремених предузетничких теорија креирају потпуно нову економску вриједност у научно-истраживачким, привредним, управним и другим организацијама.

Исходи учења (стечена знања):

Усвајање нових теорија и нови теоријских приступа савременом предузетништву је очекиван резултат као и стицање вјештина њихове креативне примјене. Ово подразумева стицање знања о принципима, процесима и општим и посебним рјешењима у вези покретања истраживања и реализације будућих предузетничких подухвата. Студенти се оспособљавају за препознавање кључних проблема из области савременог предузетништва и за самостално или тимско реаговање у правцу њиховог иновативног рјешавања. Такође, очекује се да студенти усвоје нову научну терминологију, као и да буду мотивисани и заинтересовани за предузетништво као перспективну област за научна истраживања о његовом досадашњем и будућем развоју.

Садржај предмета:

Изучавају се специфичности научне методологије истраживања у области предузетништва и анализирају се доприноси теоретичара савремене предузетничке мисли: Hisrich, D.R.; Acs Z.; Houken, P.; Hamel, G.; Kelly, K., и др. Анализирају се савремени принципи креативности и иновативности, методе генерисања пословних идеја, препознавање прилика, модели пословног предвиђања, интернетско предузетништво, перспективе будућег развоја предузетништва.

Методе наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и експерата, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе.

Литература:

Sautet, F.E. (2000). *An Entrepreneurial Theory of the Firm. Foundations of Market Economy*. London and New York: Routledge.
 Вукмировић, Н. (2012). *Предузетништво у економској теорији и пракси*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.
 Hisrich R. D., Peters P.M. i Shepherd D.A. (2011). *Poduzetništvo*. Zagreb: Mate.
 Acs, J.Z., Audrettsch, F.D. and Strom J.R. (2009). *Entrepreneurship, Growth and Public Policy*. Cambridge: University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Стратегија и корпоративно управљање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ПСКУ	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање знања и вјештина о метода и техникама у корпоративном управљању и њиховој примјени. Израда и презентовање научних иновација из области корпоративног управљања у научним публикацијама. Побољшање комуникације и тимског рада са колегама истраживачима из области корпоративног управљања.

Исходи учења (стечена знања):

Показати систематично разумјевање корпоративног управљања и примјене метода и техника истраживања. Показати способности да проведу оригинално научно истраживање из области корпоративног управљања и да представе резултате кроз објављивање научних радова у водећим часописима. Показати способност критичке анализе, процјене и синтезе нових и сложених идеја из области корпоративног управљања. Показати способност за рад у истраживачким тимовима и побољшање комуникација са колегама из струке, широм научне заједнице и друштва у цјелини. Оспособити се за презентирање и промоцију резултата научног истраживања.

Садржај предмета:

Стратегија и корпоративно управљање. Економски аспекти корпоративног управљања и регулације. Друштвена одговорност предузећа и пословна стратегија. Корпоративне преваре и корупција. Пројектовање и организовање корпоративног управљања. Агенцијски проблеми. Асиметричне информације. Морални hazard. Корпоративно извјештавање. Корпоративно управљање и перформансе предузећа. Методе и технике оцјењивања корпоративног управљања. Индекси корпоративног управљања. Рангирање агенција за индексаију квалитета корпоративног управљања.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Настава се изводи кроз предавање, вјежбе, и студијско-истраживачки рад. Предавања укључују и дискусије које омогућавају интерактивност. Као специфичан вид наставног рада предвиђено је учешће доктораната у истраживачким тимовима појеката које раде на Факултету. Кроз пристпне и семинарске радове студенти треба да презентују резултате научног истраживања из области корпоративног управљања.

Литература:

Лојпур, А. и Лакићевић, М. (2009). Корпорацијско управљање у теорији и пракси приватизације. Подгорица: Економски факултет.
Colley, J. L. Jr., Doyle, J. L., Logan, G. W. and Stettinius, W. (2003). *Corporate Governance*, New York: McGraw Hill
Blair, M. M. (1995). *Ownership and Control*. Brookings Institution

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ		
	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Управљање маркетингом			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ПУМА	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Овај предмет се темељи на растућем броју теоријских и емпиријских истраживања која се баве односима између пословног окружења (тржишта) и организације. У складу с тим, примарни циљ предмета је да упозна студенте са генезом и циљевима разних области стратегијског маркетинга, укључујући његове доминантне теорије, а што је неопходно за даља истраживања.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног савладавања градива из овог предмета, студенти ће имати способност критичког разумијевања стратегијског маркетинга, те бити оспособљени за самостално истраживање. Студенти ће такође бити компетентни да аплицирају релевантне теорије стратегијског маркетинга у различитим емпиријским контекстима, те бити оспособљени да разумеју повезаност између маркетиншке стратегије и оперативно-организационих дијелова предузећа.

Садржај предмета

Поред кључних тема стратегијског маркетинга насталих у последњих неколико деценија, теме које ће бити у фокусу дискусије односе се на теоретске концепте пословног окружења (тржишта) у складу са емпиријским истраживањима, дефиниције тржишта, процесе и методе истраживања тржишта и МИС-а, процесе и моделе стратегијског и оперативног маркетиншког планирања, теорије и процесе у брендирању, организационе аспекте у реализацији стратегија маркетинга, аспекте стратешких савеза и алијанси, конкурентске позиције и односи између учесника на тржишту, ревизије у стратегијском маркетингу, итд. Посебна пажња биће посвећена процесима у развоју и разумијевању компаративних предности у стварању боље конкурентске позиције на тржишту. У складу са наведеним темама је и истраживање које се односи на семинаре о конкретизацији (операционализацији) маркетиншке стратегије са предвидљивим и непредвидљивим елементима унутар и ван организације.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и студијско истраживачки рад

Литература:

Мацура, П. (2009). *Маркетинг – Микро, мала и средња предузећа*. Бања Лука: Економски факултет.
Kotler, P. and Keller, K. (2012). *Marketing Management*. 14th edition. New Jersey, USA: Pearson Education

Облици провјере знања и оцјењивање: Приступни рад и усмена провјера

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Иновативност јавног сектора			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ПИЈС	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Предузетничка економија	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да се упознају са новим погледима о могућностима увођења иновација и предузетништва у службе јавног сектора, те овладају принципима предузетничког менаџмента у службама јавног сектора. Посебни циља изучавања су нове методе и модели у креирању иновативне службе јавног сектора чији је циљ ефикасније пословање, смањење трошкова пословања, краће вријеме обављања услуга, повећање продуктивности као и квалитет услуга и задовољство корисника услуга служби јавног сектора. Важан циљ изучавања предмета је да студенти науче како да поштујући предузетничке принципе у службама јавног сектора могу утицати на ефикасност и ефективност пословања служби јавног сектора, што значајно може побољшати предузетнички амбијент кроз смањење бирократских ограничења, повећање креативне способности корисника услуга и значајно смањење јавних расхода.

Исходи учења (стечена знања):

Усвајање савремених теоријских погледа на предузетништво у службама јавног сектора је очекиван резултат, као и вјештина њихове креативне примјене. Ово подразумијева стицање знања о принципима, процесима и општим и посебним рјешењима у вези резултата примјене предузетничких принципа у службама јавног сектора. Студенти се оспособљавају за препознавање кључних проблема с којим се суочавају службе јавног сектора као и тражење иновативних и креативних рјешења на бази концепта предузетничког начина размишљања. Студенти ће савладати и нову научну методологију за истраживања у овој области као и упознати се са анализама случаја добре праксе у свијету.

Садржај предмета:

Иновативно функционисање јавног сектора, иновативни систем мјерења ефикасности и ефективности служби јавног сектора, најновија страна искуства корисна за домаћу праксу увођења предузетништва у службама јавног сектора. Е-управа. Улога јавног сектора на покретање бизниса. Ефективне праксе пореске управе, управних органа за предузетничку едукацију, институција за научна истраживања и органа за подстицање предузетништва.

Методе наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предавања и вјежбе се заснивају на двосмјерној комуникацији, с циљем да се студентима садржај предмета приближи и објасни практичним примјерима, илустрацијама и конкретним задацима. Израда семинарских и приступних радова се одвија уз менторство наставника или сарадника, уз досљедну примјену методологије за израду радова, прилагођену трећем циклусу студија.

Литература:

Andrews, R.; Boyne, G.; Law, J. and Walker, R. (2012). *Strategic Management and Public Service Performance*. Palgrave Macmillan.
Brown, K. (2005). *Managing Change and Innovation in Public Service Organization*. Management Series, Routledge
Masters in Public
Stiglitz, J.E. (2008). *Економија јавног сектора*. Београд: Економски факултет.
Вукмировић, Н. (2012). *Предузетништво у економској теорији и пракси*. Бања Лука: Економски факултет.
Acs, J.Z., Audretsch, F.D. and Strom J.R. (2009). *Entrepreneurship, Growth and Public Policy*. Cambridge: University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Организациони дизајн и понашање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ПОДП	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да: се упознају са сврхом организације; науче о различитим организационим структурама и процесима; науче о теорији и ефикасним алаткама за дизајнирање организације и имплементацију, те о примјени различитих алата у рјешавању проблема у пословању у савременим предузећима и комплексним условима; овладају вјештинама организационог дизајна; науче како да изврше процјену подобности постојеће или предложене структуре; науче како да идентификују слабости структуре и да воде пројекат организационог дизајнирања.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешно завршеног предмета студенти ће бити стећи основна знања о различитим организационим компонентама и њиховим међусобним везама; овладаће основним принципима за дизајнирање организације и других активности; разумјеће везу између менаџмента, организационог дизајна и ефикасности; упознаће се са теоријом и праксом која се најчешће користи у контексту организационих промјена; научиће и овладаће различитим стратегијама за дизајнирање организације.

Садржај предмета:

Организације и организационе теорије; сврха организације; основни концепти организационог дизајна и организационе структуре; димензије организационе структуре; организациона теорија – организациони дизајн и организационо понашање; детерминанте организационе структуре, интерни и екстерни фактори организационе структуре; успостављање адекватне структуре; опције за дизајнирање; интерни елементи дизајнирања, елементи дизајнирања отвореног система; организациони дизајн и промјене; значење и елементи окружења; значење промјена, конфликта и културе; фактори који утичу на организациони дизајн и имплементацију организационих система.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава, писани радови и рјешавање пословних случајева (групни и индивидуални рад).

Литература:

Daft, R. L. (2013). *Organization Theory and Design*. 11th ed. South-Western, Cengage Learning.
Robbins, S. P. (2003). *Organization Theory, Structure, Design and Applications (3rd Ed.)*. New Delhi: Prentice Hall.
Argyris C. and Schon, D. (1985). *Organizational Learning: A Theory of Action Perspective*. San Francisco: Jossey –Bass
Nadler, D.A. and Tushman, M.L. (1997). *Competing by Design – The Power of Organizational Architecture*. New York: Oxford University Press

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Зоран Лукић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Стратешко планирање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ПСПЛ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Овај предмет се темељи на растућем броју теоретских и емпиријских истраживања која се баве односима између пословног окружења организације, њене стратегије и пословних перформанси и резултата. У складу са тиме, ултимативни циљ предмета је да упозна студенте са генезом и циљевима саме области стратешког менаџмента укључујући све његове доминантне теорије, а што је неопходно за даља истраживања. Специфични циљеви су дефинисани у складу са третираним темама и њиховом критичком анализом и дискусијом, што је неопходно за шире и дубље разумијевање ове области за све оне који се баве истраживањем.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног савладавања градива из овог предмета, студенти ће имати способност критичког разумијевања стратешког менаџмента и стратешког планирања те бити оспособљени за самостално истраживање. Студенти ће такође бити компетентни да аплицирају релевантне теорије стратешког планирања у различитим емпиријским контекстима, те бити способни да разумеју повезаност између стратегије и оперативног дијела предузећа, као и боље разумијевање развоја стратегије у самом предузећу у погледу доношења стратешких одлука уз апликацију концептуалних оквира.

Садржај предмета

Поред доминантних тема стратегијског менаџмента и планирања насталих у последњих шест деценија, теме које ће бити у фокусу дискусије се односе на теоретске концепте пословног окружења у складу са емпиријским истраживањима, дефиниције тржишта, стратешки савези, токови информација конкурентности, интеракције у процесу конкурентности и изазови, еволуција индустрије, и улога анализатора окружења организације. Посебна пажња ће бити посвећена процесима обавјештајне конкурентности (*competitive intelligence processes*). Комплементарно наведеним темама је и истраживање које се односи на семинаре корпоративне стратегије са фокусом на динамичност конкурентности на нивоу пословних јединица корпорације. У оквиру силабуса се настоји постићи експлицитан баланс између теорије и праксе што је од суштинске важности за све предмете из области менаџмента.

Методѐ наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предавања и вјежбе се заснивају на двосмјерној комуникацији, с циљем да се студентима садржај предмета приближи и објасни на конкретним случајевима. Израда семинарских и приступних радова се одвија уз менторство наставника или сарадника, уз досљедну примјену методологије за израду радова, прилагођену трећем циклусу студија.

Литература:

Slywotzky, Adrian J., and Richard Wise. (2002). The Growth Crisis and How to Escape It. *Harvard Business Review*, 72-83.
Porter, M. E. (1991). Towards a Dynamic Theory of Strategy. *Strategic Management Journal*, 12, 95-117.
Nax, A. and Nicolas, M. (1994). Corporate Strategic Tasks. *European Management Journal*, 12 (4), 366-381.
Grant, R. H. (1991). The Resource-Based Theory of Competitive Advantage: Implications for Strategy Formulation. *California Management Review*, 33 (3).
Kaplan, R. S., and D. P. Norton. (2004). *Strategy Maps: Converting Intangible Assets Into Tangible Outcomes*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
Атељевић, Ј.; Куловић, Џ. (2013). *Стратегијски менаџмент: Нова перспективе*. Београд: Дата статус.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Лидерство у економији			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ПЛЕК	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Концептуални оквир силабуса је базиран на личним, организационим, и глобалним нивоима лидерстава или руководства. Ови 'нивои' су међусобно повезани и у директној су вези са феноменолошким, моралним, филозофским, научним, и културним искуствима људских бића. У томе контексту дефинисани су следећи циљеви: Критичка анализа модела лидерства, релевантне теорије, а све у свјетлу парадигматских социокултурних тумачења; Истражити и анализирати *Servant Leadership* у оквиру ширег контекста силабуса; Критички анализирати кључне теорије лидерства (као што су трансформационо и релационо лидерство); Идентификовати, анализирати и процијенити реципрочне ефекте друштва, његовог обима и структуре; Критичким приступом повезати теорије о развоју 'себе' са властитим наративом и искуством те циљевима који се односе на генералне теме о лидерству; Анализирати три доминантне основне филозофије лидерства (*Hooks*-ова воља за љобављу, *Nietzsche*-ова воља за моћи, и *Frankl*-ова воља за смисао).

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног савладавања градива из овог предмета, студенти ће имати способност критичког разумијевања лидерства те бити оспособљени за самостално истраживање у овој области. Студенти ће такође бити компетентни да аплицирају релевантне теорије лидерства у различитим емпиријским контекстима.

Садржај предмета

Општи принципи теорије и праксе лидерства; Еволуција теорије лидерстава; Кључне теорије лидерства; Лични, организациони, и глобални нивои лидерстава или руководства; Лидерство и веза са феноменолошким, моралним, филозофским, научним, и културним искуствима људских бића; Доминантне основне филозофије лидерства; Развој личног схватања и става о теорије и праксе лидерства; Анализа случајева.

Методе наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предавања и вјежбе се заснивају на двосмјерној комуникацији, с циљем да се студентима садржај предмета приближи и објасни на конкретним случајевима. Израда семинарских и приступних радова се одвија уз менторство наставника или сарадника, уз досљедну примјену методологије за израду радова, прилагођену трећем циклусу студија.

Литература:

Nordhouse, P.G. (2008). *Liderstvo – teorija i praksa*. Beograd: Data Staus.
 Ladkin, D. (2010). *Rethinking leadership: A new look at old leadership questions*. Cheltenham: Edward Elgar. ISBN: 978-0857931313
 Reed, E. S. (1996). *The necessity of experience*. Yale University Press. ISBN-13: 978-0300105667
 Bruner, J. (1990). *Acts of meaning*. Cambridge, MA: Harvard University Press. ISBN-13: 978-0674003613
 Harvey, M., & Riggio, R. E. (Eds.). (2011). *Leadership studies: The dialogue of disciplines*. Cheltenham: Edward Elgar Pub. ISBN - 978-0857936189
 Wertsch, J. V. (1998). *Mind as Action*. New York: Oxford University Press. ISBN-13: 978-0195117530

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Савремене корпоративне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ПСКФ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима Нема условљености	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

По завршетку овог студијског програма, студенти ће бити оспособљени да разумеју сложеност доношења управљачких одлука које се тичу финансирања и инвестирања у предузетничкој организацији (упознавање предузетничке инструмент табле). Циљ изучавања овога предмета је развити предузетнички приступ код студената у тражењу иновативних извора финансирања предузетничких подухвата и изучавање нових метода и техника за оцјену ефикасности и ризика улагања у предузетничке подухвате. Такође, изучавање се иновативно моделирање извора финансирања развоја предузећа, по појединим фазама животног циклуса предузетнички оријентисаног предузећа.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног савладавања градива из овог предмета, студенти ће бити у стању да управљају финансијама предузетнички оријентисаног привредног субјекта, односно да анализирају финансијске извјештаје у контексту развојних могућности предузећа, врше оптимизацију извора финансирања предузетничке организације, пројектују финансијске ефекте инвестиција, користе савремене технике анализе оправданости предузетничких пројеката и управљају предузетничким ризицима. Студенти ће бити у стању да оцјене који извор финансирања је најјефтинији за финансирање предузетничких подухвата, и који ће довести предузеће до фазе зрелости предузетничке организације.

Садржај предмета:

Предузетничка инструмент табла, извори финансирања предузетничког подухвата у почетним фазама развоја, анализа развојних могућности предузећа, моделирање извора финансирања по појединим фазама животног циклуса предузећа, фондови ризичног капитала, подстицајни фондови, предузетничке банке, венчер капитал фондови, почетни капитал, мезанин финансирања и др. Такође изучавање се оцјене ризика финансирања и цијене капитала појединих извора финансирања.

Методе наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предавања и вјежбе се заснивају на двосмјерној комуникацији, с циљем да се студентима садржај предмета приближи и објасни практичним примјерима, илустрацијама и конкретним задацима.

Израда семинарских и приступних радова се одвија уз менторство наставника или сарадника, уз досљедну примјену методологије за израду радова, прилагођену трећем циклусу студија.

Литература:

Микеревић, Д. (2015). *Корпоративне финансије*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар.

Ehrhardt, M.C. and Brigham, E.F. (2014). *Corporate Finance- A Focused Approach*. 5th ed. South-Western Cengage Learning.

Hisrich R. D., Peters P.M. and Shepherd, D.A. (2011). *Poduzetništvo*. Zagreb: Mate.

Adelman, P. and Marks, A. (2010). *Entrepreneurial Finance, Finance for Small Business*. 3rd ed. Pretince Hall

Leach J. C. And Melicher, R. W. (2009). *Entrepreneurial Finance*, South – Western Cengage Learning, fourth edition

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Стратегија компензационог менаџмента			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ПСКМ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:
Разумјети однос између система компензација и стратегије организације. Разумјети и примијенити мотивационе теорије у вези компензација. Разумјети како организације користи компензационе системе да привуку и задрже квалификоване и стручне раднике. Разумјети коришћење система укупних компензација.

Исходи учења (стечена знања):
Послије изучавања предмета студенти ће моћи да:
Дефинишу традиционалне и тренутне системе плаћања; Спознају како управљање компензацијама може да постане конкурентна предност организације; Примијене концепте, принципе, терминологију и аналитичке технике које чине систем плаћања; Увиде стратегијски значај компензација за остваривање организационих циљева; Идентификују везе између компензационих циљева и пословне стратегије; Разумију улогу компензација у привлачењу, мотивисању и задржавању квалитетне радне снаге.

Садржај предмета:
Увод у компензациони менаџмент, Циљеви, политика и стратегија управљања компензацијама, Филозофија компензација, Компензације и компоненте компензација, Структура плате, Интерна и екстерна правичност система компензација, Процес компензационог менаџмента, Појам и процес оцјењивање радне успјешности, Анализа и опис посла, Процјена посла, Методе процјене посла, Грешке процјене посла, Плаћање засновано на учинку, вјештинама и компетенцијама, Појам и врсте стимулација, Индивидуални и групни планови стимулације, Награђивање и стимулисање менаџера, Бенефиције, Законске одредбе које уређују различите компоненте система компензација.

Методе наставе и савладавање градива:
Настава се изводи кроз предавања и семинаре. За предавања се користе презентације у power-pointu, тимско рјешавање проблемских задатака на настави, те израда групних пројеката изван наставе.

Литература:
Milkovich, G.T. and Newman, J.M. (2011). *Compensation*, 10th ed. Boston: McGraw-Hill Irwin, Inc.
Јанићијевић, Н. (2008). *Организационо понашање*. Београд: Датастатус.
Galetić, L. i Pavić, I. (1996). *Upravljanje plaćama*. Zagreb: RRIF.
Milkovich, G. T. i Newman, J.M. (2005). *Plaće i modeli nagrađivanja*. Zagreb: Masmedia.
White, G. and Druker, J.(Editors). (2000). *Reward management*. London, New York: Routledge studies in employment relations.
Henderson, R. I. (2000). *Compensation Management in a Knowledge-Based world*. New Jersey: Prentice Hall.
Berger, L. A. and Berger, D.R. (2000). *The Compensation Handbook*. New York: McGraw-Hill.
Amstrong, M. and Murlis, H. (2004). *Reward Management*. London: Kogan Page ltd.

Облици провјере знања и оцјењивање:
Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:
У извођењу наставе и изучавања овог предмета могу се користити и информације које нису наведене у садржају предмета, а представљају нова сазнања из ове области.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Илић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	III Циклус студија– Докторски студиј		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Квалитет и управљање пословним процесима			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ПКУП	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање знања и вјештина о метода и техникама у управљању квалитетом и пословним процесима. Израда и презентовање научних иновација из области управљања квалитетом и пословним процесима у научним публикацијама. Побољшање комуникације и тимског рада са колегама истраживачима из области управљања квалитетом и пословним процесима.

Исходи учења (стечена знања):

Показати систематично разумјевање управљања квалитетом и пословним процесима и примјене метода и техника истраживања. Показати способности да проведу оригинално научно истраживање из области управљања квалитетом и пословним процесима и да представе резултате кроз објављивање научних радова у водећим часописима. Да покажу способност критичке анализе, процјене и синтезе нових и сложених идеја из области управљања квалитетом и пословним процесима. Да се оспособе за рад у истраживачким тимовима и роботају комуницију са колегама из струке, широм научне заједнице и друштва у цјелини. Да се оспособе да презентирају и промовишу резултате научног истраживања.

Садржај предмета:

Утврђивање кључних пословних процеса. Алати за утврђивање кључних пословних процеса. Анализа и приказивање пословних процеса. Унапређивање пословних процеса. Интегрални информациони системи и промена пословних процеса. Системи за управљање токовима пословних процеса. Системи за управљање пословним процесима. Процесни приступ у управљању квалитетом. Карактеристике процеса и квалитета. Оцјењивање квалитета процеса. Дефинирање квалитета. Модел економије квалитета. Фазе успостављања система квалитета. Документација за успостављање система квалитета. Алати за управљање квалитетом. Системи квалитета у привредној пракси. Анализа стања, проблеми и приједлози.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Настава се изводи кроз предавање, вјежбе, и студијско-истраживачки рад. Предавања укључују и дискусије које омогућавају интерактивност. Као специфичан вид наставног рада предвиђено је учешће доктораната у истраживачким тимовима појеката које раде на Факултету. Кроз приступне и семинарске радове студенти треба да користе и презентују одређене методе које се користе у управљању квалитетом и пословним процесима. У току наставног процеса презентовање се примјена научно-истраживачких метода из области управљања квалитетом и пословним процесима у водећим часописима.

Литература:

Kanji, G.K. (1996). *100 Methods for Total Quality Management*. London: Sage Publications.
 Ушћумилић, Д. (2003). *Управљање квалитетом материјалних производа*. Београд: Економски факултет.
 Вукшић, В.Б., Хернаус, Т. и Ковачић, А. (2008). *Управљање пословним процесима*. Загреб: Школска књига.
 Тодоровић, З. (2009). *Управљање квалитетом*. Бања Лука: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посѐбна назнака за предмет:

Име и презимѐ наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Управљање развојем малих и средњих предузећа и предузетничке стратегије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ПУРМ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање студената са постојећим теоријама предузећа и специфичностима малих и средњих предузећа (МСП). Управљање развојем МСП подразумева нове погледе и приступе који нису увријезани у постојећим теоријама предузећа, те је циљ предмета да студенти на вишем нивоу, истражујући релативна емпијска истраживања, и спроводећи властита, буду у стању да кориштењем савремених истраживачких метода, поступака и алата, спознају нове моделе и методе ефикасног и ефективног пословања у МСП. Овај предмет се темељи на растућем броју теоретских и емпијских истраживања која се баве односима између пословног окружења организације, пословне културе и оријентације и пословних перформанси и резултата.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног савладавања литературе из овог предмета и анализирања актуелних емпијских истраживања, студенти ће бити оспособљени да критички разумијевају и сагледавају дејство екстерних и интерних фактора пословања и развоја МСП. Студенти ће такође бити компетентни да анализирају релевантне теорије предузећа и да врше самостална и тимска истраживања у различитим емпијским контекстима интердисциплинарно, са акцентом на теоријску и предузетничку економију. Савладавањем овога предмета, студенти ће бити оспособљени да објављују резултате властитих емпијских истраживања и дају научних и прагматичних допринос развоју МСП сектора.

Садржај предмета

Улога предузетника и малих предузећа у развоју цивилизације из историјске перспективе. Дефинисање МСП. МСП у развијеним земљама и привредна структура. МСП у земљама транзиције. Основна обиљежја МСП. Анализа савремених теорија предузећа. Неокласична теорија предузећа. Менаџерске теорије предузећа. Агенцијска теорија. Бихевиористичке теорије предузећа. Теорија трансакционих трошкова. Предузетничка теорија предузећа. Предузетништво као основ друштвеног напретка. Екстерно предузетништво. Предузетништво и иновације. Организациона култура и пословна оријентација. Од производне до маркетиншке оријентације. Могућности успостављања и примјене предузетничке оријентације. Концепт примјене научних достигнућа и комерцијализација иновација. Институције предузетничке инфраструктуре. Утицај формалног и неформалног образовања менаџера и предузетника на раст и развој малих и средњих предузећа.

Методѐ наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предавања и вјежбе се заснивају на двосмјерној комуникацији, с циљем да се студентима садржај предмета приближи и објасни на конкретним случајевима. Израда семинарских и приступних радова се одвија уз менторство наставника или сарадника, уз досљедну примјену методологије за израду радова, прилагођену трећем циклусу студија.

Литература:

Hatten, T.S. (2012). *Small business management. Entrepreneurship and Beyond*. 5th ed. USA: South-Western, Cengage Learning.
Пауновић, Б. (2014). *Предузетништво и управљање малим предузећем*. Београд: Центар за издавачку делатност Економског факултета.
Петковић, С. и Берберовић, Ш. (2013). *Економика и управљање малим и средњим предузећима. Принципи и политике*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.
Greene, S.L. (2011). *Entrepreneurship 21st Century Business*. 2nd Edition. Mason, USA: South-Western, Cengage Learning.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Саша Петковић, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Економија за менаџере			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕCTS бодова
ЗИ14ПЕМЕ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање знања и вјештина о метода и техникама у управљању менаџера пословним процесима и економиком предузећа. Разумјевање менаџерског одлучивања и дјеловања менаџерских одлука на економске процесе у цјелини и задовољавања заинтересованих страна. Израда и презентовање научних иновација из области економије предузећа и пословним процесима у научним публикацијама. Побољшање комуникације и тимског рада са колегама истраживачима из области управљања економиком предузећа и пословним процесима.

Исходи учења (стечена знања):

Показати систематично разумјевање из области управљања менаџера економиком предузећа и примјене управљачких метода и техника. Показати способности да проведу оригинално научно истраживање из области економије предузећа и да представе резултате кроз објављивање научних радова у водећим часописима. Да покажу способност критичке анализе, процјене и синтезе нових и сложених идеја из области управљања економије предузећа. Да се оспособе за рад у истраживачким тимовима и побољшају комуникацију са колегама из струке, широм научне заједнице и друштва у цјелини. Да се оспособе да презентирају и промовишу резултате научног истраживања.

Садржај предмета

Економија за менаџере као наука. Теорија предузећа. Вриједност предузећа. Профит – срце управљачке економије. Процјена потражње и понуде. Теорија производње и анализа трошкова. Пословање у новом економском окружењу. Тржишна структура и ефикасност предузећа. Оптимизација менаџерских одлука коришћењем маргиналне анализе. Методе и технике управљачке економије. Агенцијски проблеми, асиметричне информације и морални hazard. Економија заснована на знању. Раст и развој предузећа. Истраживање, развој и иновације. Јавна политика и вођење предузећа. Јавна политика и развој предузећа. Државна интервенција у тржишној економији.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се изводи кроз предавање, вјежбе, и студијско-истраживачки рад. Предавања укључују и дискусије које омогућавају интерактивност. Као специфичан вид наставног рада предвиђено је учешће доктораната у истраживачким тимовима појеката које раде на Факултету. Кроз приступне и семинарске радове студенти треба да користе и презентују одређене методе које се користе у економији за менаџере. У току наставног процеса презентовање се примјена научно-истраживачких метода из економије за менаџере у водећим часописима.

Литература:

Douglas, E.J. (1987). *Managerial Economics. Analysis and Strategy*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
Hirchey, M. and Pappas, J.L. (1995). *Managerial Economics*. Dryden Press.
Salvatore, D. (1996). *Економија за менаџере*. Загреб: МАТЕ.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред. проф.

Табела 1.3. Модул: ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА И ПОЛИТИКА

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Економија регулације			4	3	2. семестар	9
Макроекономска анализа			4	3	2. семестар	9
Микроекономска анализа			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Изборни предмети на модулу Економска анализа и политика:

Фискална економија
 Економија јавног сектора
 Теорија међународне трговине
 Монетарна економија
 Теорија игара
 Теорија и политика развоја

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Методе истраживања у економској науци			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ЕМИЕ	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање знања и вјештина о метода и техникама научног истраживања и њиховој примјени. Израда и презентовање научних радова у научним публикацијама. Побољшање комуникације и тимског рада са колегама истраживачима. Савладавање технологије израде докторске дисертације.

Исходи учења (стечена знања):

Показати систематично разумјевање методологије научног истраживања и овладати методама и техникама истраживања. Показати способности да проведу оригинално научно истраживање и да представе резултате кроз објављивање научних радова у водећим часописима. Показати способност критичке анализе, процјене и синтезе нових и сложених идеја. Оспособити се за рад у истраживачким тимовима и побољшати комуникацију са колегама из струке, широм научне заједнице и друштва у цјелини. Оспособити се за презентовање и промовисање резултата научног истраживања.

Садржај предмета:

Истраживачки приступи, стратегије и планирање. Описивање проблема истраживања. Формулисање хипотеза. Преглед литературе (претраживање публикација) и процес израде теоријског дијела. Мјерење економски варијабли и њихова операционализација. Методологија истраживања: квантитативна, квалитативна и мјешовита. Примјена адекватних метода истраживања код: дефинисања проблема, прегледа литературе, дефинисања, хипотеза, прикупљања података, обраде података, анализирања података, тестирања хипотеза, провођења дискусије и представљања закључака. Технологија израде докторске дисертације. Технологија израде научних радова. Презентација научних резултата. Комуникација са колегама истраживачима. Тимски рад.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се изводи кроз предавање, вјежбе, и студијско-истраживачки рад. Предавања укључују и дискусије које омогућавају интерактивност. Као специфичан вид наставног рада предвиђено је учешће доктораната у истраживачким тимовима појеката које раде на Факултету. Кроз пристпне и семиарске радове студенти треба да користе и презентују одређене научно-истраживачке методе кроз анализи појединих економских проблема. У току наставног процеса презентовање се примјена научно-истраживачких метода у водећим економским часописима.

Литература:

Singh, Y. K. (2006). *Fundamental of Research methodology and Statistics*. New Delhi: New age international publishers.
Тодоровић, З. и Тодоровић, И. (2014) *Технологија научног истраживања*. Бања Лука: Економски факултет.
Ketchen, D.J. (2004). *Research methodology in Strategy and Management*. New York: Elsevier.
Blaug, M. (1992). *The Methodology of Economics: Or How Economists Explain. (2nd ed.)*. London: Cambridge University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Економска анализа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014EEAH	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета: Економска анализа, у својој историјској и у савременој димензији, представља основу од које мора почети свако економско истраживање. Онај ко жели да се бави економијом као науком мора темељно упознати Економску анализу како би одредио смисао, мјесто и метод свог истраживања. Изучавање Економске анализе има за циљ комплексно сагледавање генезе економских идеја и економског метода анализе, одређење мјеста и природе економских истраживања у оквиру друштвеног система, уочавање издвајања објективне димензије економских појава кроз историју различитих друштвених система, сагледавање условљености модерне економске анализе аналитичким доприносом из прошлости, препознавање развојне димензије економске анализе и њене кореспонденције са развојем друштва и економског система. Посебан циљ изучавања огледа се у тежњи да стечена знања буду толико широка и чврсто поткријељена логичком и математичком аргументацијом да кандидати самостално могу извршити селекцију прогресивних у односу на историјски превазиђене економске идеје у широком спектру економских истраживања.
--

Исходи учења (стечена знања): Изучавање Економске анализе доприносиће систематизовању економског знања кандидата, олакшати праћење и разумијевање других курсева у оквиру докторског студија, оспособити их за селекцију метода економског истраживања, развити критички начин приступања економским појавама, повећаће способности кандидата за дефинисање адекватне економске политике и метода њеног провођења према природи економске појаве, оспособити кандидате да анализом текућих економских појава идентификују опште тенденције, омогућити им једноставнији и стручнији начин избора властитих истраживања и метода њиховог провођења.

Садржај предмета: Теорија вриједности, теорија фактора производње, максимирајуће понашање, теорија профита, теорија доходака, парцијална равнотежа, општа равнотежа, теорија тржишних структура, теорија конкуренције, основни модели микроекономске оптимизације, микроекономске интервенције државе, основни макроекономски агрегати, новац, инфлација – дефлација, запосленост – незапосленост, платни биланс, мултипликатори, модели раста, основни модели макроекономске оптимизације, макроекономске политике, макроекономске интервенције државе.
--

Методѐ наставѐ и савладавања градива: Предавања, рад у семинару и самостални рад кандидата.

Литература: P., Samuelson. (1983). <i>Foundations of Economic Analysis</i> . Harvard University Press R.B., Ekelund and Jr.R.F. Hebert. (2007). <i>A History of Economics Theory and Method</i> . McGraw-Hill, Inc. K.K., Dewett. (2006). <i>Modern Economic Theory</i> . Shyam Lal Charitable Trust J. E., Stiglitz and Hoff., K. (2008). <i>Modern Economic Theory and Development</i> . World Bank, Policy Research Working Paper 4478
--

Облици провјере знања и оцјењивања: Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.
--

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Томаш, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Економетрија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014EEKO	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање кандидата са кључним економетријским методама и моделима који су посвећени анализи података временских серија и података панела. Излажу се теоријске основе економетријских модела и њихова улога у конкретним економским истраживањима. Како је примјена економетријских модела основ савремене методологије закључивања у економији, овај предмет даје потребна методолошка знања да се на основу емпиријских података у пракси обављају сложене анализе, како у микроекономској тако и макроекономској области.

Исходи учења (стечена знања):

Кандидати усвајају принципе економетријског моделирања података временских серија и података панела. Кроз практичне примјере и употребу одговарајућег економетријског софтвера, кандидати овладавају потребним знањима за самостална економетријска истраживања. Стечена знања оспособљавају кандидате за примјену моделирања у привреди, банкарству, државним установама, и свуда гдје је потребно аргументовано закључивање на основу теоријских поставки и емпиријских података. Та знања садрже: методологију економетријског моделирања ради квантификовања економских међузависности код упоредних података (земаља, фирми, домаћинстава, итд.), технику рада са панелима (више јединица посматрања кроз вријеме), моделе бинарног и вишеструког избора, вјештине у раду са савременим рачунарским програмима, у извођењу доказа и презентовању резултата.

Садржај предмета:

Економетријска анализа података временских серија: основни концепти, обична и парцијална аутокорељациона функција, линеарни процес, модели стационарних временских серија, модели за временске серије са јединичним кореном, тестови јединичног корена, коинтеграција и модел са корекцијом равнотежне грешке, практично моделирање употребом софтвера Eviews. Економетријска анализа података панела: модели фиксних и случајних ефеката – спецификације, претпоставке и методи оцењивања, тестирање индивидуалних и временских ефеката, статистичко закључивање при нарушеним претпоставкама статичких модела панела, динамички модели панела, јединични корен и коинтеграција у панелу, тестови јединичног корена и коинтеграције, практично моделирање употребом софтвера Stata.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се састоји од предавања и вежби. На часовима предавања обрађују се теоријске основе економетријских метода и модела. Вежбе се изводе у рачунском центру коришћењем компјутерских програма Eviews и Stata.

Литература:

Baltagi, B.H. (2008). *Econometric Analysis of Panel Data*. 4th edition John Wiley & Sons
Heij, C., P de Boer, P.H.Franses, T. Kloek and H.Kvan Dijk (2004). *Econometric Methods with Applications in Business and Economics* Oxford University Press
Јовичић, М., Драгутиновић, Р. (2011). *Економетријски методи и модели ЦИД*. Економски факултет: Београд
Matyas, L. and Sevestre, P. (2008). *The Econometrics of Panel Data, Fundamentals and Recent Developments in Theory and Practice*. 3rd edition Springer Verlag
Младеновић, З., Нојковић А. (2012) *Примењена анализа временских серија ЦИД*. Економски факултет: Београд
Tsay, R.S. (2010). *Analysis of Financial Time Series*. 3rd edition Wiley

Облици провјере знања и оцењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Жељко Рачић, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Економија регулације			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014EEPE	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ овог курса је да упозна докторанте са улогом државе на тржиштима каје карактерише "market failure". Предмет анализе је понашање појединачних тржишта са кцентом на нализу трошкова, детерминанте тржишне тражње, понашање инвеститора, тржишна моћ и анализа и ефекти регулаторних активности државе.

Исходи учења (стечена знања):

На овом курсу докторанти ће усвојити неопходна знања и алате за верификацију и анализу тржишних несавршености, историјски развој, основе и потребу државне регулације тржишта. Након овог курса докторанти ће бити у могућности да самостално препознају тржишне несавршености, анализирају их и предложије одговарајуће политике за њихову корекцију.

Садржај предмета:

Улога државе. Тржишта. Тржишни неуспјех ("market failure"). Олигополи и тајно договарање. Доминантна фирма и стратешка конкуренције. Увод у економску регулацију. Јавна предузећа. Регулација природних монопола. Анализа цјена и регулација монопола. Регулација вертикалних тржишта. Регулација мерцера и антитрустовска политика. Екстерналије. "Вриједност" живота. Регулација окружења (животне средине) 1. Регулација окружења (животне средине) 2, Тржиште чистог ваздуха. Регулација интернета. Регулација фармацеутског тржишта-анализа патената.

Методе наставе и савладавање градива:

Усмено излагање уз студије случаја и критичку анализу.

Литература:

Viscusi, W.K., Vernon, J.M. and Harrington, J.E. (2000). *Economics of Regulation and Antitrust*. 3rd Edition. Cambridge, MA: MIT Press.
George, S.J. (1971). The theory of economic regulation. *The Bell journal of economics and Management science*, Vol 2, NO 1,
Peter, D. and Eliana, G. (2009). *Quantitative Techniques for Competition and Antitrust Analysis*, Princeton University Press.
Armstrong, M. and Sappington, D. (2006). Regulation, competition and liberalization. *Journal of Economic Literature*.
Armstrong, M. and Sappington, D. (2007). Recent Developments in the Theory of Regulation, in: Armstrong, M. and R. Porter (eds.). *Handbook of Industrial Organization*, Volume III, Elsevier, Amsterdam .
Edenhofer, O., N. Bauer and Kriegler, E. (2005). The impact of technological change on climate protection and welfare: Insights from the model MIND. *Ecological Economics* 54: 277-292.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке:

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Макроекономска анализа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014EMAA	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Макроекономска анализа представља „азбуку“ и „велику слику“ економије. Обухвата веома комплексно и захтјевно подручје теорије и праксе. Изучава основне економске законитости, начин функционисања економије, основне економске политике, њихов утицај на остваривање основних макроекономских циљева, узроке и посљедице основних макроекономских кретања. Циљ овог наставног предмета је да студенти докторских студија, након савладавања ове веома комплексне материје на основним и мастер студијама, приступе изучавању макроекономије на највишем нивоу уз примјену економетријске анализе.

Исходи учења (стечена знања):

Макроекономска анализа представља веома комплексно подручје теорије и праксе. Основни исход изучавања ове научне дисциплине јесте да студенти докторских студија, након савладавања ове веома захтјевне и комплексне материје, могу лакше и брже разумјети свеобухватну анализу савремених макроекономских питања и приступити рјешавању практичних макроекономских проблема, чији је значај сада већи него икада раније. Након стицања детаљног знања на основним и мастер студијама о основним економским законитостима, начину функционисања економије, основним економским политикама, њиховом утицају на остваривање основних макроекономских циљева, узроцима и посљедицама основних макроекономских кретања, макроекономска анализа на докторским студијама изучава се на највишем нивоу, која поред теоријског знања, захтијева и примјену економетријске анализе како би се дошло до рјешавања конкретних макроекономских проблема у пракси.

Садржај предмета:

Макроекономска равнотежа. Монетарна политика. Монетарне стратегије. Девизни курс. Девизне резерве. Девизне кризе. Инфлација. Привредни раст. Незапосленост. Фискална политика. Јавни дуг. Платни биланс. Агрегатна понуда и агрегатна тражња. Економски шокови.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава и практичне вјежбе.

Литература:

Бурда, М.; Виплош, Ч. (2012). *Макроекономија*. Београд: Економски факултет (превод са енглеског).
 Фабрис, Н. (2006). *Централно банкарство и теорији и пракси*. Централна банка Црне Горе Чланци са темама из садржаја предмета и са другим релевантним макроекономским темама објављени у високо ранжираним међународним часописима.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Боривоје Д. Крушковић, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Микроекономска анализа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ЕМИА	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Изучавање Микроекономске анализе на напредном нивоу има за циљ:

- упознавање са природом економске мотивације и законитостима понашања различитих микроекономских субјеката (потрошача, предузећа, домаћинства);
- темељно овладавање фундаменталним концептима микроекономске науке и математичким методама и моделима њиховог доказивања, провјеравања и практичне примјене;
- савладавање принципа и метода оптимизације микроекономских проблема (парцијална и општа равнотежа), постављање стратешких рјешења и вођења политика заснованих на оптимизацији;
- упознавање законитости доношења економских одлука у условима неизвјесности и овладавање методама мјерења ризика одлучувања;
- успостављање основе за широко подручје истраживања у великом броју економских дисциплина.

Исходи учења (стечена знања):

Кандидат треба да овлада системом мотивације, логичког закључивања и одлучивања у економији, као и примјеном метода микроекономске анализе које су основа у различитим областима економских истраживања. Као посебан исход учења треба да се верификује:

- примјена метода идентификовања различитих типова понашања тржишних учесника;
- способност избора, постављања и примјене метода мјерења остваривања економских циљева (оптимизације);
- способност мјерења утицаја тржишних промјена на понашање тржишних учесника;
- способност примјене метода идентификовања тржишне морфологије;
- способност анализирања понашања тржишних структура;
- способност креирања мјера економске политике са утицајем на понашање тржишних учесника;
- способност мјерења ефеката економске политике на понашање тржишних учесника...

Садржај предмета:

Теорија понашања потрошача; теорија производње; ризик и теорија избора у условима неизвјесности; парцијална и општа равнотежа; теорија тржишних структура; економија благостања; теорија игара; теорија екстерналија.

Методе наставе и савладавања градива:

Предавања, рад у семинару и самостални рад кандидата.

Литература:

Mas-Colell A., Whinston, M.D. and Greer, J.R. (1997). *Microeconomics Theory*. Oxford University Press.
 Varian, H. (1992). *Microeconomics Analysis*, 3rd edition. Norton.
 Jehle, G. A. and Reny, P.J. (2001). *Advanced Microeconomic Theory*, 2nd edition. Addison-Wesley.

Облици провјере знања и оцјењивања:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Томаш, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Фискална економија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ЕФЕК	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање доктораната са савременим теоретским сазнањима и улогом коју држава заузима у савременим привредама. Усвајање знања о могућностима и ограничењима при кориштењу инструмената фискалне политике. Стицање фундаменталних основа о теоријским принципима опорезивања и специфичностима буџета. Указати на значај и повезаност динамике фискалног дефицита и јавног дуга. Критички осврт на отворена питања степена државног интервенционизма и регулисања привреде на националном и међународном нивоу, у свјетлу финансијских криза. Темељно овладавање поменутиим сазнањима како би се докторанти оспособили да иста примијене у пракси и активно учествује у анализи и рјешавању практичних проблема из ове области.

Исходи учења (стечена знања):

Докторанти треба да посједују способност критичког мишљења, анализе проблема и предвиђања понашања одабраног рјешења. Студент добија јасну представу о садржају мјера фискалне политике и њиховом значају за укупну економску политику земље. Ствара се способност за креирање и примјену мјера фискалне политике у правцу подстицања укупног економског раста и развоја земље у измијењеним условима на глобалном нивоу. Стицање компетентности у погледу могућности праћења најсавременијих сазнања из области фискалне економије. Развој креативних способности разматрања проблема и способност критичког мишљења и овладавање специфичним аналитичким вјештинама потребним за обављање научно-истраживачког и наставног рада из ове области.

Садржај предмета:

Савремене тенденције у области јавних финансија. Основни теоријски принципи опорезивања. Систем пореза и пореска политика Босне и Херцеговине. Савремени концепт јавних расхода. Начин доношења одлука и мјера фискалне политике у условима неизвјесности. Финансијска криза и интервенција државе. Основне карактеристике државних буџета. Буџетски систем Босне и Херцеговине. Специфичности буџета Европске уније. Одрживост дефицита владиног буџета. Повезаност динамике фискалног дефицита и јавног дуга. Анализа случајева.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и критички осврти у комбинацији са презентацијама и семинарима.

Литература:

Musgrave, R. (1959). *Теорија јавних финансија*. Београд: Научна књига
Rosen, H. S. (1995). *Public Finance*. New York: Irwin/McGraw-Hill
Вукмирица, В. и Шпирић Н. (2005). *Економска и монетарна интеграција Европе*. Бања Лука: Економски факултет
Fatas, A. and Mihov, I. (2009). *The Euro and Fiscal Policy*. National bureau of economic research.

Други чланци из стручних часописа из одабраних тема.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Шпирић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Економија јавног сектора			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ЕЕЈС	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Полазећи од чињени да су све модерне привреде „мјешовите“, односно представљају интеракцију приватног и државног сектора, кроз овај предмет се изучавају различити приступи државе при креирању својих економских политика, као и самих ефеката тих политика. Посебно се анализира на који начин јавни сектор и активности које се у њему генеришу утичу на ефикасност онога што називамо приватним сектором. При том, разлике у величини јавног сектора друштва која су ближа социјално-тржишном моделу привреде, и оних који су економски више либерално оријентисана, много су мање него што се на први поглед очекује.

Исходи учења (стечена знања):

Исходи учења произилазе из самих циљева и подразумевају оспособљавање студената са овладају теоријско-емпиријском платформом на бази које ће боље разумјевати само функционисање државног апарата, као и начин доношења одлука и креирања економских политика. Ту се прије свега мисли на тематику *оптималног опорезивања* као и развој и употребу *микросимулационих модела*, као два кључна оквира која служе за процену ефеката реформи у области пореске и социјалне политике на економску ефикасност и правичност. Надаље, врши се упознавање и анализа утицаја самих институција не економски развој земље.

Садржај предмета:

Улога државе и јавних финансија у тзв. мјешовитим привредама: јавна добра, екстерналије, приватни и јавни избор као и тржишни и државни механизми економске координације. Основне економске функције државе: монополи и њихово регулисање, прерасподјела прихода, стабилациона функција и развојна функција, порези и дистрибуција прихода, пореска политика и ефикасност, питање ефикасности и праведности пореске политике; Државни програми јавне потрошње као и кључне области јавне потрошње: пензиони систем, здравство, образовање, социјална заштита, смањење сиромаштва, одбрана и безбједност; Јавни избор и политички интереси: бирачи, политичари и државна бирократија, коњуктурни политички циклуси, јавни избор у „новим“ демократијама; Економска улога државе у процесу транзиције: приватизација и реструктурирање привреде, афирмација предузетништва, изградња савремених тржишних институција; Увод у институционалну економију.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и критички осврти у комбинацији са презентацијама и семинарима.

Литература:

Stiglitz, J.E. (2013). *Економија јавног сектора*. Београд: Економски факултет.
Пол Кругман. (2012). *Окончајте ову депресију*. Одмах. Београд: Хеликс.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Срђан Амићић, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Теорија међународне трговине			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ЕТМТ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета: Дубље истраживање савремених процеса, на основу познавања теорије, анализе и политике међународне трговине, финансија и међународног пословања у условима трговинске и финансијске либерализације и међународних интеграција. Студенти се потичу на аналитичко-истраживачки приступ и анализу тенденција у размјени роба и услуга на међународном тржишту. У одређеној мјери се користе и математичке методе, уобичајене за модерну економску анализу, и анализе случаја (case study).

Исходи учења (стечена знања): Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да: - анализира и истражује савремене спољнотрговинске процесе, финансије у условима либерализације. - анализира, управљање ризицима, располаже другим знањима за рад и одлучивање на међународном тржишту. - користи моделе и математичке методе, уобичајене за модерне економске анализе. - схвати класичне и модерне теорије међународне размјене. - схвати међузависност унутрашње и спољне равнотеже и начине аутоматског уравнотежења платног биланса. - анализира задуженост, узроке задужености и проблема отплате дугова, царинску заштиту, нецаринске баријере, те анализу кретања производних фактора у међународној трговини и њихов утицај на привредни раст.
--

Садржај предмета: - Теорија спољне трговине и спољнотрговинске политике, међународна трговина и привредни раст, међународне финансије. Узроци размјене и специјализације. Теорије спољне трговине (меркантилизам, теорија апсолутних предности А. Smitha, увод у теорију компаративних предности D. Ricarda, теорија реципрочне тражње J. S. Mill-a, Heckscher-Ohlin-ova теорија спољне трговине. Теорема Rybczynskoga, Stolper-Samuelsonova теорема, и Leontijevljev парадокс. Kravisova и Linderova теорија спољне трговине, теорија животног циклуса производа. - Модели трговине у условима економије размјера и несавршене конкуренције, те у условима постојања међународно неразмјенивих добара. Гравитацијски модел спољне трговине. Услови размјене (<i>Термс оф траде</i>). - Девизни курс, каматни паритет, теорије и избор система девизних курсева. Стабилизација платног биланса промјенама цијена и домаћег производа. Стабилизација економском политиком (Mundell-Flemingov модел). Девалвација и биланс: приступи еластичности и апсорпције (Кејнзесијански случај), монетаристички приступ. Стабилизација ограничавањем трговинских токова. - Анализе задужености, узрока задужености и проблема отплате дугова. Рјешавање проблема отплате дугова. - Транспортни трошкови и спољна трговина, теорија царинске заштите и утицаја царине на услове размјене. - Производни фактори у међународној трговини: капитал, трансфер технологије, СДИ. Производња, потрошња, извоз, увоз, структурне промјене, цијене, услови размјене, платни биланс. Евросистем и еврвалутно тржиште.
--

Методе наставе и савладавање градива: Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, и дискусије на задату тему.

Литература: Salvatore, D. (2008). <i>Međunarodna ekonomija</i> . Beograd: Ekonomski fakultet. Krugman, P. R., Obstfeld, M., Wesley, A. (2008). <i>International economics</i> . Pearson Education Limited, International Ed. Babić, M. i Babić, A. (2008). <i>Međunarodna ekonomija</i> . Zagreb: Sigma savjetovanja. Salvatore, D. (2005). <i>Introduction to International Economics</i> . John Wiley & Sons, Inc.

Облици провјере знања и оцјењивање: Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.
--

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Поповић, ван.проф.
--

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Монетарна економија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ЕМЕК	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање са савременим концептом монетарне економије кроз актуелну проблематику из области монетарне политике и монетарне теорије. Дати широку теоријску подлогу из области новца и финансија и развити разумијевање монетарне економије и политике. Савладавање фундаменталних основа за доношење одлука и мјера монетарне политике у условима неизвјесности и тржишних поремећаја. Упознати се са актуелним истраживањима о значају и улози монетарне политике и монетарног суверенитета у условима савремених интеграција. Схватити монетарна кретања у Босни и Херцеговини и могуће импликације при процесу приступања Европској (монетарној) унији. Циљ је да се студенти оспособе за рад на рјешавању конкретних проблема у савременим монетарним финансијама, као и успостављање основе за шире подручје истраживања које обухвата монетарна економија.

Исходи учења (стечена знања):

Створити основу за критичко просуђивање контроверзних приступа савременој улози монетарних институција, алтернативних режима монетарне политике и монетарних интеграција. Кандидат треба да овлада и усвоји рецентна сазнања из области савремене монетарне економије уз истовремену примјену теоријских сазнања у пракси. Студент ће бити оспособљен да проналази оптимална рјешења у вођењу монетарне политике у земљи, у свјетлу савремених економских и монетарних интеграција. Анализом актуелних економских појава и процеса долази се до рјешења и квалитативних предвиђања даљих трендова у области монетарне економије, проширивањем теоријских и практичних знања из ове области економске науке.

Садржај предмета:

Аналитичке основе савременог новца. Улога новца у конципирању савремене монетарне политике. Инфлација као стални савремени феномен. Утицај монетарних теорија на вођење монетарне политике. Стратегија монетарне политике и централна банка. Нови приступ монетарном регулисању. Питање монетарне суверености у савременим условима. Алтернативни режими монетарне политике. Управљање монетарном политиком путем *currency board* аранжмана у Босни и Херцеговини. Европска монетарна интеграција и јединствени европски новац. Актуелни погледи на теорију оптималног валутног подручја. Проблеми монетарне политике у еврозони - предности и мане монетарне уније. Координација фискалне и монетарне политике - значај и критике. Анализа случајева.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и критички осврти у комбинацији са презентацијама и семинарима.

Литература:

Живковић, А. и Кожетинац, Г. (2012). *Монетарна економија*. Београд: Економски факултет.
Mishkin, F. S. (2006). *Монетарна економија, банкарство и финансијска тржишта*. Београд: Дата статус
Вукмирица, В. и Шпирић, Н. (2005). *Економска и монетарна интеграција Европе*. Бања Лука: Економски факултет
De Grauwe, P. (2012). *Economics of Monetary Union*. Ninth Edition, Oxford University Press.
De Grauwe, P. (2004). *Економија монетарне уније*. Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића
Baldwin, R. and Wyplosz, C. (2010). *Економија европских интеграција*. Београд: Дата статус.
Buti, M., W. Roeger, et al. (2001). Monetary and Fiscal Policy Interactions under a Stability Pact. EUI Working Papers ECO, European University Institute, Department of Economics, No. 2001/8.
De Grauwe, P.; Mongelli, F. P. (2005). Endogeneities of Optimum Currency Areas: What brings Countries Sharing a Single Currency Closer Together? ECB, Working Paper Series.468. Други чланци из стручних часописа из одабраних тема.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Шпирић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Теорија игара			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ЕТИГ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Изучавање Теорије игара на напредном нивоу има за циљ да студентима пружи детаљан приказ основних концепата теорије игара, односно да их упуту у нове методе анализе конфликтних ситуација, али уједно и да им помогне да изнађу одговарајуће modele за њихово рјешавање. Теорија игара на напредном нивоу ће студентима помоћи да користећи modele теорије игара пронађу рјешења у ситуацијама у којима се дјелимично или потпуно сукобљавају интереси најмање два учесника. Кроз практичну примјену анализираних модела, посебно на рјешавању економских проблема, циљ је подстаћи студенте да приликом доношења одлука размишљају стратешки, односно да приликом доношења одлука, предвиђају и понашање других људи или организација, које могу утицати или већ утичу на њихов избор. На тај начин, студенти ће бити подстицани да вишедимензионално сагледавају конфликтне односе и примјењују методе теорије игара на њиховом рјешавању, што ће им помоћи да изграде префињени модел рационалног економског закључивања и одлучивања.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног завршетка овог курса студент ће овладати основним концептима теорије игара која су му потребна за примјењена истраживања у области анализе конфликтних ситуација. Односно, поред основних елемената, студент ће овладати са кључним методама и моделима теорије игара, која ће му бити подлога за даља истраживања у ситуацијама када постоји више супростављених учесника и њихових интереса. Уједно, биће оспособљен да примјени методе теорије игара ради идентификовања различитих типова понашања тржишних учесника, а имаће и способност да детаљно и из више углова сагледа све директне и индиректне интересе различитих учесника у ситуацијама у којима се њихови интереси сукобљавају, те да донесе рационалне, стратешке одлуке. На тај начин, студент ће додатно унаприједити свој систем логичког закључивања и одлучивања у многим областима друштвеног живота, а посебно у економији.

Садржај предмета:

Основни елементи теорије игара. Статичке игре са потпуним информацијама (Нешова равнотежа). Динамичке игре са потпуним информацијама (Подигре са савршеном равнотежом). Статичке игре са непотпуним информацијама (Бајесова равнотежа). Динамичке игре са непотпуним информацијама (Савршена Бајесова равнотежа). Примјене концепта теорије игара.

Методe наставе и савладавања градива:

Предавања, рад у семинару и самостални рад кандидата.

Литература:

Fudenberg, D. and Tirole, J. (1998). *Game Theory*. Cambridge: The MIT Press.
Myerson, R. (1997). *Game Theory: Analysis of Conflict*. Harvard: Harvard University Press.
Osborne, M. and Rubinstein, A. (1994). *A Course in Game Theory*. Cambridge: The MIT Press.

Облици провјере знања и оцјењивања:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке:

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Економска анализа и политика	

Назив предмета	Теорија и политика развоја			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ЕТПР	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Изучавање предмета Теорија и политика развоја на напредном нивоу има за циљ да оспособи докторанте за самостално изучавање проблематике економског развоја, за примјену савремених метода квалитативне и квантитативне макроекономске анализе везане за ову проблематику, као и да на основу те анализе могу самостално вршити предвиђања макроекономских токова и трендова у националној економији и окружењу, а на основу тога и дефинисати мјере економске политике у функцији остваривања пожељних токова у будућности.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешно положеног предмета студент ће бити у могућности да:

- Припрема научно-истраживачке и стручне пројекте у области макроекономске анализе и развојне економије
- Самостално дефинише мјере економске политике и анализу њиховог потенцијалног утицаја на националну економију
- Анализира макроекономска кретања
- Оспособљеност за анализу утицаја и унапређење институционалних механизма као чиниоца развоја националне економије

Садржај предмета:

-Макроекономска анализа институционалних сектора националне економије, повезаност и условљеност развоја реалног и финансијског сектора
-Истраживање развојних случајева најнапреднијих земаља, структуре економије која је изграђена, основних развојних механизма и полуга који су водили до убрзавања развоја, као и економске политике у функцији подршке развојним процесима
-Анализа институционалних механизма у различитим земљама и системима (британско-амерички, далекоисточни и европски развојни модел) и улога савремене државе у процесу развоја
-Савремени развојни процеси данас у свијету-основне развојне полуге у условима глобализације свјетске привреде: иновативно-технолошки развој, одрживост развојног процеса и неопходност пуне интегрисаности у свјетске развојне токове

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Предавања односно преношење систематских сазнања из литературе, расправа о случајевима из праксе. Непосредне консултације кандидата-докторанта и наставника-ментора. Писање истраживачких радова који би се објавили у научним и стручним часописима.

Литература:

Cvetanović, S., Filipović, M. i Dragutinović, D. (2014). *Teorija privrednog rasta i razvoja*. 3. izdanje. Beograd: Ekonomski fakultet.
Harriss, J., Hunter, J. and Lewis, C.M. (2000). *The New Institutional Economics and Third World Development*. London: Routledge
Rao, P.K.. (2000). *Sustainable development-Economics and Policy*. Blackwell Publishers
Holcombe, R. (2006). *Public sector economics - The role of Government in the American Economy*. Prentice Hall

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Славиша Ковачевић, доц.

Табела 1.4. Модул: МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

Назив предмета и активности на докторском студију	П	С	П	С	СЕМЕСТАР	ECTS
I ГОДИНА СТУДИЈА						
Методе истраживања у економској науци	4	3			1. семестар	10
Економска анализа	4	3			1. семестар	10
Економетрија	4	3			1. семестар	10
Међународна економија			4	3	2. семестар	9
Развојна и регионална економија			4	3	2. семестар	9
Институционална економија, глобализација и транзициони процеси			4	3	2. семестар	9
Истраживачки рад				3	2. семестар	3
УКУПНО ECTS БОДОВА - ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
II ГОДИНА СТУДИЈА						
Изборни предмет 1	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 2	3	3			3. семестар	9
Изборни предмет 3	3	3			3. семестар	9
Пријава докторске дисертације - прва радионица					3. семестар	3
Друга радионица					4. семестар	5
Трећа радионица					4. семестар	5
Реферисање о напретку истраживања					4. семестар	10
Научни чланак и први докторантски колоквијум					4. семестар	10
УКУПНО ECTS БОДОВА - ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
III ГОДИНА СТУДИЈА						
Мјесечно реферисање о напретку истраживања					5. семестар	20
Други докторантски колоквијум					5. семестар	10
Докторска дисертација					6. семестар	30
УКУПНО ECTS БОДОВА - ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА:						60
УКУПНО ECTS БОДОВА						180

Изборни предмети на модулу Међународна економија:

Међународна трговина – теорија и политика
 Међународне финансије
 Међународно банкарство
 Конкурентност националних привреда
 Свјетски привредни циклуси
 Свјетски привредни системи

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Методе истраживања у економској науци			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ММИЕ	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Стицање знања и вјештина о метода и техникама научног истраживања и њиховој примјени. Израда и презентовање научних радова у научним публикацијама. Побољшање комуникације и тимског рада са колегама истраживачима. Савладавање технологије израде докторске дисертације.

Исходи учења (стечена знања):

Показати систематично разумјевање методологије научног истраживања и овладати методама и техникама истраживања. Показати способности да проведу оригинално научно истраживање и да представе резултате кроз објављивање научних радова у водећим часописима. Показати способност критичке анализе, процјене и синтезе нових и сложених идеја. Оспособити се за рад у истраживачким тимовима и побољшати комуникацију са колегама из струке, широм научне заједнице и друштва у цјелини. Оспособити се за презентовање и промовисање резултата научног истраживања.

Садржај предмета:

Истраживачки приступи, стратегије и планирање. Описивање проблема истраживања. Формулисање хипотеза. Преглед литературе (претраживање публикација) и процес израде теоријског дијела. Мјерење економски варијабли и њихова операционализација. Методологија истраживања: квантитативна, квалитативна и мјешовита. Примјена адекватних метода истраживања код: дефинисања проблема, прегледа литературе, дефинисања, хипотеза, прикупљања података, обраде података, анализирања података, тестирања хипотеза, провођења дискусије и представљања закључака. Технологија израде докторске дисертације. Технологија израде научних радова. Презентација научних резултата. Комуникација са колегама истраживачима. Тимски рад.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се изводи кроз предавање, вјежбе, и студијско-истраживачки рад. Предавања укључују и дискусије које омогућавају интерактивност. Као специфичан вид наставног рада предвиђено је учешће доктораната у истраживачким тимовима појеката које раде на Факултету. Кроз пристпне и семинарске радове студенти треба да користе и презентују одређене научно-истраживачке методе кроз анализи појединих економских проблема. У току наставног процеса презентовање се примјена научно-истраживачких метода у водећим економским часописима.

Литература:

Singh, Y. K. (2006). *Fundamental of Research methodology and Statistics*. New Delhi: New age international publishers.
Тодоровић, З. и Тодоровић, И. (2014) *Технологија научног истраживања*. Бања Лука: Економски факултет.
Ketchen, D.J. (2004). *Research methodology in Strategy and Management*. New York: Elsevier.
Blaug, M. (1992). *The Methodology of Economics: Or How Economists Explain. (2nd ed.)*. London: Cambridge University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Економска анализа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014МЕАН	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета: Економска анализа, у својој историјској и у савременој димензији, представља основу од које мора почети свако економско истраживање. Онај ко жели да се бави економијом као науком мора темељно упознати Економску анализу како би одредио смисао, мјесто и метод свог истраживања. Изучавање Економске анализе има за циљ комплексно сагледавање генезе економских идеја и економског метода анализе, одређење мјеста и природе економских истраживања у оквиру друштвеног система, уочавање издвајања објективне димензије економских појава кроз историју различитих друштвених система, сагледавање условљености модерне економске анализе аналитичким доприносом из прошлости, препознавање развојне димензије економске анализе и њене кореспонденције са развојем друштва и економског система. Посебан циљ изучавања огледа се у тежњи да стечена знања буду толико широка и чврсто поткријељена логичком и математичком аргументацијом да кандидати самостално могу извршити селекцију прогресивних у односу на историјски превазиђене економске идеје у широком спектру економских истраживања.
--

Исходи учења (стечена знања): Изучавање Економске анализе доприносиће систематизовању економског знања кандидата, олакшати праћење и разумијевање других курсева у оквиру докторског студија, оспособити их за селекцију метода економског истраживања, развити критички начин приступања економским појавама, повећаће способности кандидата за дефинисање адекватне економске политике и метода њеног провођења према природи економске појаве, оспособити кандидате да анализом текућих економских појава идентификују опште тенденције, омогућити им једноставнији и стручнији начин избора властитих истраживања и метода њиховог провођења.

Садржај предмета: Теорија вриједности, теорија фактора производње, максимирајуће понашање, теорија профита, теорија доходака, парцијална равнотежа, општа равнотежа, теорија тржишних структура, теорија конкуренције, основни модели микроекономске оптимизације, микроекономске интервенције државе, основни макроекономски агрегати, новац, инфлација – дефлација, запосленост – незапосленост, платни биланс, мултипликатори, модели раста, основни модели макроекономске оптимизације, макроекономске политике, макроекономске интервенције државе.
--

Методѐ наставѐ и савладавања градива: Предавања, рад у семинару и самостални рад кандидата.

Литература: P., Samuelson. (1983). <i>Foundations of Economic Analysis</i> . Harvard University Press R.B., Ekelund and Jr.R.F. Hebert. (2007). <i>A History of Economics Theory and Method</i> . McGraw-Hill, Inc. K.K., Dewett. (2006). <i>Modern Economic Theory</i> . Shyam Lal Charitable Trust J. E., Stiglitz and Hoff., K. (2008). <i>Modern Economic Theory and Development</i> . World Bank, Policy Research Working Paper 4478
--

Облици провјере знања и оцјењивања: Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.
--

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Томаш, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Сви модули	

Назив предмета	Економетрија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014МЕКО	Обавезни	1. семестар	60П + 45СИР	10
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање кандидата са кључним економетријским методама и моделима који су посвећени анализи података временских серија и података панела. Излажу се теоријске основе економетријских модела и њихова улога у конкретним економским истраживањима. Како је примјена економетријских модела основ савремене методологије закључивања у економији, овај предмет даје потребна методолошка знања да се на основу емпиријских података у пракси обављају сложене анализе, како у микроекономској тако и макроекономској области.

Исходи учења (стечена знања):

Кандидати усвајају принципе економетријског моделирања података временских серија и података панела. Кроз практичне примјере и употребу одговарајућег економетријског софтвера, кандидати овладавају потребним знањима за самостална економетријска истраживања. Стечена знања оспособљавају кандидате за примјену моделирања у привреди, банкарству, државним установама, и свуда гдје је потребно аргументовано закључивање на основу теоријских поставки и емпиријских података. Та знања садрже: методологију економетријског моделирања ради квантификовања економских међузависности код упоредних података (земаља, фирми, домаћинстава, итд.), технику рада са панелима (више јединица посматрања кроз вријеме), моделе бинарног и вишеструког избора, вјештине у раду са савременим рачунарским програмима, у извођењу доказа и презентовању резултата.

Садржај предмета:

Економетријска анализа података временских серија: основни концепти, обична и парцијална аутокорељациона функција, линеарни процес, модели стационарних временских серија, модели за временске серије са јединичним кореном, тестови јединичног корена, коинтеграција и модел са корекцијом равнотежне грешке, практично моделирање употребом софтвера Eviews. Економетријска анализа података панела: модели фиксних и случајних ефеката – спецификације, претпоставке и методи оцењивања, тестирање индивидуалних и временских ефеката, статистичко закључивање при нарушеним претпоставкама статичких модела панела, динамички модели панела, јединични корен и коинтеграција у панелу, тестови јединичног корена и коинтеграције, практично моделирање употребом софтвера Stata.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се састоји од предавања и вежби. На часовима предавања обрађују се теоријске основе економетријских метода и модела. Вежбе се изводе у рачунском центру коришћењем компјутерских програма Eviews и Stata.

Литература:

Baltagi, B.H. (2008). *Econometric Analysis of Panel Data*. 4th edition John Wiley & Sons
 Heij, C., P de Boer, P.H.Franses, T. Kloek and H.Kvan Dijk (2004). *Econometric Methods with Applications in Business and Economics* Oxford University Press
 Јовичић, М., Драгутиновић, Р. (2011). *Економетријски методи и модели ЦИД*. Економски факултет: Београд
 Matyas, L. and Sevestre, P. (2008). *The Econometrics of Panel Data, Fundamentals and Recent Developments in Theory and Practice*. 3rd edition Springer Verlag
 Младеновић, З., Нојковић А. (2012) *Примењена анализа временских серија ЦИД*. Економски факултет: Београд
 Tsay, R.S. (2010). *Analysis of Financial Time Series*. 3rd edition Wiley

Облици провјере знања и оцењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Жељко Рачић, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Међународна економија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014ММЕК	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Предмет Међународна економија на трећем циклусу студија подразумијева продубљивање сазнања стечених на основним и мастер студијама на свим предметима из ове области. Циљ је да студенти на овом нивоу студирања утврде, али и конкретније примјене додатно стечена знања у смислу самосталног размијевања и критичког сагледавања савремених међународних трговинских и финансијских токова.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да:

- разумије савремене тенденције у међународној економији,
- схвати стандардне и теорије надградње међународне трговине,
- разврста ограничења у међународној трговини и разумије разлоге примјене протекционистичких мјера,
- разумије неравнотеже платног биланса и подбиланса, те глобалне трговинске неравнотеже појединих земаља
- сумира начине одређивања девизног курса и механизме прилагођавања,
- разумије и објасни утицај фискалне и монетарне политике на унутрашњу и спољну равнотежу
- сагледа различите аспекте координације макроекономских политика између великих земаља и утицај на остатак свијета

Садржај предмета:

Стандардна теорија међународне трговине, расположивост фактора, економија обима, несавршена конкуренција и међународна трговина; економски раст и међународна трговина – случај мале и велике земље, графичка и аналитичка анализа.

Ограничења у међународној трговини, царине и нови протекционизам; политичка економија протекционизма; регионализам; Уругвајска рунда, неријешени проблеми међународне трговинске политике и Рунда из Дохе; међународна трговина и економски развој, супституција увоза и извозна оријентација; међународно кретање ресурса и мултинационалне компаније.

Платни биланс, подбиланси и глобалне неравнотеже, методи извјештавања о међународним трансакцијама; девизни курс и девизно тржиште - каматна арбитража, евровалута и оф-шор тржишта. Одређивање девизног курса; механизам цјеновног прилагођавања при фиксном и флексибилном девизном курсу – проклизавање, Ј крива, Маршал Лернеров услов. Политике прилагођавања: фискална и монетарна политика у условима фиксног и флексибилног курса; координација макроекономских политика земаља – студије случаја; перспективе савременог међународног монетарног система.

Методе наставе и савладавање градива:

Прадавања, консултације, самоостална излагања студената на основу анализе студија случаја; самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Reinert, A.K. (2012). An Introduction to International Economics: New Perspectives on the World Economy. 02nd ed. Cambridge University Press

Кругман, П. и Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија, теорија и политика*. Београд: Датастатус.

Салваторе, Д. (2009). *Међународна економија*. Београд: Центар за издавачку делатност Економског факултета

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Ченић-Јотановић, ред. проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Развојна и регионална економија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014MPPE	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основе и принципе регионализације и регионалног развоја, као савремених глобалних тенденција. Циљ је да се студенти оспособе и да разумеју проблеме планирања и финансирања регионалног развоја. Знање стечено на овом предмету се може употпунити са осталим сродним предметима из теоријске економије и међународне економије.

Исходи учења (стечена знања):

Студент добија сазнања о регионалним процесима и регионалном развоју на националном и међународном плану. Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да се:

- упозна са теоријским аспектима регионализације и регионалне економије,
- упозна са модерним приступима регионалном развоју и регионалној политици,
- схвати разлике између регионалног и секторског приступа привредном развоју
- схвати неопходност регионалног развоја и економске предности регионалне сарадње,
- упозна са начинима планирања и финансирања регионалног развоја,
- упозна са показатељима регионалног развоја
- упозна са могућностима финансирања развоја из регионалних фондова.

Садржај предмета:

- Регија и регионализација, дефинисање регија, регионална структура, регионални мултипликатори.
- Теоријске основе регионалног развоја, регионална политика и историјски аспекти регионалне политике.
- Савремене развојне политике, економска политика и раст, регионалне економске политике, структурне политике.
- Показатељи регионалног раста и развоја, регионални диспаритети, политике отклањања регионалних неједнакости.
- Савремене политике регионалног развоја, инструменти савремене регионалне развојне политике.
- Институционални аспекти управљања регионалним развојем, финансирање регионалног развоја.
- Планирање регионалног развоја, хармонизација регионалног развоја и мониторинг провођења развојне политике.
- Регионална организација простора, основе просторне економије, регионална организација простора,
- Финансирање регионалног развоја, регионални развојни фондови, регионални развој у ЕУ, БиХ и РС.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије на задату тему.

Литература:

Reinert, A.K. (2012). An Introduction to International Economics: New Perspectives on the World Economy. 02nd ed. Cambridge University Press
 Богуновић, А. (1991). *Регионална економика*. Загреб: Народне новине.
 Османковић, Ј. (2010). *Регионални развој*. Сарајево: Економски факултет.
 Кругман, П. и Обстфелд, М. (2008). *Међународна економија, теорија и политика*. Београд: Дата статус.
 Вукмирица, В. (2012). *Економикс и савремени економски системи*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања кроз тестирање и презентације семинарских радова и усмени испит

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Поповић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Институционална економија, глобализација и транзициони процеси			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3014МИЕГ	Обавезни	2. семестар	60П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да пружи потребна знања из области: институционалне економије и њеног значаја за економски раст и развој; растућег процеса повезаности, интеграције и међузависности земаља, оличен у глобализацији, добрим и лошим странама тог процеса; транзиционих процеса у свијету који су обиљежили крај двадесетог и почетак двадесет првог вијека, учињеним грешкама и пропуштеним шансама, успјесима и проблемима са којима се суочавају земље у транзицији

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешно положеног предмета студент ће бити у могућности да: опише појам институција, институционалне промјене и трансакционих трошкова; схвати кључне карактеристике и димензије глобализације; сагледа кључне елементе аргументи за и против глобализације; разврста различите димензије глобализације; сагледа значај економског смисла транзиције; објасни транзиционе процесе у свијету; предвиди будуће проблеме са којима се суочавају земље у транзицији.

Садржај предмета:

Кључне тематске области које обухвата предмет су: институције, институционалне промјене, институције и економска успјешност, кључне карактеристике и димензије глобализације, глобализација-аргументи за и против, глобализација и њен утицај на развој развијених привреда и привреда земаља у развоју, шта је обећано, а шта остварено? Глобализација и регулатива, преобликовање процеса глобализације ради складнијег развоја свијета, појам транзиције, економски смисао транзиције, транзициони процеси у свијету, искуства и резултати транзиционих процеса – грешке и успјеси, проблеми са којима се суочавају земље у транзицији.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације.

Литература:

Douglas, C. N. (2003). Институције, институционална промјена и економска успјешност. Загреб: МАСМЕДИА
 Стиглиц, Џ. Е. (2004). Противречности глобализације. Београд: SBM-х
 Reinert, E. S. (2006). Глобална економија. Београд: Чигоја
 Растон, С. Џ. (2011). Пропаст глобализма и преобликовање свијета. Београд: Архипелаг
 Мохамад, М. (2006). *Глобализација и нове реалности*. Сарајево: Љиљан
 Гиденс, Е. (2009). *Европа у глобалном добу*. Београд: СЛЮ
 Жарковић, В. (2012). *Приватизација у Централној и Источној Европи*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.
 Микеревић, Д. (2011). *Међународно финансијско и валутно тржиште*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васиљ Жарковић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Међународна трговина - теорија и политика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ММТТ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ је да студенти на бази стечених знања са мастер студија даље продубе своја сазнања о трговинским аспектима међународних економских односа, са становишта укупне свјетске трговине, као и са становишта положаја појединих земаља и групација земаља у њој. Студентима знања стечена на овом предмету омогућује да дубље истражују најсавременије карактеристике међународне трговине и међународне трговинске политике, као и најсавременије методе ограничавања међународне трговине и начине њиховог регулисања, што је значајно нарочито са аспекта положаја малих привреда у свјетској трговини и привреди.

Исходи учења (стечена знања):
Након успјешно положеног предмета студент ће бити у могућности да: - објасни разлику између стандардних и модерних теорија међународне трговине, - сагледа преглед свјетске трговине - схвати основне савремене карактеристике међународне трговине и њену измјењену структуру у савременим условима, - сагледа значај међународне трговинске политике на токове међународне трговине - разграничи значај међународних трговинских институција и појединих земаља на регулисање токова трговине - објасни различите начине мјерења међународне трговине - сагледа комплексност начина мјерења и извора података о нецаринским баријерама међународне трговинске политике

Садржај предмета:
Теорије међународне трговине – стандардне теорије и модерне теорије. Преглед свјетске трговине: ко са ким тргује?, промјене односа снага у међународној трговини, гравитациони модел у међународној трговини. Савремене одлике међународне трговине: растуће учешће појединих земаља, улога глобалних производних ланаца. Нови методи мјерења међународне трговине. Међународна трговинска политика и њени резултати; традиционалне баријере у трговини и савремени облици протекционизма. Мјерење ефеката различитих облика трговинских баријера и њихово праћење. Регулисање мултилатералне трговинског система: улога међународних институција и појединих земаља.

Методе наставе и савладавање градива:
Прадавања, консултације, самаостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:
Кругман, П. и Обстфелд, М. (2009) <i>Међународна економија, теорија и политика</i>. Београд: Датастатус. Бјелић, П. Јелисавца, Т. С.; Петровић, П. И. (2010). <i>Савремена међународна трговина</i>. Београд: Институт за међународну политику и привреду. Бјелић, П. (2004). <i>Нецаринске баријере у међународној трговини</i>. Београд: Прометеј. Baldwin, R.E. (1970). <i>Non Tariff Distorsions of International Trade</i>. Washington: The Brookings Institution.

Облици провјере знања и оцјењивање:
Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миленко Крајишник, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Међународне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ММФИ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студентима пружи потребна знања из области међународних финансија. Међународне финансије у последњим десетљећима доживљавају веома брз развој. Континуирано изучавање међународних финансија постаје предуслов опстанка и пословног успјеха како на микро, тако и на макро нивоу. Национална финансијска тржишта све више губе атрибут националног и постају дио глобалног финансијског тржишта - свјетског тржишта. Велике финансијске и валутне кризе током прошлог и почетком овог вијека скренуле су пажњу на проблеме којима се баве међународне финансије. Комплексни односи у међународним финансијама који се јављају услед континуираног технолошког развоја, финансијске глобализације и финансијске интеграције националних економија постављају нове задатке и захтјеве пред економску теорију, која треба да одговори на различите изазове и кризе са којима се свијет суочава.

Исходи учења (стечена знања):

Основни резултат проучавања овог предмета је стицање неопходних знања из области међународних финансија. Стечена знања омогућиће студентима да могу сагледавати међународне финансијске токове, проблеме и кризе, ради доношење квалитетних пословних одлука на макро и микро плану.

Садржај предмета:

Кључне тематске области које обухвата предмет су: девизна тржишта и девизни курсеви; платни биланс и механизми прилагођавања; савремени међународни монетарни систем; оптимално валутно подручје и међународно искуство; међународно тржиште капитала; валутне кризе и шпекулативни напади; међународне финансијске и регионалне институције; савремени економски изазови свјетске привреде у оквиру међународних финансија; земље у развоју – раст кризе и реформе.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Током предавања анализирати ће се бројна питања и проблеми међународног финансирања, уз активну улогу студената да слободно износе своја виђења и мишљења.

Литература:

Кругман, П. и Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија*. Београд: Дата Статус.
Салваторе, Д. (2009). *Међународна економија*. Београд: ЦИД Економског факултета у Београду.
Мишкин, Ф. и Ејкинс, С. (2005). *Финансијска тржишта и институције*. Загреб: Мате.
Миљковић, Д. (2008). *Међународне финансије*. Београд: ЦИД Економског факултета у Београду
Јовановић Гавриловић, П. (2008). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет.
Ковачевић, Р. (2010). *Међународне финансије*. Београд: Економски факултет.
Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2008). *Међународна економија*. Београд: Економски факултет.
Микеревић, Д. (2011). *Међународно финансијско и валутно тржиште*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васиљ Жарковић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Међународно банкарство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14ММБА	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	-

Циљеви изучавања предмета:

Логичан сlijед у квалитетној надградњи знања из области међународне улоге банака у глобалним финансијама за полазника докторских студија је предмет „Међународно банкарство II“. Циљ изучавања предмета је да се полазници упознају са савременим трендовима у области учешћа банака у међународном монетарном систему, деформацијама у међународним монетарним токовима и аспектима прилагођавања монетарних политика земаља, улогом централног банкарства, као и значај интеграција банкарских система, регулације и супервизије међународних монетарних релација и подухвата у процесу управљања стабилношћу глобалног монетарног система.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да успјешно прати савремене промјене и трендове у оквиру међународног банкарства, развоја нових облика међународног финансирања и њихов утицај на стабилност међународног монетарног система, те да кроз истраживачке подухвате, примјеном стечених знања, конципира нове modele адаптације банкарских система на врло промјениве и динамичне међународне монетарне токове, а у складу са општеприхваћеним кодексима пословања и регулаторним и супервизорским стандардима међународног иступа банака. Надградња знања из области оптимизације инвестиционог портфолиа банака у међународним оквирима даје могућност полазнику да доноси квалитетне и оптималне одлуке у складу са сложеним међународним ризицима њихових инвестиционих иступа и очекиваном зоном добити. Студент стиче јасну теоријску основу неопходну за успјешно праћење дешавања у области међународног банкарства и оспособљен је за успјешно укључивање у истраживачке пројекте и доношење адекватних закључака о појавама из дотичне области, као предуслова за успјешну обраду и одбрану постављене докторске тезе.

Садржај предмета:

Разрада интерних и екстерних утицаја на развој међународног банкарства. Деформације у међународним монетарним токовима и монетарна политика земаља. Међународно глобално политичко, економско, и регулаторно окружење. Улога централног банкарства и питање централизације монетарне регулације. Монетарна политика, девизне резерве и девизни курс. Девизне резерве - структура и функционисање. Монетарна политика у условима фиксних и флукутирајућих курсева. Међународне монетарне институције. Европски монетарни систем. Европска монетарна унија. Међународне банкарске и финансијске институције. Тржиште евродевиза. Финансијске иновације на међународном финансијском тржишту. Портфолио инвестиције, Претварање дуга у акционарски капитал. Модели финансирања у исламском банкарству и учешће у међународном финансирању. Аспекти међудржавног банкарства. Међународна координација банкарских политика. Међународни стандарди супервизије банкарског и финансијског сектора у међународном банкарству. Последице дерегулације у погледу конкуренције, финансијских иновација и пораста моралног хазарда. Ризици у међународном кретању капитала, модели управљања и инструменти заштите.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, студијско истраживачки рад, дискусије и анализе случајева.

Литература:

Bodie, Z., Kane, A. и Marcus, A. (2009). *Основи инвестиција* (6. издање) The McGraw-Hill Companies, Београд: Дата статус (превод).

Гавриловић, Ј. П. (2008). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет.

Комазец, С. Ристић, Ж. (2010). *Међународно банкарство и институционални инвеститори*. Београд: ЕтноСтил.

Mishkin, F. S. (2010). *Економија новца, банкарства и финансијских тржишта*. VIII издање. Загреб: Мате.

Ченић Јотановић, Г. (2010). *Међународни економски односи*. Бања Лука: Економски факултет.

Микеревић, Д. (2011). *Међународно финансијско и валутно тржиште*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгана Башић, ванр.проф.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Трећи циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Конкурентност националних привреда			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14МКНП	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ предмета је да студенте упозна са релативно новом доктрином у међународној економији, доктрином конкурентности националних привреда. Савремени начин привређивања односно услови глобализације и све чешће интергације захтјевају изучавање конкурентности са макро аспекта а све у циљу бољег разумијевања функционисања савремене свјетске привреде.

Исходи учења (стечена знања):

Након савладавања градива из датог предмета студент ће бити у могућности да:

- науче да анализирају појаве које карактеришу процес конкурентности националних привреда,
- да увиде факторе који доприносе јачању међународне конкурентности те
- спознају основе конкурентности развијених у односу на земље у развоју
- схвате савремену улогу државе у креирању адекватног пословног окружења
- сагледају основу конкурентности глобалних компанија и њихову повезаност са матичним државама
- разумију савремене тендеције на свјетском тржишту и њихову битност за националну економију

Садржај предмета:

Доктринарно-категоријални осврт на поимање конкурентности; Битни фактори и институције које детрминишу конкурентност привреде на свјетском тржишту; Продуктивност као основна детерминанта конкурентности; Мјерење конкурентности националних привреда; Кластери као основни облик јачања конкурентности; Портеров модел за јачање конкурентности; Глобални индекси конкурентности;

Методе наставе и савладавање градива:

Преовлађујући начин извођења наставе на предмету је кроз предавања припремљена на основу најновијих сазнања насталих коришћењем савремених извора литературе. Под тиме се подразумева да се сваке године, за сваку нову генерацију слушалаца, настава обогаћује одређеним иновацијама у предавањима насталим на бази изучавања нових трендова и савремених достигнућа у овој научној дисциплини. Такође, настоје се укључити студенти и то кроз писање есеја и приступних радова.

Литература:

1. Porter, M.E. (2008). On competition, A Harvard Business Review Book, USA;
2. Global Competitiveness Report, Global Economic Forum, Geneva

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Синиша Куртеш, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Свјетски привредни циклуси			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ЗИ14МСПЦ	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти на бази стечених знања разумију привредне циклусе, периоде просперитета и периоде криза, као и да стекну неопходна знања да сагледају овај аспект савремених тенденција у свјетској привреди. Студенти овај предмет треба да изучавају у контексту савремених карактеристика глобалне привреде, али и са аспекта положаја појединачних земаља у таквом окружењу.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешно положеног предмета студент ће бити у могућности да:

- опише појам привредних циклуса,
- разврста врсте криза на финансијске и економске,
- сагледа кључне елементе као узроке криза и објасни њихове ефекте,
- разврста различите правце у политичкој економији криза и просперитета,
- сагледа значај кључних фактора економског просперитета,
- објасни узроке и основне карактеристике савремене економске кризе
- предвиди утицај будућих кретања у свјетској привреди на мале привреде

Садржај предмета:

Појам привредног циклуса, периоди просперитета и периоди криза у свјетској привреди. Врсте криза: финансијске кризе - банкарска криза, криза спољних дугова, криза унутрашњих дугова, валутна криза; економске кризе. Периоди који претходе кризи, кључне погрешке у периоду просперитета као узроци криза; прелијевање криза, преношење кроз финансијске и реалне токове у савременом глобализованом свијету. Политичка економија криза и просперитета – либерлизам, кејнзијанизам, теорија Минског, Кругманов поглед на кризе. Начини превазилажења различитих типова криза; координације макроекономских политика; улога међународних финансијских институција у рјешавању различитих криза. Анализа кључних фактора економског просперитета и отпорности на кризе: студије случаја појединих земаља. Анализа и карактеристике савремене економске кризе – узроци и последице, сличности и разлике са претходним кризама; одраз свјетске економске кризе на мале привреде; позиција земаља региона.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Прадавања, консултације, самаостална излагања студената, анализа студија случаја, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Рејнхарт, К. и Рогоф, К. (2009). *Овог пута је другачије*, Београд: Службени гласник.
Кругман, П. (2012). *Окончајте ову депресију. Одмах!* Београд: Хеликс.
Blanchard, O., Romer, D., Spence, M. and Stiglitz, J. (2012). *In the Wake of Crisis*. The MIT Press.
Салваторе, Д. (2009). *Међународна економија*. Београд: Центар за издавачку делатност Економског факултета.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миленко Крајишник, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Академске докторске студије		
	Студијски програм(и):	Економија Модул: Међународна економија	

Назив предмета	Свјетски привредни системи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
3И14МСПС	Изборни	3. семестар	45П + 45СИР	9
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Предмет је конципиран тако да студентима докторских студија пружи теоријска и применљива знања о функционисању различитих економских система, тј. о њиховом теоријском утемељењу, институцијама и координационим механизмима који их чине, проблемима са којим се суочавају у пракси и перформансама система у цјелини. Компаративном анализом ће се критички испитивати структура и успјешност историјских и савремених економских система, уз истраживање транзиционих модела и економских успеха и неуспеха држава које су настојале да, током процеса транзиције, трансформишу своје економске системе.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешно положеног предмета студент ће бити у могућности да:

- опише појам економског система,
- разврста врсте економских система,
- сагледа кључне одреднице економског система,
- разврста различите теоријске моделе,
- разврста различите моделе у пракси,
- сагледа кључне институције модерне тржишне привреде.

Садржај предмета:

Економски системи у историјској перспективи. Дефинисање и класификација економских система. Основне одреднице економског система (својина, доношење одлука, мотивација, координациони механизам). Економски системи у теорији-теорија капитализма, теорија планског социјализма, теорија тржишног социјализма. Економски системи у пракси-Англосаксонски модел, Континентални модел, Азијски модел, совјетска планска економија. Кинески модел „једна земља два система“. Економски систем и економска политика. Карактеристике тржишног система. Институције модерне тржишне привреде. Компаративна анализа успјешности савремених економских система (привредни раст, ефикасност, стабилност, отвореност, расподела, стандард и квалитет живота). Остали економски системи (Латинска Америка, Африка, Исламски економски модел). Обиљежја свјетске привреде.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања односно преношење систематских сазнања из литературе, интерактивна настава. Вјежбе, илустрације, дискусије са студентима, расправа о случајевима из праксе. Израда и излагање приступног рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова, консултације.

Литература:

Gregory, P.R. and Stuart, R.C. (2013). *Global Economy and its Economics Systems*. South-Western, Cengage Learning Mason (OH)
 Јергин, Д. и Цозеф, С. (2004). *Командни висови: битка између владе и тржишта која преобликују модеран свет*. Београд: Народна књига.
 Бајец, Ј. и Јоксимовић, Љ. (2006). *Савремени привредни системи*. Београд: Економски факултет;
 Вукмирица, В. (2012). *Економикс и савремени економски системи*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства

Облици провјере знања и оцјењивање:

Студијско истраживачки приступни рад и полагање завршног усменог испита.

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Славиша Ковачевић, доц.

